

T.C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

MİMARLIK BİLİM DALI

BEYŞEHİR EŞREFOĞLU KÜLLİYESİ RESTORASYON SORUNLARI

ARZU BİÇER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi A.DENİZ OKTAÇ BEYCAN

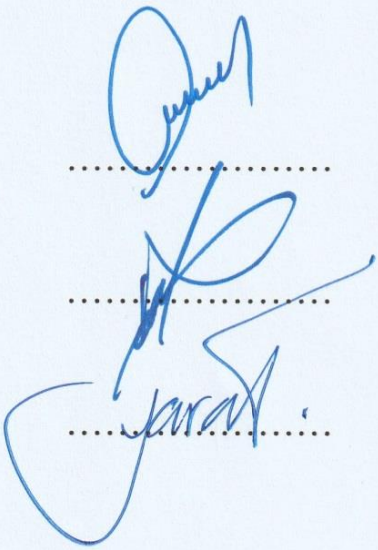
2018-KONYA

Her Hakkı Saklıdır

TEZ KABUL VE ONAYI

Arzu BİÇER tarafından hazırlanan "Beyşehir Eşrefoğlu Külliyesi Restorasyon Sorunları" adlı tez çalışması 16.07.2018 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	**İmza**
Başkan	
Prof. Dr. Mine ULUSOY	.....
Danışman	
Dr. Öğr. Üyesi A.DENİZ OKTAÇ BEYCAN	.....
Üye	
Dr. Öğr. Üyesi Yavuz ARAT	.....

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Prof. Dr. Mustafa Yılmaz
FBE Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Arzu BİÇER

Tarih 13.08.2018

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEYŞEHİR EŞREFOĞLU KÜLLİYESİ
RESTORASYON SORUNLARI

Arzu BİÇER

Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi A. Deniz OKTAÇ BEYCAN
2018, 176 Sayfa

Jüri
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi A. Deniz OKTAÇ BEYCAN
Prof. Dr. Mine ULUSOY
Dr. Öğr. Üyesi Yavuz ARAT

Anadolu Selçuklu ile Osmanlı arasında köprü vazifesi yapan Eşrefoğlu Beyliğinin en önemli eserlerinden olan Eşrefoğlu külliyesi hakkında birçok çalışma yapılmış fakat restorasyon sorunlarına değinilmemiştir. Bende çalışmamda külliyeyi meydana getiren; Eşrefoğlu cami, Eşrefoğlu türbesi İsmail ağa medresesi, Eşrefoğlu Süleyman Bey hamamı, Bedesten, Yarım Türbe gibi altı adet yapının fotoğraf, yazılı belge ve bulgular, yapılan restorasyon ve restitüsyon çizimleri müdahaleleri incelenerek bu yapıların mimari, cephe özellikleri, yapım tekniği, malzeme kullanımı, süsleme özellikleri, yapılan restorasyon çalışma ve öneri başlıkları altında incelenmiştir. Beyşehir Eşrefoğlu külliyesindeki altı adet yapının fotoğrafları çekilmiş, rölöve çizimleri yapılmıştır.

Anahtar kelime: Eşrefoğlu, Beyşehir, cami, bedesten, hamam, medrese, restorasyon problemleri

ABSTRACT
MS THESIS

BEYŞEHİR EŞREFOĞLU COMPLEX
RESTORATİON PROBLEMS
Arzu BİÇER
THE GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCE OF SELÇUK UNIVERSITY
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
IN ARCHITECTURE
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi A.Deniz OKTAÇ BEYCAN

2018, 176 Pages
Jury
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi A. Deniz OKTAÇ BEYCAN
Asts. Prof. Dr. Mine ULUSOY
Asts. Dr. Öğr. Üyesi Yavuz ARAT

Eşrefoğlu that the most important work that Eşrefoğlu Principality of bridge between the Anatolian Selcuks and Ottomans have been many studies about the complex problem but no mention is made of the restoration. I work in my complex forming; Eşrefoğlu mosque, Eşrefoğlu tomb of Ismail network madrasa, Eşrefoğlu Süleyman Bey baths, the bazaar, the construction of six such half Tomb photographs, written documents and findings were made in restoration and restitution architecture of these structures by examining interventions drawings, facade features, construction techniques, materials handling, decorations characteristics were examined under headings of restoration work and recommendations. Beyşehir Eşrefoğlu photographed in the complex of six buildings, measured drawings were made.

Keywords: Eşrefoğlu, Beyşehir, mosque, bazaar, bath, madrasa, restoration prolem

ÖNSÖZ

"Beyşehir Eşrefoğlu külliyesi restorasyon sorunları başlıklı bu çalışma S.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalına Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır. Beyşehir tarihi, doğal zenginliklerinin yanı sıra zengin kültürel yapıların yer aldığı yerleşim birimleri arasında yer almaktadır. Beyşehire damgasını vuran Eşrefoğlu beyliğinin en önemli eseri olan Eşrefoğlu Süleyman Bey külliyesidir. Tarihi Beyşehir kenti bu külliye etrafında oluşmuştur. Günümüze kadar gelebilmiş tarihi Beyşehir evleri ile çevrilidir. Külliye kentin tarihsel ve kültürel merkezi durumundadır. Bende çalışmamda geçmişten günümüze kadar gelebilmiş ve zaman zaman müdahaleler yapılmış olan külliyenin mevcut durumu, yapılan müdahaleler, plan, mimari ve süsleme özellikleri dikkate alınarak ayrıntılı bir şekilde incelenmeye çalışılmıştır.

Tezimin konusunun belirlenmesinde benimle değerli fikirlerini paylaşan, beni yönlendiren, her konuda destek ve yardımcı olan, değerli zamanını benden esirgemeyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi A. Deniz OKTAÇ BEYCAN 'a gönülden teşekkür ederim.

Tez jürimde eleştirileri ve tavsiyeleriyle beni yönlendiren ve yardımlarını esirgemeyen hocalarım Prof. Dr. Mine ULUSOY' a, Dr. Öğr. Üyesi Yavuz ARAT' a, çalışmam boyunca bana her konu da yardımcı olan Sanat tarihçisi Ayşe ARSLAN ve Halil İbrahim YİĞİTER'e, Mimar Safiye ERCAN'a , her an yanımda olan ve çalışmalarım sırasında benden desteklerini esirgemeyen canım aileme, çalışma ortamı sağlamamda benden desteklerini esirgemeyen meslektaşım olan sevgili eşim Yüksek mimar Seyit Ahmet BİÇER'e, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Arzu BİÇER

KONYA-2018

İÇİNDEKİLER

ÖZET……I

ABSTRACT……..……..II

ÖNSÖZ……..……III

İÇİNDEKİLER…….…IV

KISALTMALAR…….……..…VIII

1. GİRİŞ..... 1

1.1. Konunun Tanımı ve Önemi..... 1

1.2. Amaç ve kapsam..... 1

1.3. Materyal ve Metot..... 2

1.4. Literatür çalışması..... 3

2. KÜLLİYELERİN TANIMI, BÖLÜMLERİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ..... 5

2.1. Külliye'nin Tanımı..... 5

2.2. Külliye'nin Bölümleri..... 5

2.3. Külliyelerin Tarihsel Gelişimi..... 7

3. BEYŞEHİR İLÇESİ..... 10

3.1. Kentin Coğrafi Konumu , Fiziksel Durumu ve İklim Özellikleri..... 10

3.2. Beyşehir'in Tarihçesi..... 11

3.3. Beyşehir'de Günümüze Ulaşan Mimari Eserler..... 13

3.3.1. İslam Öncesi Devirlere Ait Eserler..... 13

3.3.2. Türk-İslam Devrine Ait Eseler..... 14

3.4. Beyşehir Eşrefoğlu Külliyesi..... 16

3.4.1. Eşrefoğlu Külliyesinin Konumu..... 16

3.4.2. Eşrefoğlu Külliyesinin Tanımı..... 16

3.4.3. Eşrefoğlu Külliyesinin Önemi..... 17

4. KATALOG 20

4.1. Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii 20
4.1.1. İnceleme Tarihi: 20
4.1.2. Yapının Mimarı ve Banisi: 20
4.1.3. Yapının Yeri ve Kullanım Durumu 20
4.1.4. Yapının Mülkiyet Durumu: 20
4.1.5. Yapının Tarihçesi 21
4.1.6. Yapının Genel Tanımı 22
4.1.6.1. Mimari Tanım 22
4.1.6.2. Cephe Özellikleri 29
4.1.6.3. Yapım Tekniği 38
4.1.6.4. Malzeme Kullanımı 40
4.1.6.5. Süsleme Özellikleri 41
4.1.7. Yapıda Yapılan Restorasyon Çalışmaları 46
4.1.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler 52

4.2. Eşrefoğlu Süleyman Bey Türbesi 60
4.2.1. Yapının İnceleme Tarihi 60
4.2.2. Yapının Mimarı ve Banisi 60
4.2.3. Yapının Yeri ve Kullanım Durumu 60
4.2.4. Yapının Mülkiyet Durumu 60
4.2.5. Yapının Tarihçesi 60
4.2.6. Yapının Genel Tanımı 62
4.2.6.1. Mimari Tanım 62
4.2.6.2. Cephe Özellikleri: 64
4.2.6.3. Yapım Tekniği 67
4.2.6.4. Malzeme Kullanımı 68
4.2.6.5. Süsleme Özellikleri 69
4.2.7. Yapılan Restorasyon Çalışmaları ve Müdahaleler 71
4.2.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler 71

4.3. İsmail Ağa Medresesi (Taş Medrese) 72
4.3.1. Yapının İnceleme Tarihi 72
4.3.2. Yapının Mimarı ve Banisi 72
4.3.3. Yapının Yeri ve Bugünkü Durumu 72

4.3.4. Yapının Mülkiyet Durumu: 73
4.3.5. Yapının Tarihçesi: 73
4.3.6. Yapının Genel Tanımı 74
4.3.6.1. Mimari tanımı: 74
4.3.6.2. Cephe Özellikleri: 76
4.3.6.3. Yapım Tekniği 79
4.3.6.4. Malzeme Kullanımı 80
4.3.6.5. Süsleme Özellikleri 82
4.3.7. Yapılan Restorasyon Çalışmaları ve Müdahaleler 84
4.3.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler 85

4.4. Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı 95
4.4.1. Yapının İnceleme Tarihi: 95
4.4.2. Yapının Mimarı ve Banisi: 95
4.4.3. Yapının Yeri ve Bugünkü Durumu: 95
4.4.4. Yapının Mülkiyet Durumu: 96
4.4.5. Yapının Tarihçesi: 96
4.4.6. Yapının Genel Tanımı 97
4.4.6.1. Mimari Tanımı: 97
4.4.6.2. Cephe Özellikleri 101
4.4.6.3. Yapım Tekniği 105
4.4.6.4. Malzeme Kullanımı 107
4.4.6.5. Süsleme Özellikleri 107
4.4.7. Yapılan Restorasyon Çalışmaları ve Müdahaleler 109
4.4.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler 109

4.5. Bedesten 110
4.5.1. Yapının İnceleme Tarihi: 110
4.5.2. Yapının Mimarı ve Banisi: 110
4.5.3. Yapının Yeri ve Bugünkü Durumu: 110
4.5.4. Yapının Mülkiyet Durumu: 110
4.5.5. Yapının Tarihçesi: 110
4.5.6.1. Mimari Tanım 113
4.5.6.2. Cephe Özellikleri 117
4.5.6.3. Yapım Tekniği 121

4.5.6.4. Malzeme Kullanımı 122
4.5.7. Yapılan Restorasyon Çalışmaları ve Müdahaleler 123
4.5.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler 124

4.6. Osmanlı Türbesi (Yarım Türbe) 129
4.6.1. İnceleme Tarihi 129
4.6.2. Yapının Mimarı ve Banisi 129
4.6.3. Yapının Yeri Bugünkü Durumu 129
4.6.4. Yapının Mülkiyet Durumu: 129
4.6.5. Yapının Tarihi: 129
4.6.6. Yapının Genel tanımı 130
4.6.6.1. Mimari tanım 130
4.6.6.4. Malzeme Kullanımı 134
4.6.6.5. Süsleme Özellikleri 134
4.6.7. Yapılan Restorasyon Çalışmaları ve Müdahaleler 136
4.6.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler 136

5. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 137

5.1. Değerlendirme 137

5.2. Sonuç 144

KAYNAKÇA
EKLER
ÇİZİM LİSTESİ
RESİM LİSTESİ

KISALTMALAR

Kısaltmalar

vb.: ve benzeri

cm: santimetre

m: metre

m²: metrekare

KUDEB: Koruma Uygulama ve Denetim Büroları

KKVKBKM: Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünden

VGM: Vakıflar Genel Müdürlüğü

a.g.e.: Adı geçen eser

a.g.t.: Adı geçen tez

a.g.m.: Adı geçen makale

a.g.md.: Adı geçen madde

M1: Müdahale 1

S1: Sorun 1

Ö1: Öneri 1

1. GİRİŞ

1.1. Konunun Tanımı ve Önemi

Anadolu'da Beylikler dönemi mimarisi, Türk mimari tarihinde özel bir önem taşır. Beylikler dönemi mimarisi, Selçuklu ile Osmanlı mimarileri arasında bir köprü oluşturmaktadır. Bu dönemde bir yandan Selçuklu özellikleri sürmüş, öte yandan Osmanlı mimarisinden de etkiler alınmıştır. Beylikler dönemi sanatı ayrıca, kısa bir zaman içinde imparatorluk sanatına yükselmiş olan Osmanlı mimarisinin oluşumuna da katkıda bulunmuştur. Beylikler döneminden kalan mimari yapıtlar içinde Anadolu Türk mimarisinde tek örnek olarak bilinen birkaç yapının bulunması, bu çağın önemini daha da arttırmaktadır.

Anadolu'da ilk kurulan beyliklerden biri olan Eşrefoğlu Beyliği, Beyşehir ve yöresinde egemen olmuştur. Beyşehir'de Eşrefoğlu Süleyman Bey tarafından yaptırılmış olan cami (1297-99), Selçuklu dönemindeki ağaç direkli camilerin özelliğini sürdüren önemli bir yapıdır.

Beyşehir'e damgasını vuran Eşrefoğlu beyliğinin en önemli eserlerinden biri Eşrefoğlu Süleyman Bey Külliyesi'dir. Tarihi Beyşehir kenti bu külliye etrafında oluşmuştur. Halen günümüze sağlam olarak gelebilmiş tarihi Beyşehir evleriyle çevrilidir ve kentin tarihsel ve kültürel merkezi durumundadır. Külliye camii, medrese, hamam, bedesten ve türbeler gibi birimlerden meydana gelmektedir. Beyşehir'de Eşrefoğlu Süleyman Bey tarafından yaptırılmış olan cami (1297-99), Selçuklu dönemindeki ağaç direkli camilerin özelliğini sürdüren önemli bir yapıdır. Özellikle cami Anadolu'da ahşap direkli camilerin en eskisi ve büyüğüdür. Külliyenin en önemli mimari yapısı olan cami benzeri görülmemiş kalem işi süslemeleriyle de dikkati çekmektedir. Cami ortasında bulunan karlığı ile Selçuklu geleneğinde yapılmış diğer camilerden farklı olması sebebiyle de ayrı bir öneme sahiptir. Külliyeyi meydana getiren medrese, bedesten, hamam ve türbeler geleneksel Selçuklu Sanatını ve mimarisini yansıtması açısından da önem arz etmektedir.

Eşrefoğlu Külliyesi içinde bulunduğun dönemin sanatı, mimarisi ve inşa teknikleriyle ilgili bize önemli bilgiler vermektedir. Aynı zamanda tarihsel birer belge niteliği taşıyan bu eserler günümüze dek çeşitli onarım ve restorasyonlarla korunmaya çalışılmıştır.

1.2. Amaç ve kapsam

Eşrefoğlu Süleyman Bey külliyesi; camii, medrese, Süleyman Bey Türbesi, Yarım Türbe (Osmanlı Türbesi), Bedesten, hamam gibi yapılardan meydana gelmektedir.

Külliyeyi meydana getiren bu yapılardan çeşitli yayınlarda bahsedilmiştir. Bu konuyla ilgili ciddi çalışmalar yapılmıştır. Ancak bu çalışmalar yapıların tarihçesi, mevcut durumu, restitüsyon ve restorasyon önerileriyle ilgili bilgiler vermektedir. Günümüze dek pek çok onarım ve restorasyon geçiren yapıların restorasyon sorunlarıyla ilgili herhangi bir bilimsel çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle Beyşehir için önem arz eden Eşrefoğlu külliyesindeki yapıların restorasyon sorunlarının çalışılması uygun görülmüştür. Son zamanlarda gerçekleştirilen restorasyon çalışmalarına bilim çevresinden önemli eleştiriler yapılmaktadır. Tüm bunlar göz önünde bulundurularak bu yapıların restorasyon sorunları "Beyşehir Eşrefoğlu Külliyesi'nin Restorasyon Sorunları" adlı tez çalışmasında ele alınmıştır.

Külliyeyi meydana getiren yapılar topluluğundan detaylı bir şekilde bahsedilerek özellikle restorasyon sorunları değerlendirilmeye çalışılacaktır. Bu çalışmamızda cami, medrese, türbeler ve bedesten hakkında detaylı bilgi, görsel malzeme ve çizime yer vererek, külliye kuruluşundaki yeri ve önemini açıklamaya çalıştık. Eski fotoğraflar, yazılı kaynaklar mevcutta olan izlerden ve karşılaştırmalı örneklerden yola çıkarak restitüsyon ve restorasyon projeleri incelenmiştir. Bu projelere göre yapılan restorasyon uygulamaları gözden geçirilerek restorasyon sorunları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu tez çalışmasıyla Eşrefoğlu Külliyesi örneğinde son yıllarda hızlanan, tarihi yapıların restorasyon çalışmalarında daha dikkatli ve doğru yaklaşılmasının gerekliliği ve önemi üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Çeşitli yapılarla ilgili restorasyon önerisi adı altında pek çok tez çalışması yapılmıştır. Tüm bu çalışmalardan farklı olarak restorasyon sorunlarının esas alınacağı bu çalışmayla; restorasyonu yapılan diğer yapılarla ilgili çalışmalara bir örnek olabilmesi amaçlanmıştır.

1.3. Materyal ve Metot

Tez çalışması 5 ayrı aşamada gerçekleştirilmiştir.

1. Aşamada konuyla ilgili yazılı ve görsel kaynak taraması yapılarak, yapıların en eski fotoğraflarına ve tarihsel bilgilerine ulaşılmaya çalışıldı. Elde edilen bu bilgiler ışığında çalışma planı hazırlanmıştır.
2. Aşamada külliyeyi meydana getiren yapılar yerinde incelenerek fotoğrafları çekilmiş ve çizimleri olmayan yapıların ölçüleri alınarak rölöveleri çizilmiştir.
3. Aşamada eldeki malzemeler ve veriler ışığında, bilgisayar ortamında gerekli çizimler yapılmış ve tüm çizimler bir araya getirilmiştir.
4. Aşamada yapılarla ilgili tüm malzemeler toparlanarak katalog çalışmasına başlanmıştır. Yapıların tarihçesi, mimari, süsleme ve plan özellikleri, restitüston

ve restorasyon öneri ve projeleri, geçirdikleri restorasyonlar ve sorunlar katalog çalışmasında başlıklar altında anlatılmıştır.

5. Aşamada külliyeyi oluşturan yapıların tespit edilen restorasyon sorunları ele alınarak koruma ve restorasyon kuralları dikkate alınarak değerlendirmeye gidilmiş ve sonuçlar çıkarılmıştır.

1.4. Literatür çalışması

Çok eski tarihlerden beri varlığını sürdüren tarihi olaylara tanıklık etmiş Beyşehir hakkında pek çok şey yazılmış ve Beyşehir'deki tarihi eserler pek çok araştırmacının ilgisini çekmiştir.

Beyşehir'le ilgili en eski Türkçe kaynak Muallim Memduh Yavuz'un 1934 tarihli **Eşrefoğulları Tarihi Beyşehir Kılavuzu** kitabıdır. Kitabında Beyşehir'in tarihi ve coğrafyasının yanı sıra şehirdeki tarihi yapılara değinmiştir[1].

Yine bölge hakkında bilgi veren ilk kaynaklardan bir diğeri de Ömer Tekin ve Recep Bilginer'in "**Beyşehir ve Eşrefoğluları**"[2] isimli kitabıdır. Eserde bölgenin tarihi ve folkloru hakkında önemli bilgiler sunulmaktadır.

İ.H.Konyalı'nın **Beyşehir Tarihi** kitabı[3] temel kaynaklar arasında gösterilebilecek bir kaynaktır. Bu kitapta Beyşehir tarihine geniş yer vermiş, tarihi eserleri ayrıntılı bir şekilde açıklamaya çalışmıştır. Kitabında eski vesikalardan yararlanmış ve pek çok kitabeyi okumuştur.

Külliye hakkında en kapsamlı çalışma Y. Erdemir tarafından yapılmıştır. **Beyşehir Eşrefoğlu Süleyman Camii ve Külliyesi** kitabında (1999)[4] ; külliye yapılarını anlatarak camii hakkında en detaylı bilgileri sunmuştur.

F.Sarre; **Küçük Asya Seyahatnamesi'**nde (1896)[5] Beyşehir'den ve buradaki bazı eserlerden bahsetmiş, camiyi ayrıntılı bir şekilde planını ve bazı eski resimlerini koyarak tanıtmıştır.

R.M.Rıefstahl (1931)[6] makalesinde Külliyeden ve özellikle de camiden bahsetmiştir.

C. Texier 18. yy da yöreye seyahat etmiş ve Eşrefoğlu Camiinin fotoğraflarını kitabına[7] koymuştur.

---

[1] Yavuz, M., 1934, **Eşrefoğulları Tarihi Beyşehir Klavuzu**, Konya,
[2] Tekin, Ömer; Bilginer, Recep, 1945, **Beyşehir ve Eşrefoğluları**, Kara Matbaası, Eskişehir.
[3] Konyalı, İ.H., 1991, **Abideleri ve Kitabeleriyle Beyşehir Tarihi,** Erzurum
[4] Erdemir, Yaşar, 1999, **Beyşehir Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii ve Külliyesi,** Beyşehir,
[5] Sarre, F., 1921 ,**Konia, Seldschukishe Baudenkmaler,** Berlin
[6].Rıefstahl, R.M., 1931, "Primitave Rugs of the Konya Type in the Mosgue Of Beyşehir", **The Art Bulletin,** XIII, Chicago, s. 113-118

A. Çaycı hazırladığı yüksek lisans tezi (1993)[8] **Eşrefoğulları Beyliği'nin Eserleri** isimli tezi ile "Eşrefoğulları Beyliği Tarihi ve Eserleriyle İlgili Vakfiyeler"[9] isimli makalesinde Külliyeyi ayrıntılı bir şekilde inceleyerek Türk Sanatı içindeki yerine değinmiştir.

Yusuf Akyurt "**Beyşehri Kitabeleri ve Eşrefoğlu Camii ve Türbesi**"[10] isimli makalesinde Beyşehir ve çevresinde bulunan Türk İslam eserlerine ait kitabeler ile Eşrefoğlu Külliyesinin önemli yapılarından cami ve türbeye yönelik detaylı bilgiler vermiştir.

Beyşehir ve çevresinin tarihi ile ilgili olarak B.B. Alperen'in "**Beyşehir ve Tarihi**"[11] isimli kitabı ile H. Bahar'ın "**Beyşehir Çevresinin Erken Tarihi**"[12] isimli makalesi Beyşehir tarihi hakkında detaylı bilgiler vermektedir.

Ali Kızıltan 1958 yılında yayınlamış olduğu **Anadolu Beyliklerinde Cami ve Mescitler** isimli kitabında Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii'nin plan ve görünüşlerini çıkarmış ve yapı hakkında önemli bilgiler vermiştir[13]. Cami hakkında önemli bilgiler edindiğimiz bir diğer kaynak ise K. Ottodorn'un 1959 yılında yayınlamış olduğu Almanca makalesi olmuştur[14]. M. Akok'un 1965 yılında **Türk Etnografya Dergisi**'nde yayınlamış olduğu Konya Beyşehir'inde Eşrefoğlu Camii ve Türbesi isimli makalesinde hem camiye hem de türbeye dair geniş bilgiler yer almaktadır[15]. Külliyenin önemli yapılarından olan Eşrefoğlu Hamamı ile ilgili Yılmaz Önge'nin 1968 yılında yayınlamış olduğu **Anadolu'da XII-XIII. Yüzyıl Türk Hamamları** isimli kitabında planları ve mimarisi hakkında bilgilere yer verilmiştir[16]. Metin Sözen'in **Anadolu Medreseleri Selçuklu ve Beylikler Devri**[17] kitabında İsmail Ağa

---

[7] Texier, C., 1862, **Asya Minaure-Description, Geographigue, Historigue et Archeologie Provinces et Des Villes de la Chersonnese d'Asie**, Paris.

[8] Çaycı, Ahmet, 1993, **Eşrefoğlu Beyliği'nin Mimari Eserleri**, (S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) Konya

9 Çaycı, Ahmet, 2001, "Eşrefoğulları Beyliği Tarihi ve Eserleriyle İlgili Vakfiyeler", **Tabula Rasa**, Yıl: 1, Sayı: 3, Eylül-Aralık, ss. 139-153.

[10] Akyurt, Yusuf. 1940, "Beyşehri Kitabeleri ve Eşrefoğlu Camii ve Türbesi", **Türk Tarih**, **Arkelogya ve Etnoğrafya Dergisi**, Sayı: 4, İstanbul, s. 91-129.

[11] Alperen, Bilal Bülent, 1991, **Beyşehir ve Tarihi**, Büyük Sistem Dershanesi Matbaası, Konya

[12] Bahar, Hasan, 2011, "Beyşehir Çevresinin Erken Tarihi", **Beyşehir Doğa Eğitimi: Bilim ve Doğa İle Başbaşa 12 Gün, (Ed. Ali Meydan),** Maya Akademi Yayınları, Ankara, s. 159-191.

[13] Kızıltan, Ali, 1958,**Anadolu Beyliklerinde Camii ve Mescitler**, İstanbul

[14] Ottodorn, K., 1959, "Seldchukische Holzaluen Moscheen in Kleinaisen", **Aus der Welt des İslam Festchriaf für Ernst Kühnel**, Berlin, s. 59-88

[15] Akok, M., 1976, "Konya Beyşehir'inde Eşrefoğlu Camii ve Türbesi", **Türk Etnografya Dergisi,** S: XV, Ankara, s. 7-33.

[16] Önge, Yılmaz, 1995, **Anadolu'da XII-XIII. Yüzyıl Türk Hamamları**, Ankara.

[17] Sözen, Metin, 1972, **Anadolu Medreseleri Selçuklu ve Beylikler Devri**, İstanbul.

Medresesi'nin restorasyon öncesine dair planı ve mimari özelliklerine yönelik genel bilgiler verilmektedir.

2. KÜLLİYELERİN TANIMI, BÖLÜMLERİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ

2.1. Külliye'nin Tanımı

Külliye, işlevleri farklı ve birbirini tamamlar nitelikte olan aynı üslup özelliklerine sahip birden fazla yapıdan oluşan binalar topluluğu demektir[18].

Külliye tabiri, Selçuklular ve Osmanlılarda bir cami ile birlikte kurulmuş medrese, muvakkithane, türbe, aşhane, darüşşifa, hamam, sebil, çeşme, çarşı ve benzeri yapıların meydana getirdiği dini ve sosyal merkezler için kullanılmıştır[19].

2.2. Külliye'nin Bölümleri

Uygar ve sosyal bir anlayışla oluşturulmuş bir yapılar grubu olan külliyeleri meydana getiren unsurlar şunlardır; medrese, türbe, hazire, muvakkithane, aşhane, sıbyan mektebi, kütüphane, hankâh, tabhane, imaret, han/kervansaray, arasta, dükkânlar, darüşşifa, hamam, çeşme/sebil, umumi helalar, köprü ve meşruta. Programı geniş kapsamlı tutulan bir külliyede, yukarıdaki sözü edilen yapıların çoğu yer almakla birlikte bazen sadece birkaç tanesi de bulunabilmektedir[20].

Külliyeler vakıfları aracılığı ile inşa olunup varlıklarını bu vakıfları aracılığı ile devam ettirirler. Dolayısıyla herhangi bir külliyenin boyutları, kapsamı ve birimleri o külliyenin vakfının maddi olanaklarıyla doğru orantılı olarak belirlenmektedir. Külliye inşaatının yapılacağı arsanın boyutları ve kentteki konumu tamamen vakfın yapısıyla alakalı bir durumdur. Külliyeler genel olarak şehir içi külliyeleri ve menzil külliyeleri olarak iki şekilde değerlendirilmektedir. Şehir içi külliyelerinin temel bileşenleri cami, mektep veya medreseden oluşmaktadır. Şehir içi külliyeleri cami merkezli iken menzil külliyelerinde planın omurgasını konaklama ve ticari etkinlik oluşturmaktadır. Menzilde yaşayan nüfus kentlere oranla daha az olduğundan, camiler küçük boyutta tutulmakta, en güçlü kütle ifadesi kervansarayla ortaya konulmaktadır[21].

---

[18] Sözen, M.; Tanyeli, 1986, U., **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, s. 144
[19] Hasol, Doğan, 1993, **Ansiklopedik Mimarlar Sözlüğü**, İstanbul, s. 286
[20] Gültekin, R. Eser, 2001, **Ulukışla ve Öküz Mehmet Paşa Külliyesi**, Ankara, s. 25
[21] Yılmaz, A., 2001, **Osmanlı Mimarisinde Külliye Olgusu ve Atik Valide Külliyesi Örneği**,(*Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi)*, İstanbul, s.2

Külliyeyi oluşturan öğeleri kısaca açıklamak gerekirse şunları ifade edebiliriz[22].

Cami: Müslümanların ibadet etmeleri için toplandıkları binaların büyük ölçekli olanlarına cami küçük ölçekli olan ve mahalle aralarında daha çok karşılaşılan yapılara da mescit denilebilmektedir. Dolayısıyla camiler büyük yapılar olup birçok külliyenin merkezini teşkil ederler.

Medrese: İslam toplumlarında çocukların ilk tahsilini aldığı sıbyan mektebinin üstünde eğitim ve öğretim yapılan orta ve yüksek tahsil kurumlarına karşılık gelmektedir.

Sıbyan Mektebi: ilk tahsili vermek üzere yapılan mekteplerdir. Bu mekteplerde sabi denilen 5-6 yaşlarında çocuklar okurdu.

Darüşşifa: Hastahane, şifahane, maristan (tımarhane), darüşşifa gibi isimleriyle de anılmakta olup halka sağlık hizmetinin sunulduğu yer olarak ifade edebiliriz. Bu yapılarda fonksiyonlarına uyan iki ana işlevin gerçekleştirildiği bilinmekte olup bunlardan biri halk sağlığına hizmet, diğeri de tıp eğitiminin sürdürülmesidir.

İmaret: Külliyenin eş anlamlısı olarak da kullanılan kelime müslüman cemaatin yaşam merkezini oluşturan sosyal binaların bütününe verilen addır.

Türbe, Hazire: Hükümdar, vezir, halk üzerinde manevi nüfuzu olan şeyh ve dervişlere, camiyi veya külliyeyi inşa ettirenlere, onların akraba ve yakınlarına ayrılan yerlerdir. Bunlar özel bina (türbe) ve küçük mezarlık (hazire) şeklindedirler.

Han ve Kervansaraylar: Türklerde han ile kervansaray birbirleriyle ilişkileri olan binalardır. Fakat aradaki fark inşa edildikleri yerlerden kaynaklanan işlevleridir. Kervansaraylar şehir dışındaki kervan yolları üzerinde yapılan, çok geniş ahırlara sahip binalardır ve şehirle ilişkisi olmayan konak yerleri olduğu için binalar daha kapsamlı yapılardır. Bunların içerisinde çarşı ve hamamıyla birlikte yolcuların bütün ihtiyacını karşılayacak diğer hizmet alanları bulunurdu. Şehir dışına bulunan kervansaraylarda daha çok eşya ve taşıt vasıtaları düşünülmüş, yani ahırlara yine birinci derecede önem verilmiştir. Şehir içi hanlarında ise konaklama işlevinden ziyade, şehirde çalışan tüccarlara büro, kasa vb. hizmetlerde bulunmak üzere yapılan binalardır.

Dükkân, Arasta, Kapalıçarşı: Herhangi bir şeyin alınıp satıldığı, ticari faaliyet halindeki yerlere dükkân, aynı ya da benzeri ürünlerin satıldığı dükkânlar topluluğuna arasta, bunları büyük boyutlu ve kapalı bir biçimde içinde barındıran yapılara da kapalıçarşı denmektedir.

[22] Çobanoğlu, Ahmet Vefa; *"Külliye"*, 2002, **İslam Ansiklopedisi**, C.26, Ankara, s. 542

Hamam: İnsanların temizlenmek için kullandıkları, içerisinde sıcak su tesisatı bulunan yapılardır. Türk hamam mimarisinde hamam yapıları başlıca üç kısımdan oluşmaktadır. Bunlar; Soyunmalık (soğukluk), ılıklık ve sıcaklıktır.

Tabhane: Darüşşifadan çıkan hastaların nekahet devresini geçirmedikleri veya taşradan gelip iş buluncaya kadar barınmaya ihtiyacı olan fakirlerin buraya sığındıkları için bu adı almıştır. Tabhane külliyenin misafirhanesidir.

Sebil, Çeşme, Umumi Helalar: Sebil, hayır için parasız su dağıtılan, etrafı parmaklıklı ve genellikle kubbe ile örtülü binalardır. Çeşme ve sebiller, çoğunlukla külliyelerin programları içindedirler. Helalar ise gerek cami gerekse külliye'nin diğer binaları içinde gereği kadar mevcuttur.

Kütüphane: Tasnif edilmiş yazma ve basma kitapların bulunduğu yere verilen addır. Medreselerde bulunan öğrencilerin ihtiyaçları için ve herkese açık olmak üzere külliye programı içinde, kitaplık binaları da yer almıştır. Bağımsız kütüphane binaları ancak 16. Yy dan sonra görülmeye başlanmıştır.

Hankâh, Kalenderhane (Zaviye, Teke, Dergah): Külliyenin unsurları olmayıp, önemleri külliyeyi yaptıranın tarikatla ilgileri oranında artmıştır. Hankahlar birçok tarikatın zikir ve ayin yeri olup dini müzik, sema, devran, şiir, edebiyat, tasavvuf ve felsefe de bu çevrede gelişirdi.

Muvakkithane: Külliye bütünü içerisinde inşa edilen, vaktin tayinine yarayan aletlerin ve muvakkitin bulunduğu binalardır. Saatlerin tanzim, ayarlama ve tamirlerine bakan memurlara muvakkit denirdi. Bu memurlar zamanlarının ilmi kozmoloji ile uğraşan alimlerdi ve muvakkithanelerde astronomi de öğretilirdi.

İmalathane: Bu yapılar önemli külliyelerde bulunur, kurşunhane, mumhane, simkeşhane (gümüş çekilen yer) gibi adlar alırlardı.

Meşruta: Bu yapılar, satılmak koşuluyla ve gelir getirmeleri amacıyla külliyelere vakfedilen ev, tarla gibi gayrimenkullerdir.

2.3. Külliyelerin Tarihsel Gelişimi

Fonksiyonu ve yapılış amacı bakımından çok medeni ve çok sosyal bir anlayışla meydana getirilen bir mimarlık kompleksi tipi olan külliyeler Türklerin dünya mimarlık sanatına verdiği en önemli yapılardır. İslamiyet'in ilk yıllarından başlayarak camiyle bütünleşen birçok mimari fonksiyon bulunmaktadır. Medine'deki Mescid-i Nebevî bu anlamda bir külliye gibi çok fonksiyona sahip ilk yapı olarak görülebilir.[23]

[23] Çobanoğlu, Ahmet Vefa; **A.g.m.**, s. 542

Erken Arap-İslam İmparatorluğu'nda, bir cami ya da saray/kasra bağlı yapı topluluklarının Osmanlı külliyeleri ile bir bağlantısı yoktur. Ancak Eyyübi, Zengi, Fatimi ve Memlüklü dönemine ait cami/mescit-medrese ikilisinin bir yapı topluluğu şeklinde kullanımı, Anadolu Selçuklu mimarisini etkilemiştir[24] .

Karahanlı ve Gazneli ile Anadolu dışındaki Selçuklular'da görülen ve ribat olarak tanınan yapılar çok fonksiyonlu düzenleriyle geniş teşkilatlarla sahiptir[25].

Eyyubi, Zengi(Atabekler) ve Memlük mimarlığında geniş kapsamlı külliyelerle karşılaşılmakta; Memlük sultanı Kalavun'un (1280-90) Kahire'de 1283-85' te yaptırdığı; cami, medrese, türbe ile hastaneden oluşan Kalavun Külliyesi (Kalavun Camisi/Kalavun Medrese ve Türbesi) dönemin önemli yapı topluluğu olarak karşımıza çıkmaktadır[26].

Anadolu'da en erken tarihli külliye örnekleri ise Artukluklar'da görülmektedir. XII. yüzyılın ilk çeyreğinden günümüze ulaşan Artukluoğlu sultanın kardeşi Eminüddin için yaptırdığı Mardin Eminüddin Külliyesi (1222-23) ile yine aynı döneme tarihlenen Câmlu'l-Asfar' ın çevresindeki kalıntılardan bir külliye olduğu anlaşılmaktadır[27]. Anadolu'daki erken tarihli külliyelerden bir diğeri de Divriği Ulu camiidir. Mengüceklü Ahmed Şah Divriği Ulu Cami'sini Darüşşifa (1228-29) ile birlikte bir külliye olarak yaptırmıştır[28].

Anadolu Selçuklu dönemi külliye kuruluşlarında fonksiyonel yapı birimleri içinde daima cami yapısı önemli olmuş, diğer yapılar (medrese, darüşşifa, kümbet, türbe, hamam gibi) camiye bağlı kalmıştır.

Beylikler devrinde Selçuklu geleneği devam etmekle beraber yeni denemeler de ele alınmıştır. Böylelikle Beylikler döneminde inşa edilen külliyeler Selçuklu dönemi ile Osmanlı dönemi arasında bir geçiş evresi oluşturmuştur. 14. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Anadolu Selçuklu döneminde görülen birbirine bitişik yapılar grubu, yerlerini Osmanlı Devleti ile birlikte tek tek bağımsız yapılardan oluşan külliyelere bırakmıştır.[29] Anadolu'da Beylikler dönemi külliye kuruluşlarından, Anadolu Selçuklularının bitişik fonksiyonel yapı birimlerinden meydana gelen külliye

[24] Sönmez, Natalie Ülker,2010, **Mimar Sinan Yapısı Menzil Külliyelerinden İzmir Pertev Paşa Külliyesi**, (Sakarya Üni. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 3
[25] Çobanoğlu, **a.g.m.**, 543
[26] Sönmez, **a.g.m.**, 3-4
[27] Çobanoğlu, **a.g.m.**, 543
[28] Aslanapa, Oktay, 1984, **Türk Sanatı**, C.I, İstanbul, 20-23
[29] Gültekin, R. Eser, **A.g.e**, s. 25

geleneğini devam ettiren, nitelikte en erken örnek Manisa Ulu Camii Külliyesi'dir (1376).

Osmanlı döneminde sayıları artarak devam eden külliyeler önceki örneklere göre daha çok yapıyı bünyesinde bulundurmaktaydı. Osmanlılar 'da yepyeni bir anlayışla ortaya çıkan ve gelişmesini tamamlayan külliyeler, dini esaslar üzerine, sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel amaçlara kurulmuş mimari topluluklardır. Osmanlı döneminde inşa edilen külliyeler; sultanlar, saray erkanından olan kişiler ve varlıklı kişiler tarafından desteklendiğinden dolayı oldukça uzun ömürlü yapılar olarak günümüze ulaşmıştır. Süleymaniye Külliyesi, Fatih Külliyesi, Selimiye Külliyesi, gibi külliyeler günümüze ulaşabilen büyük ölçekli Osmanlı külliyeleridir. Osmanlı külliyeleri yol güzergâhlarına veya şehir girişlerine inşa edilen menzil külliyeleri ve şehrin içerisine yerleştirilen şehir içi külliyeleri olarak iki ana gruba ayrılmıştır[30]. Beylikler dönemi öncesine ve sonrasına ait külliyeler korunarak günümüze ulaşmıştır.

[30] Müderrisoğlu, M. Fatih, (1993) , **16. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İnşa Edilen Menzil Külliyeleri**, (Hacettepe Üni Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1993, s. 144-145.

3. BEYŞEHİR İLÇESİ

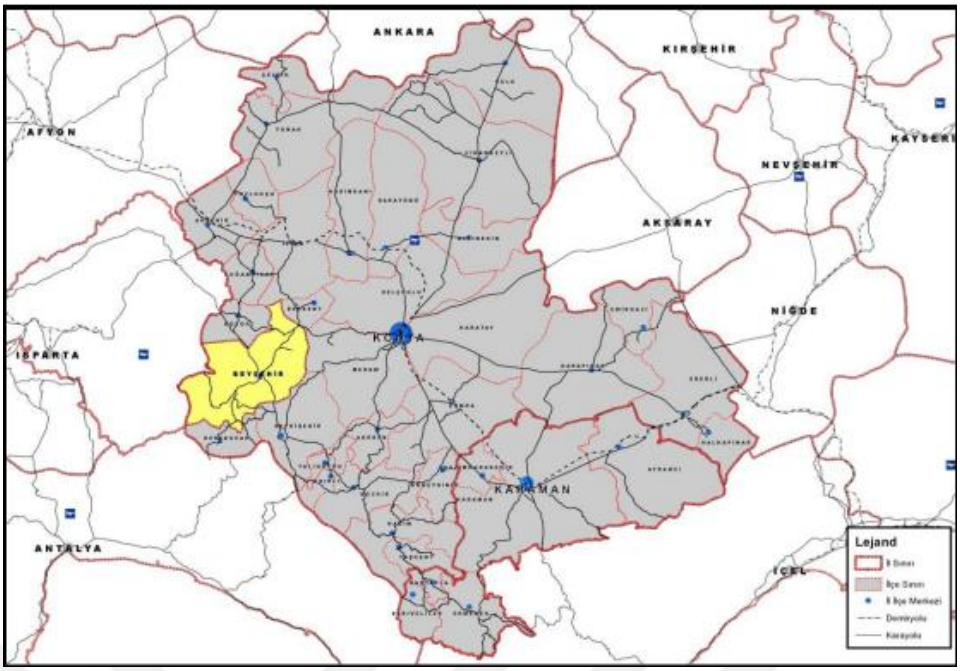
3.1. Kentin Coğrafi Konumu , Fiziksel Durumu ve İklim Özellikleri

Beyşehir, Akdeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi arasındaki geçişi sağlayan yollar üzerinde yer alır. 1.640 km2'lik bir yüzölçümüne sahiptir *(Harita 1)*.Konya iline 95 km uzaklıktadır. Konya'nın güneybatısında yer alan Beyşehir ilçesi Beyşehir gölünün kenarında kurulmuştur. Kuzeybatı güneydoğu doğrultusunda uzanan gölün güneydoğu köşesine kurulan ilçe, ortasından geçen Çarşamba çayı ile ikiye ayrılmıştır. Düz bir alanda bulunan Beyşehir ilçesi, yol kavşağında ve çevresindeki küçük yerleşmelerin pazarı durumunda olması ve Beyşehir Gölü'nün güzellikleri sayesinde sayfiye yeri olması sebebiyle eski devirlerden bu yana egemenliği altında bulunduğu devleti içinde önemli görevler üstlenmiştir. Bu yüzden ilk çağdan beri yerleşime sahne olmuştur. Fakat asıl gelişme Türklerin Anadolu'ya yerleşmesinden sonra görülmüş ve şehir sürekli olarak gelişmiştir[31].

Beyşehir ilçesinde nüfusun dağılışına bakıldığında nüfusun yoğun veya seyrek oluşunda jeomorfolojik özellikler, iklim, bitki örtüsü ve ekonomik faaliyetlerin etkili olduğu görülür. Nüfus daha çok düzlük alanlar ve yakın çevresiyle, akarsu yataklarına yakın kesimlerde toplanmıştır.

Beyşehir gölünden çevreye doğru gidildikçe yükselti artmaktadır. Özellikle sahanın batı (Beydağları) ve doğu (Erenler dağı) kesimleri çok dağlıktır. Bu bölgelerde yükseklikleri 1.800 m'lere kadar ulaşmaktadır. Beyşehir ilçe merkezi ise göl kenarında düz bir alan üzerine kurulmuş ve daha sonraları ise nüfusu artan şehir doğu ve güneyinde bulunan plato yamacı ve plato yüzeyi üzerinde gelişmiştir. Şehir merkezinin bulunduğu yükselti değeri 1.125 m'dir.

[31] Sarı, Cemali, "Doğal ve Kültürel Coğrafya Özellikleri Açısından Beyşehir İlçesi'nde Yerleşme Adlarının Sınıflandırılması", http://www.sosyalbil.selcuk.edu.tr, s.488

Harita 1: Kentin konumunu gösteren harita[32]

Gölün etrafından çevreye doğru yüksekliğin artması sıcaklık ve yağış üzerinde bazı değişikliklere neden olmaktadır. Dolayısıyla sıcaklıkların düşmesi ve karasallığın daha fazla olması nedeniyle tarımsal üretimde verim ve çeşitlilik azalmaktadır. Bu yerler aynı zamanda yükseltinin de fazla olduğu yerler olduğu için sıcaklık şartları da olumsuz etkilenmektedir.

İlçede, Akdeniz iklimi ile karasal iklim arasında bir geçiş iklimi hüküm sürmektedir. Genellikle yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçmektedir. Sahanın sıcaklık değerleri insanların faaliyetleri için olumlu durumlar oluşturmakta ve yerleşmelerin gelişimini etkilemektedir[33].

3.2. Beyşehir'in Tarihçesi

Çok eski bir yerleşim yeri olarak kabul edilen Beyşehir'in tarihi M.Ö 6000-7000 (neolitik) Cilalı Taş Devrine kadar uzanmaktadır. Bir süre Hititlerin egemenliğinde kalan şehirde Eflatunpınar ve Fasıllarda Hitit dönemine ait eserler bulunmaktadır[34]. Asur Devleti'nin istilalarına mâruz kalan şehre daha sonraları Frigler hâkim olmuştur[35]. Sırasıyla Lidya, Pers, Makedonya ve Bizanslıların hâkimiyetinde kalan şehir Türk

[32] http://www.beysehir.bel.tr/turizm-rehberi.html
[33] Bozyiğit, Recep, "Beyşehir", **Konya Ansiklopedisi,** C: II, Konya, 2011, s.93-94
[34] Erdemir, Y., **a.g.e.**, s. 1
[35] Konyalı, İ.H., **a.g.e.**, s.2-4

hâkimiyetine 12.yüzyılda I. Alaaddin Keykubad zamanında geçmiştir[36]. Şehir Konya-Antalya arasında ticaret yolu olarak kullanılmış, Anadolu Selçukluları döneminde önem kazanmıştır. I. Alaaddin Keykubad buraya Kubadabad Sarayı'nı yaptırarak ikinci başkent gibi kullanmıştır.

Beyşehir Türklerden önce tarihi kaynaklarda "**Karalia"** veya **"Karalis"** adıyla geçmektedir. Selçukluların Moğol istilasına mâruz kalmasından sonra terk edilen şehir "**Viranşehir"** adıyla anılmıştır. Moğol istilası sonrası Eşrefoğlu Beyliğinin kurucusu kabul edilen Seyfeddin Süleyman Bey tarafından şehir imar edilerek **"Süleymanşehir"**, **"Beyşehir"** adını anmıştır. Süleyman Bey 1290 yılında kaleyi yaptırmıştır[37]. Bu beyliğe İlhanlılar tarafından (1323) son verilmiştir. Hâkimiyeti Moğol kumandanı Halil Ağazade İsmail Ağa devam ettirmiştir. Moğol hakimiyetinden sonra şehir bir süre Karamanoğlu Hâkimiyetine girmiştir. Daha sonra Hamitoğulları ve Germiyanoğullarından kalan şehir Timur'un Anadolu istilasıyla tekrardan Karamanoğullarına geçmiştir.

Karamanoğulları ve Osmanlı idareleri altında el değiştiren Beyşehir Fatih Sultan Mehmet tarafından tamamen Osmanlı hakimiyetine girmiştir. Bu tarihten sonra Cumhuriyet dönemine kadar Karaman eyaletine bağlı bir sancak olarak varlığını devam ettirmiştir[38].

Beyşehir'in iskânı, Türklerin eline geçtikten sonra hızlanmıştır. Selçuklular, Beylikler ve Osmanlılar dönemindeki iskân siyaseti sayesinde, sahadaki mevcut yerleşmelerin birçoğunun temeli bu dönemde atılmıştır. İdari olarak daha önceki dönemlerde sancaklık yapmış olması, en sonunda da ilçe statüsüne getirilmesi, bölgeye yerleşimi ve göçü artırmıştır.

Eflatunpınar, Fasıllar Anıtı, Herakles Lahdi, Süleyman Bey Camii, Çifte hamam, Bedesten, Kale Kapısı, İsmail Ağa Medresesi, Demirli Mescit, İsimsiz Türbe, Taş Köprü, Çarşı Camii, Hacı Armağan Camii, Batındır Camii, Kubadabad Sarayı günümüze ulaşan önemli eserlerdendir. Beyşehir yolunda Selçuklu döneminde inşa edildiği bilinen Kuruçeşme, Kızılören, Altınapa olarak anılan kervansaraylar mevcuttur. Tarihi dönemler içerisinde sürekli yerleşime sahne olan bölge, özellikle Anadolu Selçukluları ve Beylikler döneminde yürütülen iskân politikaları sebebiyle yoğun bir

[36] Anonim, 1986, **Büyük Larousse Ansiklopedisi**, C:III, İstanbul,
[37] Konyalı, İ.H., **a.g.e**., s.21
[38] Konyalı, İ.H., **a.g.e**., s.50

imar faaliyetine sahne olmuştur. Osmanlılar döneminde de sancak olan Beyşehir her zaman önemini muhafaza etmiştir[39].

3.3. Beyşehir'de Günümüze Ulaşan Mimari Eserler

Beyşehir'in kuruluşundan bu yana geçen tarihi süreç içerisinde alanda çeşitli sosyal ve kültürel olaylar yaşanmıştır. Yaşanan bu olaylar da yerleşmenin gelişiminde ve değişiminde önemli etkilerde bulunmuştur. Bulunduğu yerin konumu sebebiyle sahanın uygarlıklar arasında sık sık el değiştirmesi, yerleşme sistemi üzerinde etkili olmuştur. Geçen bu zaman içerisinde bölgede birçok yerleşim yeri kurulmuştur. Bunların bir kısmı günümüze kadar gelmiş bir kısmı da tamamen yok olmuştur.

Pek çok medeniyete tanıklık etmiş olan Beyşehir kent merkezi ve çevresi çok sayıda tarihi esere sahiptir. Bilinen bir gerçektir ki, tarihi eserler bulundukları yerin milli tapularıdır. Bu eserleri Türk-İslam yerleşiminden önce ve sonra olarak ikiye ayırmak mümkündür.

3.3.1. İslam Öncesi Devirlere Ait Eserler

1. Kıstıfan (Erbaba) Hüyüğü: Cilalı Taş Devri'ne ait olan höyüğün M.Ö. 5500 yıllarına kadar geçmişi olduğu saptanmıştır. Kanadalı Jacques ve Louisse Alpes Bordaz çifti tarafından kazılan höyük 80 m çapındadır ve 4 kültür katı tespit edilmiştir[40].

2. Gündoğdu Hüyüğü: Beyşehir'e 17 km. uzaklıkta, Konya Yolu üzerindedir[41].

3. Eflatunpınar (Hitit Çeşmesi) Anıtı: Beyşehir'in kuzeyinde 15 km. mesafede, Sadıkhacı Köyü sınırları içinde olup, Hititlerin önemli kutsal şehirlerinin birinin bize kadar gelebilen önemli dinsel bir anıtıdır[42].

4. Beşik Kayası (Hitit Tanrı Heykeli): Beyşehir'e 18 km. mesafedeki Fasıllar Köyü'nde olup (Mistia Şahri) 7 metre uzunluğunda yekpare kayaya oyulmuştur. Bir örmeği de Ankara'da Anadolu Medeniyetler Müzesi'nde sergilenmektedir[43].

5. Erekilit Kibele Tapınağı: Doğanbey İlçesi yakınındaki Erenler Dağı'nın zirvesinde bulunan açık hava tapınak yeridir[44].

---

[39] Günaydın, H. ,1999, **Beyşehir İlçesinin Beşeri Coğrafyası**, Basılmamış Y. L. Tezi), Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.53

[40] Bahar, H., 2011, *"İlkçağ'da Beyşehir",* **Konya Ansiklopedisi,** C.2 , Konya, s. 95.

[41] Bahar, H. **A.g.md.**, 96-97

[42] Murat, Leyla, 2012, *"Hititlerde Su Kültü"***, Tarih Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 51, C.31 s. 139

[43] Arslan, Mustafa, 2015, *"İbrahim Hakkı Konyalı'nın Akşehir Ve Beyşehir Çevresinde Tespit Ettiği Eskiçağ Malzemeleri Ve Bunların Günümüzdeki Durumları"*, **Şehirlerin Sevdalısı İbrahim Hakkı Konyalı Armağanı**, Konya, s. 234

[44] Arslan, Mustafa, **A.g.m.**, 232

6. Lukyanus Abide ve Kitabesi: Fasıllar Köyünde kaya üzerinde oyulmuş, at kabartması ile ünlüdür[45].

7. Herakles Lahdi: Yunuslar (Papa-Tiberi Epolis) köyünde bulunarak Konya Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen ünlü bir lahittir[46].

8. Hacıakif Adası Mağara Yerleşimi ve Tapınak Yerleri: Milli Park konumunda olan adanın bilhassa mağarası sarkıt ve dikitleri ile ünlüdür[47].

9. Kubad-Abad Yöresi Eski Yerleşimleri: Bölge M.Ö.'ye dayanan bir yerleşime sahip olup, civardan çıkarılan eserler Gölyaka (Hoyran) Köyü'nde bulunmaktadır. Genellikle eserler ilk Hristiyanlık devrine ait yüksek kabartmalar şeklindedir[48].

10. Akburun Köyü Küp mezar Anıtları: Akburun Köyü Yarbaşında bulunup, belli bir plana göre yerleştirilmiş Küp Mezarlar gölün dalga tahribine açık olarak korumasız haldedir. Küp Mezarların, Hitit Devrine ait olduğu sanılmaktadır[49].

11. Kızılca Köy Anıtsal Yerleşimi: Hitit ve Roma Dönemine ait şehir kalıntısıdır[50].

12. Manastır Karasaz Yerleşimi: Göl kıyısında M.Ö. ki yıllarına ait olduğu tahmin edilen yerleşim kalıntılarıdır[51].

3.3.2. Türk-İslam Devrine Ait Eseler

1. Kubad Abad Sarayı: Selçukluların ikinci Başkenti olup, Beyşehir Gölü'nün batısında Eğrines gezisinde Sultan Alaaddin Keykubat tarafından Vezir Saadettin Köpek'e yaptırılan üç saraydan meydana gelmiş olup, bulunan eserler Konya Karatay Müzesi'nde sergilenmektedir. Bunun yanında Selçuk Devleti'ne ait tek ayakta kalan saray Kubad-Abad Sarayıdır[52].

2. Kız Kalesi: Manyas kuş cennetinden sonra yurdumuzun ikinci kuş cenneti durumunda olan Kız Kalesi Adası, Anadolu Selçuklularının yazlık Başkenti olan Kubadabad'ın Haremliği ve tersaneliği idi. Bu kaleden geriye, harçlı duvar yıkıntıları,

---

[45] Bahar, H. **A.g.md.**, 98

[46] Doğanay, Osman, 2010, "Isaurıa Heykeltraşlık Sanatında Herakles'in Keryneia Geyiğini Yakalaması Sahnesi", **Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 6, s. 53

[47] Üçüncü Korucu, B.B., 2014, **Tarihî Süreçte Beyşehir Gölü Adalarında İskân, Nüfus Ve Sosyo-Ekonomik** Faaliyetler, (Basılmamış Y.L.T.), Konya, s. 41-42

48 Bahar, H., 2011, *"Beyşehir Çevresinin Erken Tarihi",* Beyşehir Doğa Eğitimi - Bilim Ve Doğa İle Başbaşa 12 Gün, Ankara, s. 159-190

[49] Bahar, H., 2011, **A.g.m.**, s. 159-190

[50] Bahar, H., 2011, **A.g.m.**, s. 159-190

[51] Bahar, H., 2011, **A.g.m.**, s. 159-190

[52] Arık, Rüçhan, 2000, **Kubad-Abad Selçuklu Saray ve Çinileri**, İstanbul

sur ve saray kalıntıları kalmıştır. 5 dekarlık bu tarihi adada 210'dan fala kuş türü barınmaktadır[53].

3. Beyşehir Köprüsü: 1908 - 1914 yılları arasında, sonradan sadrazam olan Konya Valisi Avlonyalı Ferit Paşa tarafından Anadolu Osmanlı Demiryolu ortaklığına yaptırılmıştır. Köprü; regülatör - baraj sistemi olarak yapılmıştır. Taş köprünün uzunluğu 40.70 m, eni 6.35 m'dir. Batısında 14 sütün üzerine oturan 15 gözlü köprü üstü kemeri vardır[54].

4. Eşrefoğlu Camii: 1297 yılında Eşrefoğlu Seyfettin Süleyman Bey tarafından inşa ettirilmiştir. Anadolu'daki Selçuklu karakteristik ahşap direkli camilerin dört örneğinden biri olup, en büyüğü ve en gösterişlisidir. Taç kapısı üzerindeki Vakfiye Kitabesi ile ünlüdür[55].

5. Eşrefoğlu Türbesi: 1302 yılında ölen Seyfettin Süleymanbey'in Hanımı için yaptırılmıştır. Kendi ve oğlu I. Mehmet Bey de buraya gömülmüştür. Türbe tavanındaki firuze renkli çinileri ile ünlüdür[56].

6. Bezzazlar Hanı (Bedesten):Eşrefoğulları dönemine tarihlendirilen bedesten Osmanlı döneminde yeniden yapılmıştır[57].

7. İsimsiz Türbe: Eşrefoğlu Külliyesinin içinde olup, Osmanlı Sancak Beylerinden Mustafa Bey'in Babasına aittir[58].

8. Çifte Hamam: Eşrefoğlu Mahallesinde külliye içinde bulunan caminin batısında bedestenin hemen arkasında olup, ısınma ve su tertibatının orijinalliği ile dikkati çeker[59].

9. Demirli Mescit: Eşrefoğlu Mahallesinde Eşrefoğulları'nın emiri veya kethüdası Şerafeddin Subaşı'nın yaptırdığı (1315) belirtilir[60].

10. İsmail Aka (Ağa) Medresesi: Beyşehir Hâkimi İsmail Ağa tarafından caminin batısına inşa ettirilmiştir, halk arasında Taş Medrese olarak da bilinir. Süt Dede denilen İsmail Ağa'nın türbesi de buradadır[61].

11. Bayındır Camii: Selçuklu ahşap direkli camilerdendir. Minaresinin orijinalliği ile dikkati çeker[62].

---

[53] Bahar, H., 2011, **A.g.m.**, s. 159-190
[54] Karpuz, H., 2009, **Türk Kültür Varlıkları Envanteri Konya**, Ankara, s. 1400
[55] Erdemir, Y., 2011 *"Beyşehir",* **Konya Ansiklopedisi,** C.2 , Konya, s. 113.
[56] Erdemir, Y., **A.g.md.**, s. 114
[57] Erdemir, Y., **A.g.md.**, s. 115
[58] Karpuz, H., **A.g.e.**, s. 1385-86
[59] Karpuz, H., **A.g.e.**, s. 1389-92
[60] Çaycı, A., **A.g.md.**, s. 116
[61] Erdemir, Y., **A.g.e.**, s. 94

12. Nasuh Paşa Camii: Köşk Köyü içerisinde olup kale işleri ve mukarnas başlıklı ağaç direkleri ile ünlüdür[63].

13. Köşk ve Çavuş Hamamlar: Köşkteki halen faal olan Selçuklu yapısı kaplıcalarıdır[64].

14. Kale Kapısı: İki kapılı Beyşehir Kalesi'nin halen sağlam vaziyette olan doğu kapısıdır. Kapı üzerinde biri kaleyi ilk yaptıran Eşrefoğulları'na, diğer ikisi ise kaleyi tamir eden IV. Murat devrine ait üç kitabe bulunmaktadır[65].

15.Yakın Çevredeki Kervansaraylar: Konya-Beyşehir yolu üstünde Kuruçeşme, Kızılören, Altınapa, Selçuklu dönemi kervansarayları yer alır[66].

3.4. Beyşehir Eşrefoğlu Külliyesi

3.4.1. Eşrefoğlu Külliyesinin Konumu

Çarşamba çayının ikiye böldüğü yerleşimin kuzeyi ilk yerleşim yerinin olduğu içerişehir kısımdır. Şehrin içerisindeki tarihi yapıların önemli bir kısmı burada yer alır. Bu yapılar içerisinde konumuzu teşkil eden Beyşehir Eşrefoğlu Külliyesi de Beyşehir gölünün kıyısında inşa edilmiştir.

Eşrefoğlu Külliyesi Beyşehir ilçesi sınırları içerisinde gölün hemen kenarında konumlandırılmıştır. Beyşehir Gölü'nün 100 m kuzeyinde bulunan ve cami etrafında şekillenen külliye şehrin ilk kurulduğu yer olan ve hala aynı isimle anılan İçerişehir Mahallesindedir. *(Resim 1).* Külliyenin merkezine ahşap direkli olan ve günümüzde bütün ihtişamını koruyan cami yerleştirilmiştir. Caminin doğusunda camiye bitişik olarak yapılan Eşrefoğlu Türbesi yer alır. Batısında ise caminin hemen yanında İsmail Ağa Medresesi inşa edilmiştir. Külliyenin diğer unsurları olan bedesten ve hamam ise caminin kuzeybatısında konumlandırılmış olup camiye biraz mesafelidir.

3.4.2. Eşrefoğlu Külliyesinin Tanımı

Eşrefoğlu Külliyesi; Cami, Türbe, Hamam, Medrese ve Osmanlı döneminde ilave edildiği bilinen bedesten ve yarım türbesi ile külliye olgusunu oluşturan yapıları

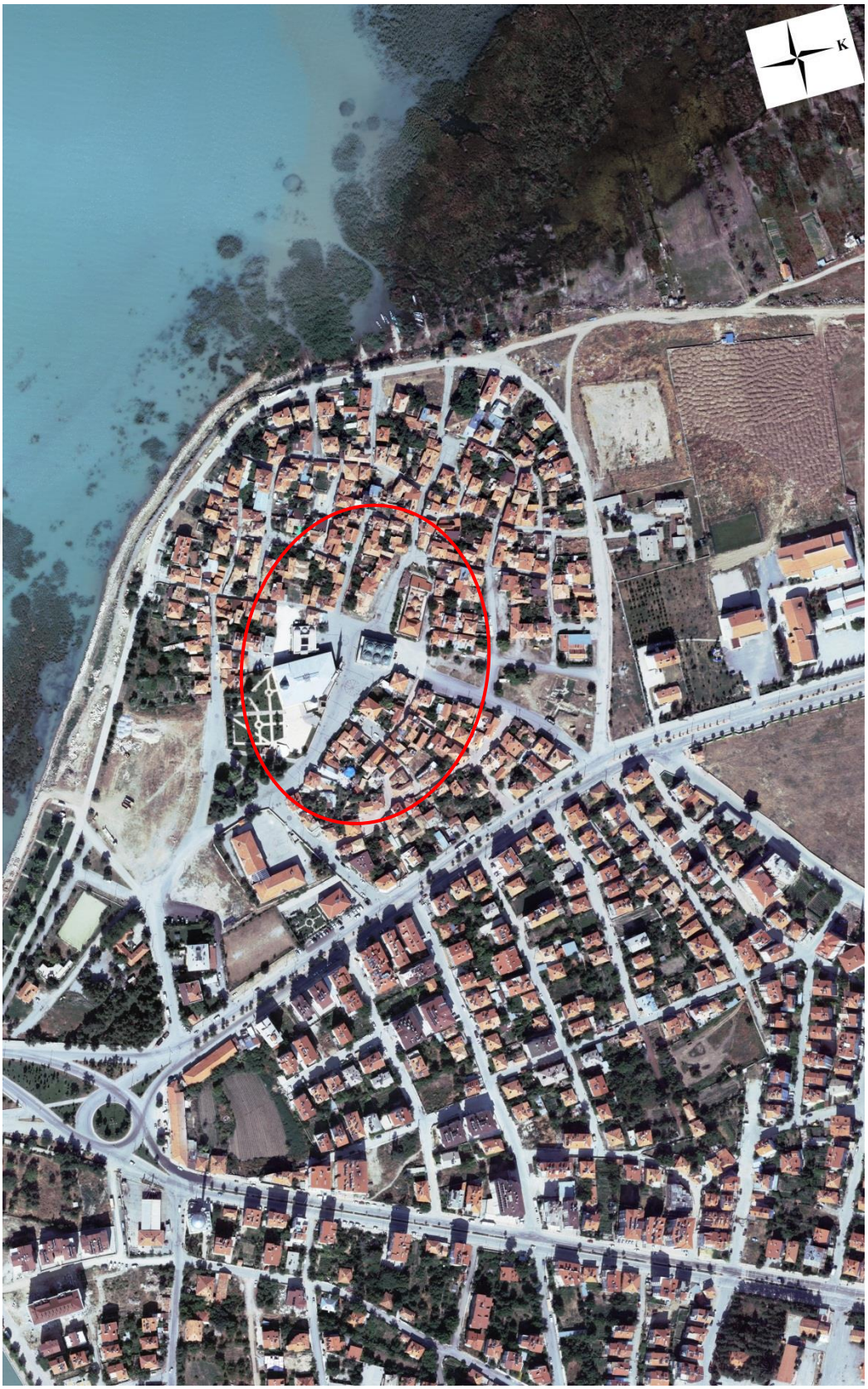
---

[62] Karpuz, H., **A.g.e.**, s. 1416-18
[63] Erdemir, Y., **A.g.md.**, s. 122
[64] Karpuz, H., **A.g.e.**, s. 1909-12
[65] Çaycı, A., **A.g.md.**, s. 112
[66] Baş, Ali, 1998, *"Anadolu Selçuklu Dönemi Konya Kervansarayları",* **Sanatsal Mozaik**, S: 33, İstanbul, s. 61-69

bünyesinde barındırmaktadır. Konumu ile de stratejik bir noktada bulunan külliye, Beylikler Döneminden günümüze ulaşabilen ender örnekleri içerisinde barındıran önemli külliyelerden birisidir. Külliyenin yapımına; ilk olarak Eşrefoğlu Süleyman Bey'in adına yaptırdığı cami ile 1296-99 yıllarında başlanmıştır. Daha sonra hamam ve türbesi ile devam ederek genişletilmiştir. Ömrü kısa olan Eşrefoğlu Beyliğinin ardından caminin yakınına İsmail Ağa Medresesi ve Bedesten ilave edilmiştir. Osmanlı döneminde yapımına başlanan ve yarım kalan türbe ile külliye son halini almıştır. Günümüzde cami hamam ve türbe dışındaki yapılar işlevini yitirmiş durumdadır. Külliyedeki yapıların tamamı farklı dönemlerde yapılmış olan ilaveler ile birlikte birçok tadilat ve onarım görmüştür.

3.4.3. Eşrefoğlu Külliyesinin Önemi

Eşrefoğlu külliyesi kısa süreli bir beyliğin tek ve en büyük külliyesidir. Bölgedeki diğer yapılardan daha ihtişamlı ve özenli olarak inşa edilmiştir. Bu ihtişam ve özen gerek mimari gerekse süsleme yönünden içerisine girildiğinde görmek mümkündür. Külliyenin bulunduğu yörede büyük bir yapı topluluğunun bir arada olduğu başka bir örnek yoktur. Bünyesindeki cami, türbe, medrese, bedesten, hamam, ve sebil ile bölgede dini, ticari, eğitim-öğretim, sosyal ve kültürel ihtiyaçlara cevap verebilen tek yapı topluluğudur. Ayrıca Selçuklu devletinden süregelen külliye geleneğini Cami, Türbe, hamam ve medresesiyle Beylikler devrine yansıtan ve devamını sağlayan önemli bir beylik mirasıdır. Bu özelliği ile de Osmanlı külliyelerine de bir basamak teşkil ettiğinin söylemek mümkündür.

Resim 1: Eşrefoğlu Külliyesi Konumu (Konya Büyükşehir Belediyesi Kent Bilgi Sistemi)

Resim 2: Külliye bünyesindeki yapıların konumu

1- Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii
2- Eşrefoğlu Süleyman Bey Türbesi
3- Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı
4- İsmail Ağa Medresesi
5- Bezzazistan Hanı (Bedesten)
6- Yarım Türbe (Osmanlı Dönemi)

4. KATALOG

4.1. Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii

4.1.1. İnceleme Tarihi:

2012-2017 yılları arasında incelenmiştir.

4.1.2. Yapının Mimarı ve Banisi:

1296 -99 yıllarında inşa edilmiş olan yapının mimarı bilinmemektedir. Yapının banisi ise giriş üzerindeki vakfiye kitabesinden anlaşıldığı üzere Eşrefoğlu Süleyman Bey'dir[67].

4.1.3. Yapının Yeri ve Kullanım Durumu

Bugün bütün ihtişamıyla ayakta duran ve hâlâ hizmet vermeyi sürdüren Eşrefoğlu Camii, Beyşehir kent merkezinde İçerişehir Mahallesi'nde bulunmaktadır. Beyşehir'in en eski yerleşim yerinde, eski iç kale surları içinde yer alan Süleyman Bey Camii Külliyenin en önemli ve merkezi yapısıdır. Kuzeyinde medrese, doğusunda bedesten, güneyinde türbeler bulunmaktadır.

Yapı müslüman halkın ibadetlerini yerine getirebilmesi için yapılmış bir dini yapıdır. Günümüze kadar sağlam bir şekilde ayakta kalabilen yapı halen işlevini korumaktadır. Cami hem dini ibadetler için hem de kültürel miras olarak sergilenmek için halka açık durumdadır *(Resim 1).*

4.1.4. Yapının Mülkiyet Durumu:

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde olan tarihi yapı Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 09.07.1961 gün ve 1613 numaralı kararıyla tescil edilmiştir.

[67] Erdemir, Y., **A.g.e.**, s. 25

Resim 3: Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii ön cephesinin genel görünüş (2017)

4.1.5. Yapının Tarihçesi

Nakışlı ahşap camilerin en güzel örneklerinden biri olan camii aynı zamanda Eşrefoğlu Beyliği'nin de en önemli ve anıtsal eseri sayılmaktadır. Caminin 1296–99 yıllarında Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey tarafından yaptırıldığı bilinmektedir[68]. Eşrefoğlu Camisi'nin Sahip Ata Camisi'nden ilham alınarak yapıldığı[69] ve yapıldıktan sonra Beyşehir yöresindeki diğer bazı camilere örnek teşkil ettiği ifade edilmektedir[70].

Eşrefoğlu Camisi belgelerde "Sultan Sancar b. Melikşah b. Alparslan, Süleyman b.Eşref, Süleymaniye, Beyşehri, Eşrefoğlu, Eşrefzâde Camii gibi isimlerle anılmıştır. Tam adıyla Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey Camii Anadolu'da tahta direkler üzerinde düz tavanlı cuma camilerindendir[71]. Seyfeddin Süleyman Bey, külliyeyi inşa ettirirken vakfiyesini de caminin taç kapısına yazdırmıştır[72].

---

[68] Mimarî ve tezyin özellikleri ile resim ve çizimleri için bkz. Erdemir, **Eşrefoğlu**, s. 19 vd; F. Sarre, **Küçük Asya Seyahati** 1895, Yazı, Selçuklu Sanatı ve Ülkenin Coğrafyası Üzerine Araştırmalar, (Çev.Dârâ Çolakoğlu), İstanbul 1998, s.156-157; Edhem, "Kitabeler"; Akyurt, "Kitabeler"; M. Zeki Oral, "Anadolu'da Sanat Değeri Olan Ahşap Minberler, Kitabeleri ve Tarihçeleri", **VD**, V, Ankara1962; Mahmut Akok, "Konya Beyşehir'de Eşrefoğlu Camii ve Türbesi", **Türk Etnografya Dergisi**, XV, Ankara 1976, s. 5-34; İrfan Unutmaz, "Beyşehir'de Ahşap Direkli Eşrefoğlu Süleyman Bey Camisi", **Tarih ve Toplum**, 8/47, Kasım 1987, s.31-35; Konyalı, **Beyşehir**, s.216-242; Ahmet Çaycı, **Eşrefoğlu Beyliğinin Mimarî Eserleri**, (SÜSBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi),
Konya 1993.

[69] Yaşar Erdemir, 1985, "Konya-Beyşehir Bayındır Köyü Camii", **VD**, XIX, Ankara s. 193.

[70] Bayafşar, Ebulvefa, Hüseyinler, Göçü, Karahisar, Bayındır, Manastır, Avdancık, Kaşaklı, Köşk Köyü camileri gibi.

[71] M. Akif Erdoğru, 1991, "Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey Camiin Vakıfları", **EÜTİD,** VI, İzmir
s.91.

[72] İki satırlık uzun bir kitabe halinde taş üzerine kazınmış olan bu vakfiyenin Türkçesi "Bu mübarek mescidi yapan adaletli ve hayırlı bir emir Eşrefoğlu Süleyman. Allah kabul etsin. Bezziye hanını, bu hanın

4.1.6. Yapının Genel Tanımı

Bu başlık altında yapının mimari özellikleri, cephe özellikleri, süslemesi, yapım tekniği ve malzeme özellikleri, yapılan restorasyonlar ve bu restorasyonlar sonucunca ortaya çıkan sorunlar ve önerileri detaylı olarak ele alınacaktır.

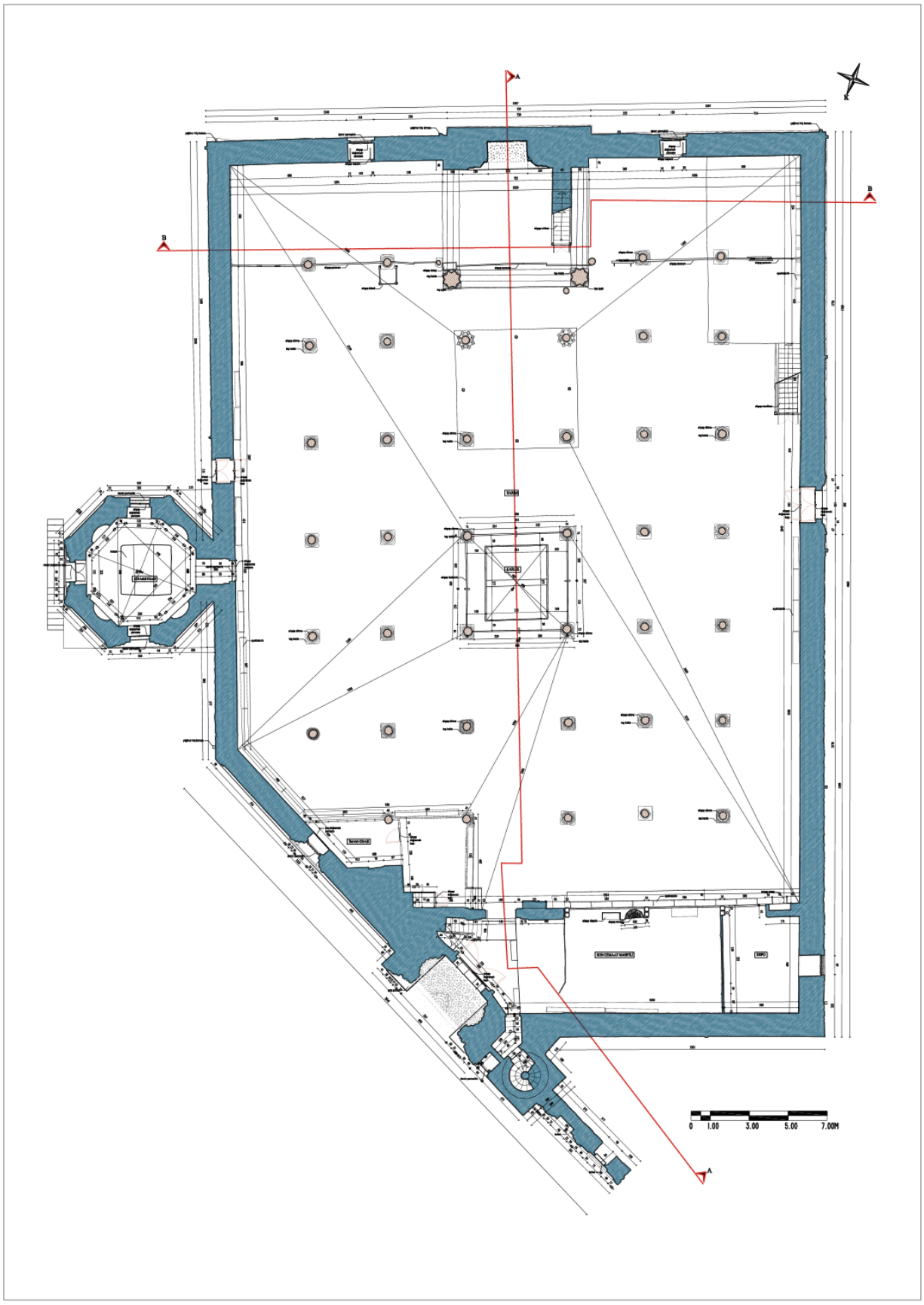
4.1.6.1. Mimari Tanım

Yapı kuzey-güney doğrultusunda inşa edilmiş tam bir dikdörtgen planda olmayıp portal cephesi 45derecelik bir açıyla kesiktir[73] *(Çizim 1-2)* . Camii 5 cephelidir. Caminin bu şekilde köşesinin kesik yapılmasına neden olarak, şehrin ana yollarından birinin buradan geçmesi olarak gösterilmiştir[74].

ve büyük mescidin tarafındaki dükkânları büyük hamamı, vakfiyesinde belirttiği 20 evi ve yine vakfiyede anılan ikişer gözlü Efis, Kalu ve Selman Değirmenlerini vakfetmiştir. Bütün bu emlâkin gelirleri on iki bin dirhemdir. Vakıf bütün bu kaynaklardan gelen gelirin beşte birini evladına mütevellîlik olarak şart etmiştir. Evladı da büyük izzet ve devlet sahipleri Mehmet ve Eşref beylerdir. Bunlar ve evladı kuşaktan kuşağa mütevellî olacaklardır. Bu vakıf doğrudur ve şer'e uygundur. Bunu işittikten sonra kim ki şart değiştirirse günahı onun boynuna olsun. Bu vakıf H 696 yılında yapılmıştır." Erdemir, **Eşrefoğlu,** s.13

[73] Yavaş, Doğan, 1995, "Eşrefoğlu Camii", **İslam Ansiklopedisi**, C:11, İstanbul, s.479

[74] Sarre, F., 1998, **Küçük Asya Seyahati,** İstanbul, s.156

Çizim 1: Eşrefoğlu Cami planı

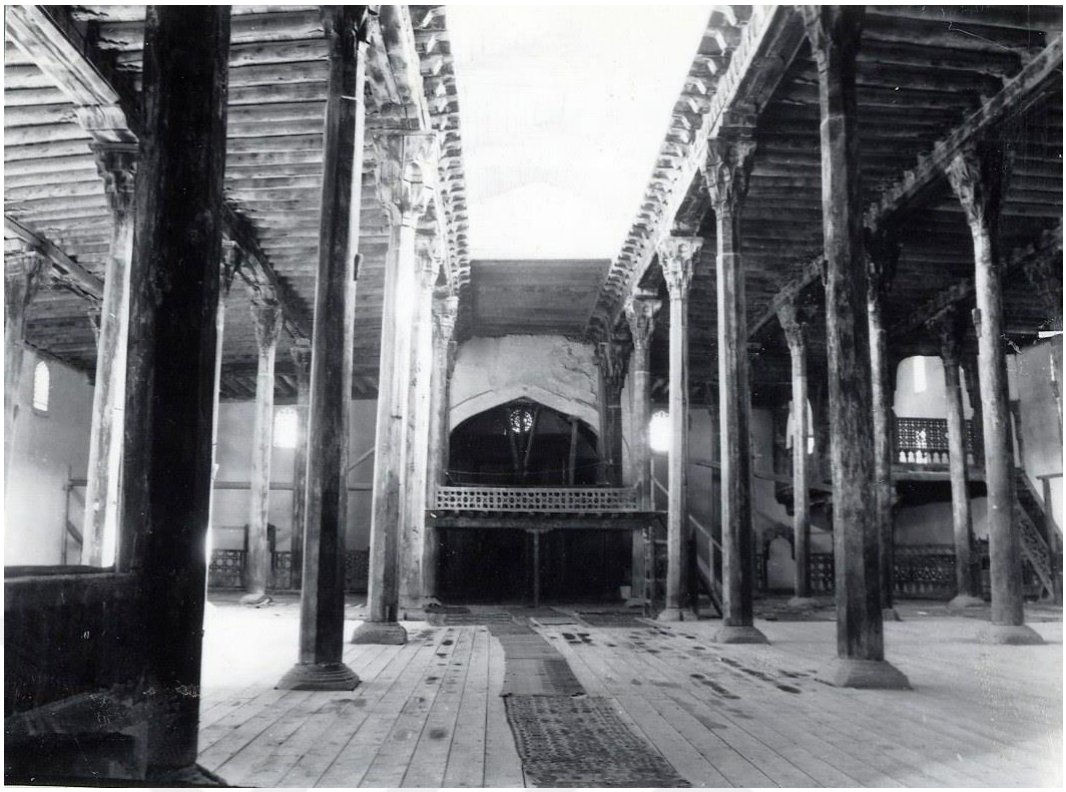

Resim 4: Caminin kuzey cephesinden eski bir görünüş (VGM Arşivinden)

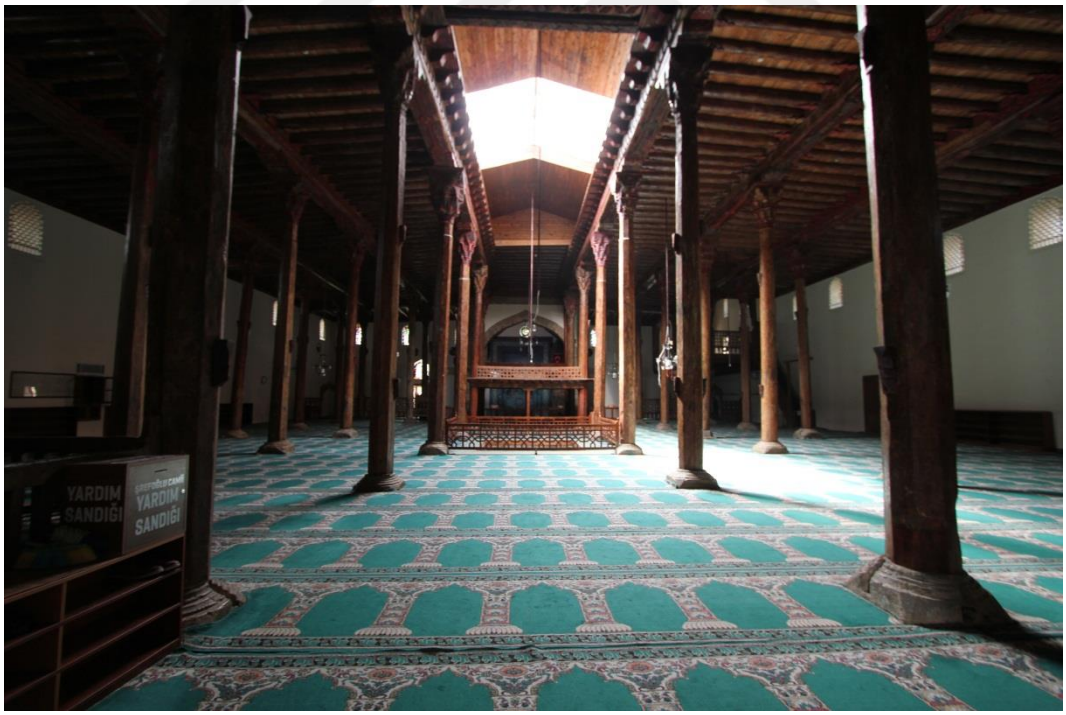

Resim 5: Caminin kuzey cephesinden mevcut görünüş (2017)

Yaklaşık dikdörtgen planlı caminin içi boyuna düzenlenmiş 7 sahınlı plan şemasına sahiptir. Orta sahın (mihrap önündeki) mihrabı vurgulamak amacıyla diğerlerinden daha geniş ve yüksek tutulmuştur (*Resim 4-5*). Cami içinde 48 tane ahşap direk vardır. Bu direklerin bir kısmı yuvarlak, bir kısmı ise çokgen formludur. Direkler tek parça olup taş kaidelere oturur. Kaidelerin bazıları devşirme malzemedir.

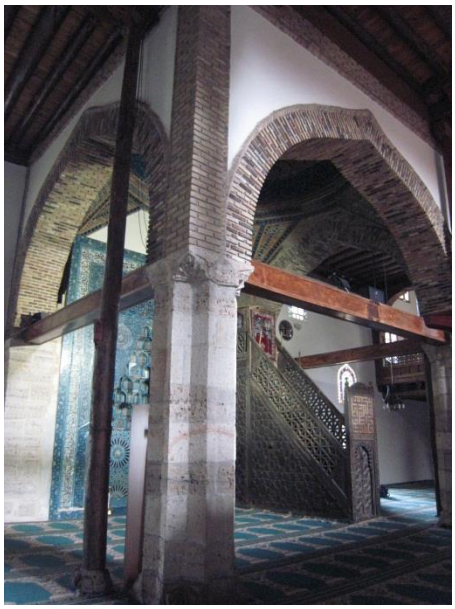

Resim 6: Orta sahından eski bir fotoğraf (VGM Arşivinden)

Resim 7: Caminin orta sahınından görünüm (2012-2017)

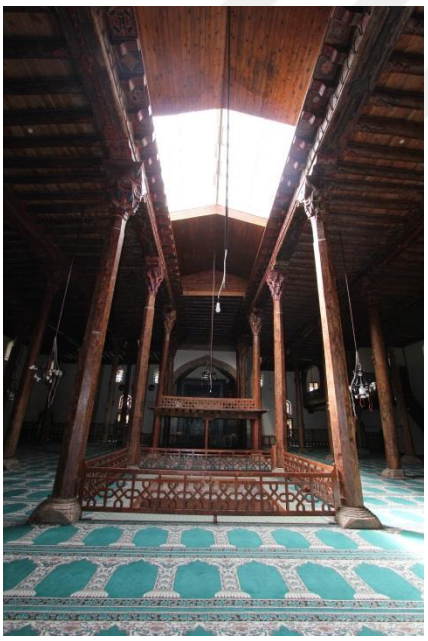
Güney duvar ortasında mihrabı bulunmakta ve mihrap önünde maksure kubbesi dikkati çekmektedir *(Resim 6-7).* Kubbe dıştan külahla örtülüdür. Kubbeyi taşıyan sivri teğet kemerler kenarda güney duvara, ortada ise iki kalın ayağa oturur.

Resim 8: Maksure kubbesi (2012-2017) **Resim 9:** Çini mihrabın görünüşü (2012-2017)

Mihrap aksındaki orta sahının orta kısmında aydınlık feneri (karlık) ve altında bir havuz bulunmaktadır *(Resim 8-9)* . Bu açıklık geçmişte kışın yağan karı ve üst örtüde biriken yağmur sularını suyu toplamak için kullanılmıştır.

Resim 10: Kar kuyusu üzerindeki açıklık (2017) **Resim 11:** Harimin ortasında yer alan kar kuyusu (2017)

Havuz ve maksure kubbesi arasında 4 direğin taşıdığı müezzin mahfili bulunmaktadır. Mahfil II. Selim döneminde yapılmıştır[75]. Caminin güneybatı köşesi bey mahfili olarak düzenlenmiştir. Batı duvarına bey mahfiline geçişi sağlamak için bir kapı açılmıştır. Mahfil oldukça yüksektir. İki ayakla taşınan mahfil ahşap kafes şeklinde

[75] Konyalı, İ.H., **a.g.e.**, s.228

parmaklıklarla çevrilidir. Etrafı açık olan mahfilin güney duvarında mihrap nişi vardır. Burası oldukça güvenli ve yoğun süslemelidir *(Resim 10-11).*

Resim 12: Bey mahfelinden görünüm (2015)

Resim 13: Bey mahfelinin içinden görünüm (2015)

Mihrap nişi duvardan dışarı hafif çıkıntı yapar. Çini mihrabın sağında maksure kubbesinin altında ahşap minber yer almaktadır.

Mihrabın her iki yanı ahşap korkuluklarla ayrı bir bölme haline getirilmiştir. Kafeslerle ayrılmış bölüme geçişi sağlamak için ahşap bir de kapı yapılmıştır. Korkuluğun sağ köşesine süslemeli kare planlı ahşap kürsü yer almaktadır *(Resim 12)*

Resim 14: Mihrap yanlarındaki ahşap korkuluklar (2015)

Kuzey cephede zeminin yükseltilmiş bir son cemaat yeri bulunmaktadır. Bu mekân ahşap kafeslerle harimden ayrılmıştır. Buraya geç dönem tezyini özellikler taşıyan ahşap minberin sonradan konulduğu düşünülmektedir.

Resim 15: Son cemaat mahallinden görünüm (2017

Resim 16: Son cemaat mahallindeki ahşap Mihrap (2017)

Son cemaat mahallinin üzeri kadınlar mahfili olarak düzenlenmiştir. Mahfil ajur tekniğinde yapılmış ahşap parmaklıklarla çevrilidir. *(Resim 15)*

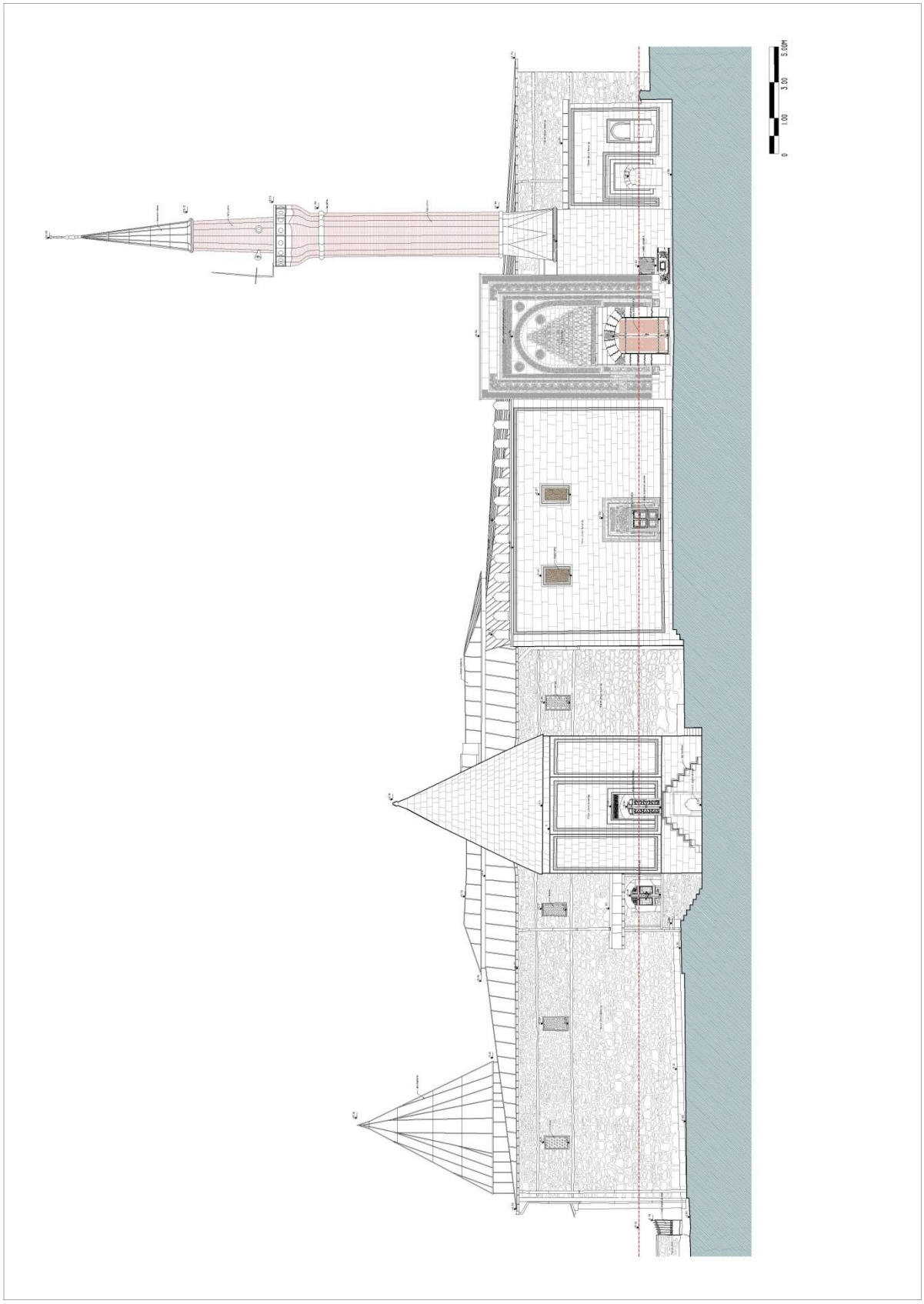
Resim 17: Kadınlar mahfilinden görünüm (2015)

4.1.6.2. Cephe Özellikleri

Caminin 5 cephesi vardır. Portal kesik kenarlı cephede yer almaktadır. Tamamen kesme taş kaplanmıştır. Bu cephenin üstünde dilimli den danlar bulunmaktadır. Portalin solunda ortada dikdörtgen formlu pencere bulunmaktadır. Pencerenin üstüne bursa kemerli hafifletme kemeri yapılmış ve kemer alınlıkları ve pencere çerçeveleri kabartma olarak yapılmış bitkisel motiflerle tezyin edilmiştir. Cephede dikdörtgen formlu iki tepe penceresi görülmektedir *(Resim 16/Çizim 3).*

Resim 18: Caminin kuzey-doğu cephesinden görünüm *(2017)*

Çizim 2: Eşrefoğlu Cami doğu cephe ve kuzey cepheden görünüş çizimi

Caminin kuzey cephesinde anıtsal nitelikte ve oldukça zengin taş işçiliğine sahip taç kapı ve onunda yanında caminin minaresi ve sebil yer almaktadır. Cepheden dışarı 95 cm çıkıntı yapan portalin yüksekliği 706x1010 cm ebatlarındadır. Sivri kemerli kuşak içine alınmış mukarnas dolgulu kavsarası, yanda mihrabiyeleri ve kapıyı kuşatan bordürleriyle Selçuklu portal geleneğini devam ettirmektedir.

Basık kemerli giriş kapısında iki renk taş uygulanmış yanlarda ve kilit taşı yüzeyine büyük bitkisel kabaralar yapılmıştır. Portal'in yanlarında sivri kemerli kuşağın altında bitkisel başlıklı birer sütunçe yükselmektedir. Sütunçenin tüm yüzeyi kabartma olarak bitkisel motiflerle süslenmiştir. Sütunçenin yanlarında farklı genişlikte 4 sıra bordür portali çevrelemektedir. Bu bordürlerde diğer Selçuklu portallerinden farklı olarak geometrik süslemeye yer verilmemiştir. Bordürlerin içi rumi ve çeşitli şekillerde palmetlerle doldurulmuştur. Mukarnaslı kavsaranın ve sivri kemerli kuşağın köşeliklerinde içleri bitkisel motiflerler süslenmiş simetrik olarak yerleştirilmiş rozetler görülmektedir *(Resim 17-18).*

Resim 19-20: Portalin eski (VGM Arşivinden) ve yeni (2017) halinden genel görünüş

Portalin hemen yanında, kaidesinin altında sebil bulunan minare yükselmektedir (*Resim 18*). Minare kaidesi karedir ve kesme taştan yapılmıştır. Minarenin gövde kısmı tuğladan örülmüş ve şerefe altında sade bir silme dolanmaktadır. Akok minarenin

sadeliğine ve malzemesine bakılarak camiye nazaran yakın bir tarihte yenilendiğini söylemektedir[76].

Resim 21: Portal yanındaki minare kaidesinden görünüş *(2017)*

Doğu cephe moloz taş duvar örgüsüne sahiptir. Cephenin kuzey-doğu köşesine bitişik türbe bulunmaktadır. Türbenin solundaki ayrı bir kapıdan harim kısmına girilmektedir. Cephenin üst seviyesinde 5 adet tepe penceresi görülür. Cepheye karşıdan bakıldığı zaman bu pencerelerden birisi türbenin üst örtüsünün arkasında kaldığından dolayı izlenememektedir (*Resim 19-21/Çizim 3*).

Resim 22: Doğu cephenin onarımını gösteren fotoğraf 1960'lı yıllar (VGM Arşivinden)

[76] Akok, M., 1976, "Konya Beyşehir'inde Eşrefoğlu Camii ve Türbesi", **Türk Etnografya Dergisi**, S: XV, Ankara, s.9

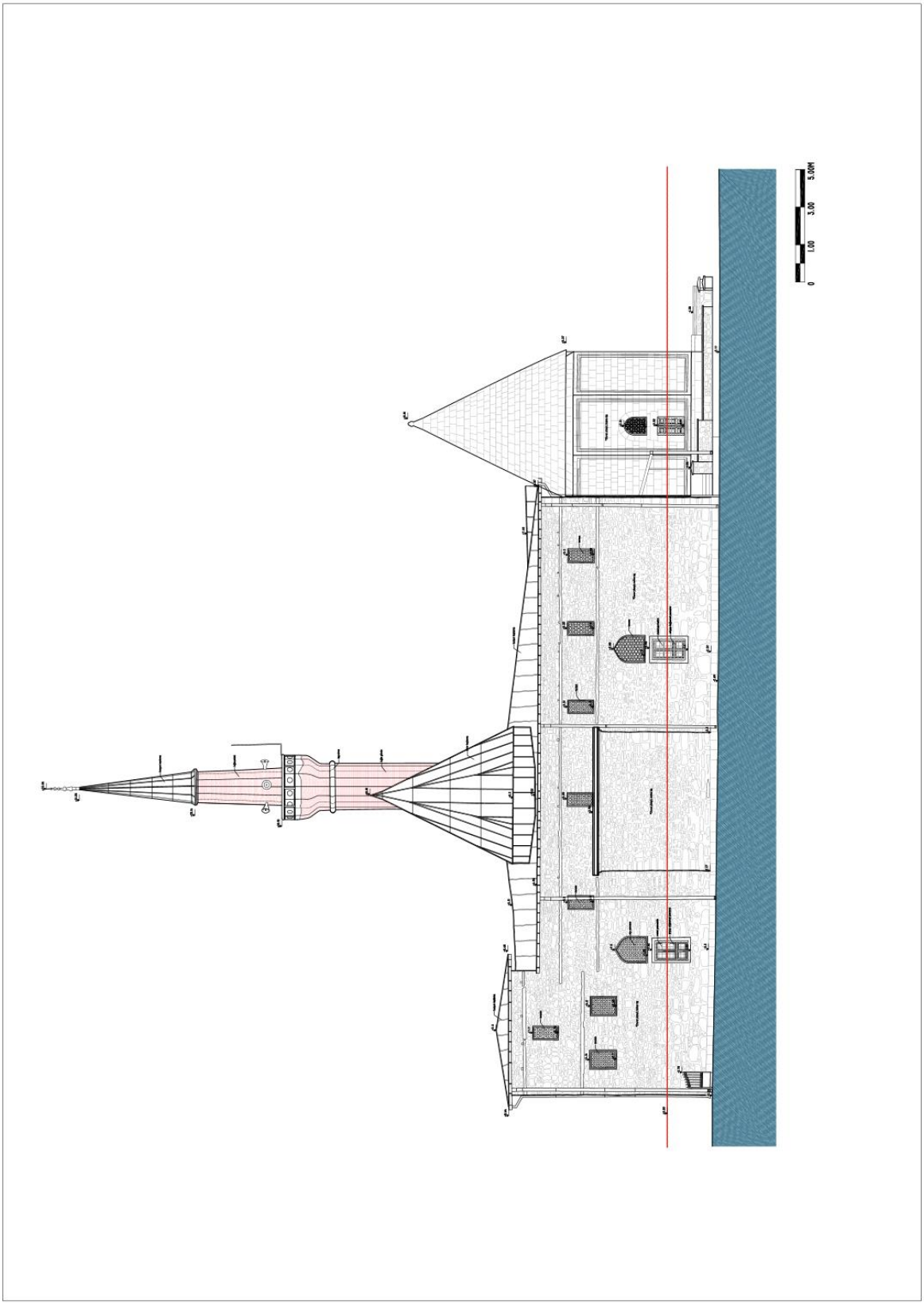

Resim 23: Doğu cephesinden eski bir görünüm (VGM Arşivinden)

Resim 24: Doğu cepheden görünüm (2017)

Güney cephe de moloz taş malzemeyle örülmüştür. Cephenin ortasında mihrap nişi dışa çıkıntı yapmaktadır. Bu çıkıntının her iki yanında altta dikdörtgen üstte sivri kemerli iki katlı pencere sistemi görülür. Cephede üst seviyede 5 adet tepe penceresi sıralanmıştır. Bey mahfilinin olduğu bölümdeki pencere sistemi ve çatının kot seviyesi daha farklıdır. Alt pencerelerden daha üst kotta iki dikdörtgen pencere üzerinde bir tepe penceresinin yer aldığı üçlü pencere sistemi bulunmaktadır. Cephenin ortasında maksure kubbesinin sivri külahı yükselmektedir *(Çizim 4/Resim 22-24).*

Çizim 3: Eşrefoğlu Cami güney cepheden görünüş çizimi

Resim 25: Güney cepheden görünüm (2017)

Resim 26: Güneydoğu cepheden genel görünüş (VGM Arşivinden)

Resim 27: Güney cepheden mevcut görünüm(2017)

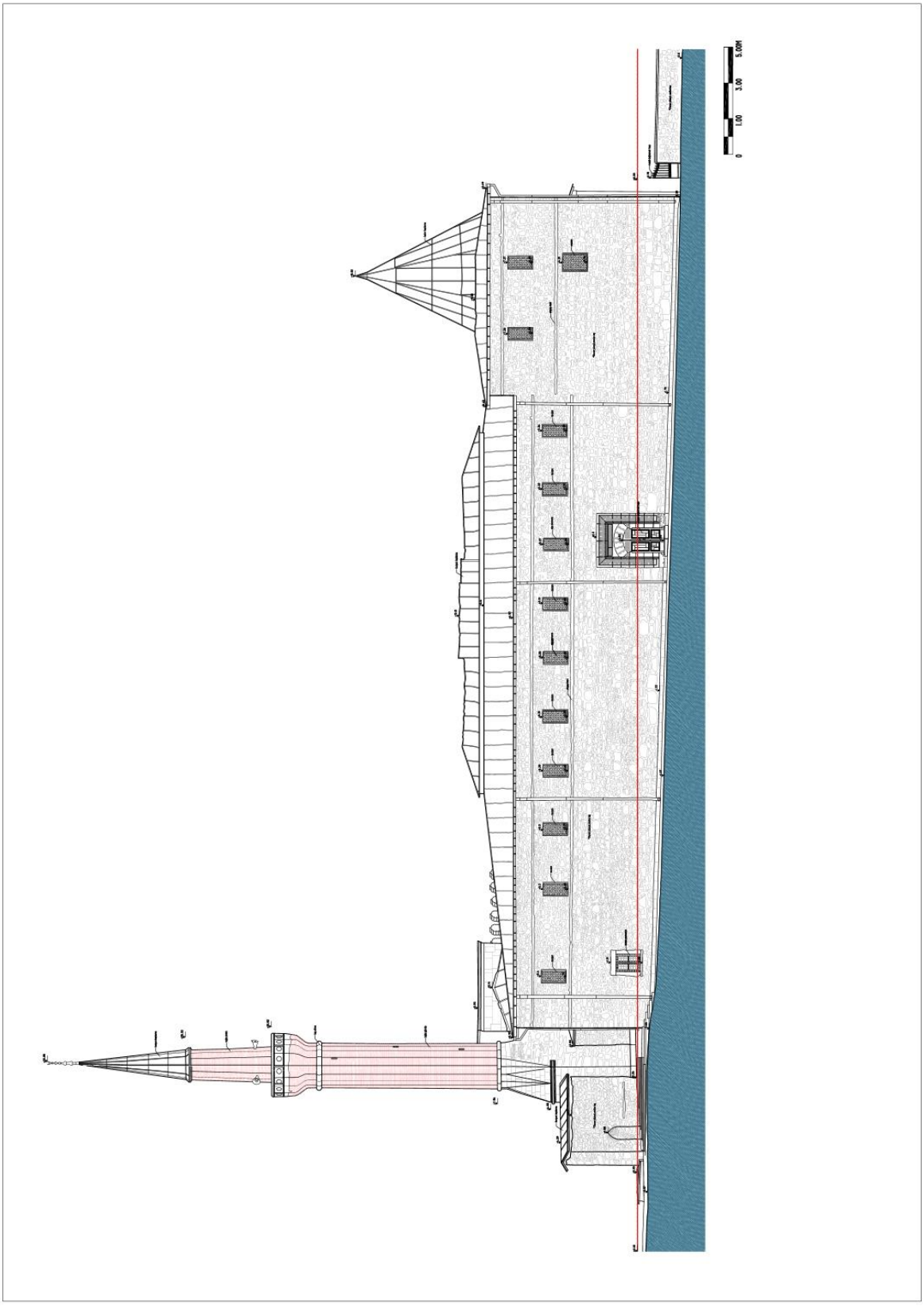
Batı cephe moloz taş duvar örgüsüne sahiptir. Bu cephe medresenin ön cephesiyle karşılıklıdır. Arada dar bir yol bulunmaktadır. Bey mahfilinin olduğu kısım yapının diğer bölümünün duvarından daha yüksektir. Cephenin ortasında bey mahfiline geçişi sağlayan kapı bulunmaktadır. Bu kapı aynı zamanda medrese ve cami bağlantısını da sağlamaktadır. Üst kısımda sıralanmış 10 adet tepe penceresi cepheyi hareketlendirmektedir *(Çizim 5/Resim 25-26)*

Resim 28: Güney ve batı cepheden görünüm (VGM Arşivinden)

Resim 29: Güney cepheden görünüm (2017)

Çizim 4: Eşrefoğlu Camii batı cepheden görünüş çizimi

4.1.6.3. Yapım Tekniği

Yapının duvarları yığma tekniğinde yapılmıştır. Ön cephede moloz taş malzemeyle yapılan duvar örgüsü kesme taşla kaplanmıştır. Kubbe tuğla ile örülerek yüzeyinde sırlı tuğla ve çini mozaik tekniğinde süsleme yapılmıştır. Kubbeye geçiş elemanı Türk üçgenleri kullanılarak yapılmıştır. *(Resim 30)*

Üst örtü ahşap kirişlemeli düz dam şeklindedir. Kirişleri 48 adet direk taşır. Boyuna düzenlenmiş kalın(ana) kirişler üzerine enine düzenlenmiş daha küçük kirişler bindirilmiştir.

Direkler tek parça halinde taşıyıcı olarak kullanılmıştır. Direkler taş kaideler üzerine oturtulmuştur. Direklerin bazıları çokgen bazıları ise silindirik formdadır. Ahşap başlıklı direklerin başlık kısmında mukarnaslı düzenleme dikkati çeker. Mukarnas yüzeylerinde ahşap üstüne yapılmış kalem işi tekniğinde süslemeler dikkati çeker. Direklerin taş kaidelerinin bazıları bitkisel bezemeli mukarnaslıdır. *(Resim 27)*

Resim 30: Mukarnaslı ahşap başlık (2015)

Minber abanoz ağacından yapılmıştır. Yan aynalıkları kündekâri ve mekân maili oyma tekniği görülür. Minber korkulukları ajur tekniğinde yapılmıştır. Vaaz kürsüsünde

ahşap üzerine yapılmış kalem işi tekniğinde süsleme bulunmaktadır. Kürsü genel itibariyle ajur tekniğinde yapılmıştır.

Bey mahfili ahşap direklerle taşınan yatay kirişler üzerinde ahşap kaplama tekniğinde zemine sahip yükseltilmiş bir mekândır. Buranın etrafını çeviren korkuluklar ajur tekniğindedir. Bey mahfili kemerlerinde ve dış yüzeyinde ahşap üzerine yapılmış kalem işleri uygulanmıştır *(Resim 28).*

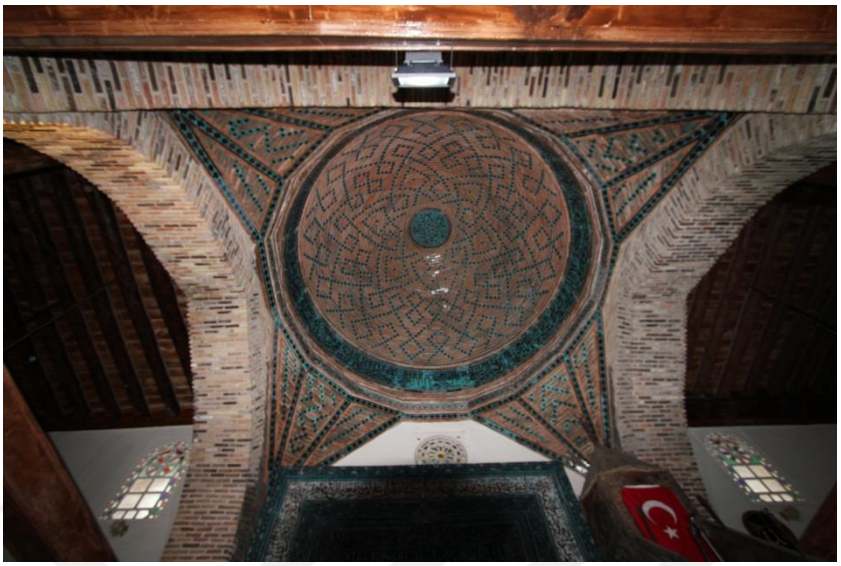
Resim 31: Bey mahfili kemeri (2015)

Mihrap ve minber bölümünü ayıran korkuluklar ajur tekniğindedir. Kadınlar mahfeli korkulukları ajur tekniğinde yapılmış ve kalem işi süslemelere sahiptir.

Müezzin mahfili ahşap direklerle taşınan yükseltilmiş bir bölüm olarak yapılmıştır. Ahşap çıtalı düz korkulukla çevrilidir. Mahfilin alt kısmında kalem işi tekniğinde yapılmış süslemeler görülür. Altı ise alttan kaplamalıdır ve çakma tekniğinde yapılmış çıtalı süslemeye sahiptir.

Mihrap tamamen (sır üstü) çini mozaik tekniğiyle iki renkli olarak yapılmıştır. Mihrap nişinde mukarnaslı kavsara düzenlemesi görülür. Mihrabı çevrelen yazı kuşağı

kazıma tekniğiyle yapılmıştır. Harime girilen sivri kemerli tuğla örgülü kapı çini mozaik tekniğiyle yapılmıştır.

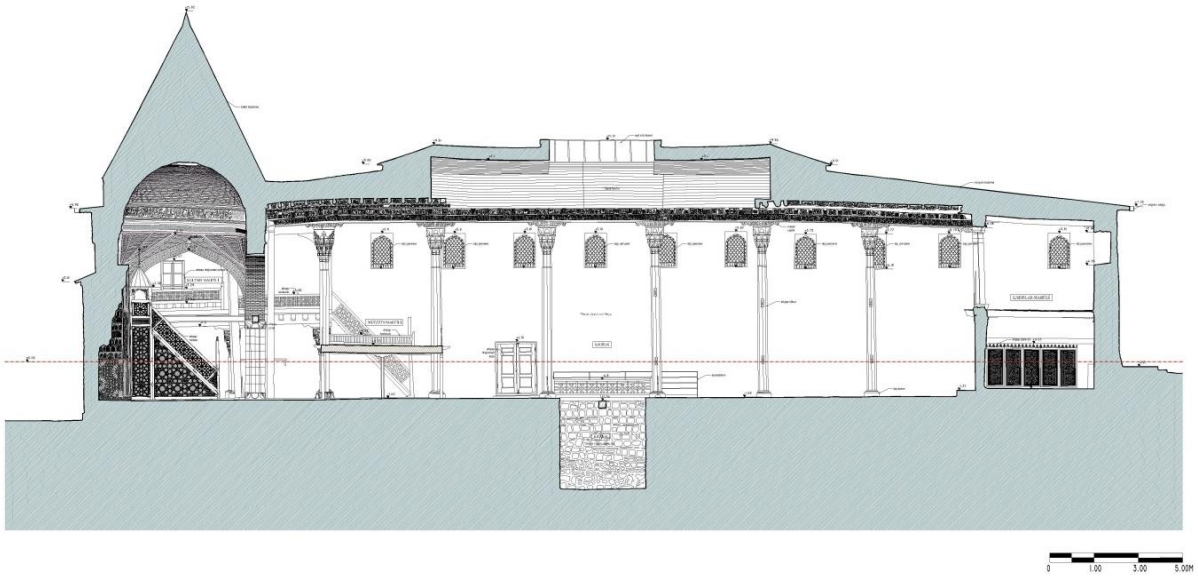
Resim 32: Mihrap önü kubbesinden görünüm (2017)

4.1.6.4. Malzeme Kullanımı

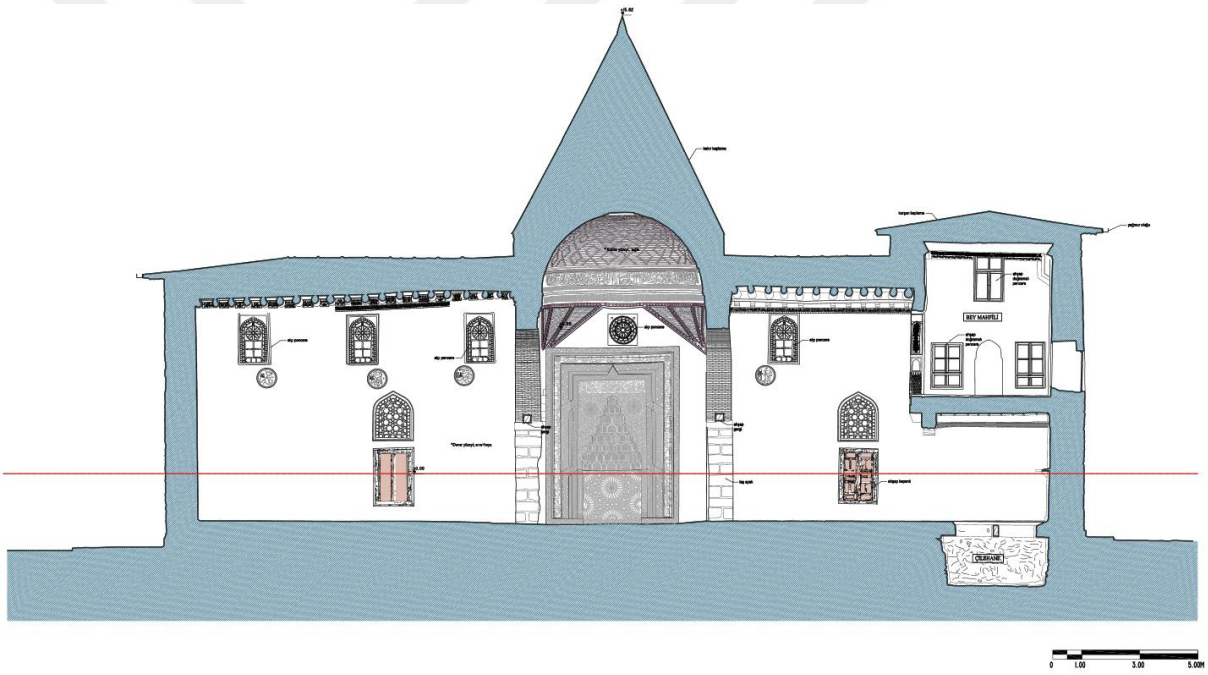
Yapının kalın beden duvarları moloz taşla örülmüştür. Portal cephesinde tamamen düzgün kesme taş kullanılırken yapının diğer duvarlarında da yer yer kesme taş görülür. Minare düzgün kesme taş kaplamadan yapılmıştır. Yapıda tuğla malzeme maksure kubbesinde ve bu kubbeyi taşıyan kemerlerde görülür *(Resim 29).*

Caminin iç mekânında ve üst örtüsünde bol miktarda ahşap malzeme kullanılmıştır. Cami bu nedenle ahşap direkli camiler grubunda yer almaktadır[77]. Direkler sedir ağacından tek parça olup taş kaidelere oturur. Taş kaidelerin bazıları devşirme malzemedir. Ahşap malzeme minber (abanoz ağacı), pencere ve kapılarda, vaaz kürsüsü, müezzin mahfili, bey mahfili ve kadınlar mahfilinde mimari ve süsleme öğesi olarak kullanılmıştır. Minberde çini mozaik görülür. Bey mahfili altında alçı malzemeden yapılmış sergen dikkati çeker. Üst örtü restorasyon sonrasında kurşun malzemeyle kaplanmıştır.

[77] Aslanapa, Oktay, 1999, **Türk Sanatı**, İstanbul, s. 132

Çizim 5: Eşrefoğlu Camii A-A kesiti

Çizim 6: Eşrefoğlu Camii B-B kesiti

4.1.6.5. Süsleme Özellikleri

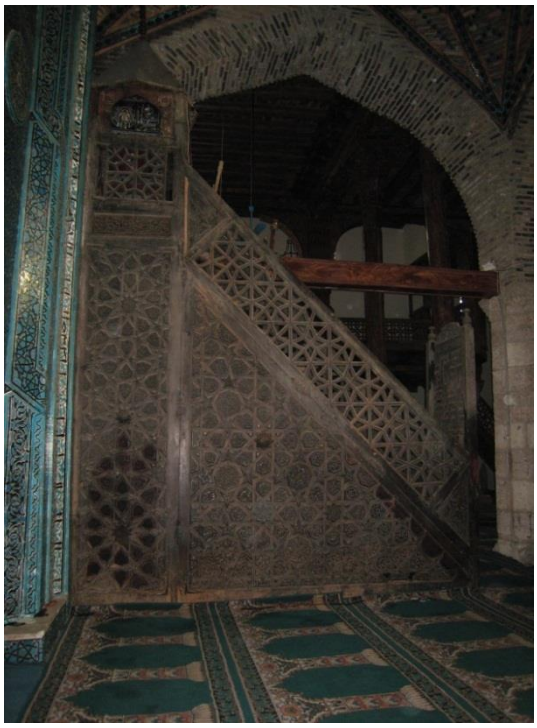
Cami genelindeki süsleme öğelerini Ahşap, kalemişi ve taş süslemeler olmak üzere üç kategoride toplamak mümkündür. Caminin süslemeleri ağırlıklı olarak iç kısımda toplanmıştır. Cami ahşap üzerine yapılmış zengin kalem işlerine sahiptir. Bunun yanı sıra çini süsleme ve taş süsleme açısından da önemlidir. Ahşap direklerin yüzleri tavandaki kirişlerin aralarında kalan boşluklar lambriler ve bey mahfili kemerleri kalem işleriyle süslenmiştir. Özellikle tavandaki boşluklar birbirinin tıpa tıp

aynısı olmayacak şekilde geometrik kompozisyonun hâkim olduğu motiflerle bezenmiştir.

Resim 33: Tavandan bir detay (2017)

Ahşap süslemenin güzel bir örneği de minberdir. Eğri kesim tekniğinde oyma ve kündekâri tekniğinde yapılmıştır. Minber korkulukları ise ajur tekniğinde geometrik motiflerle süslenmiştir. Minber yan yüzleri geometrik motiflerle kapısı ise yazı ve Rumilerle doldurulmuştur *(Resim 31-32)* .

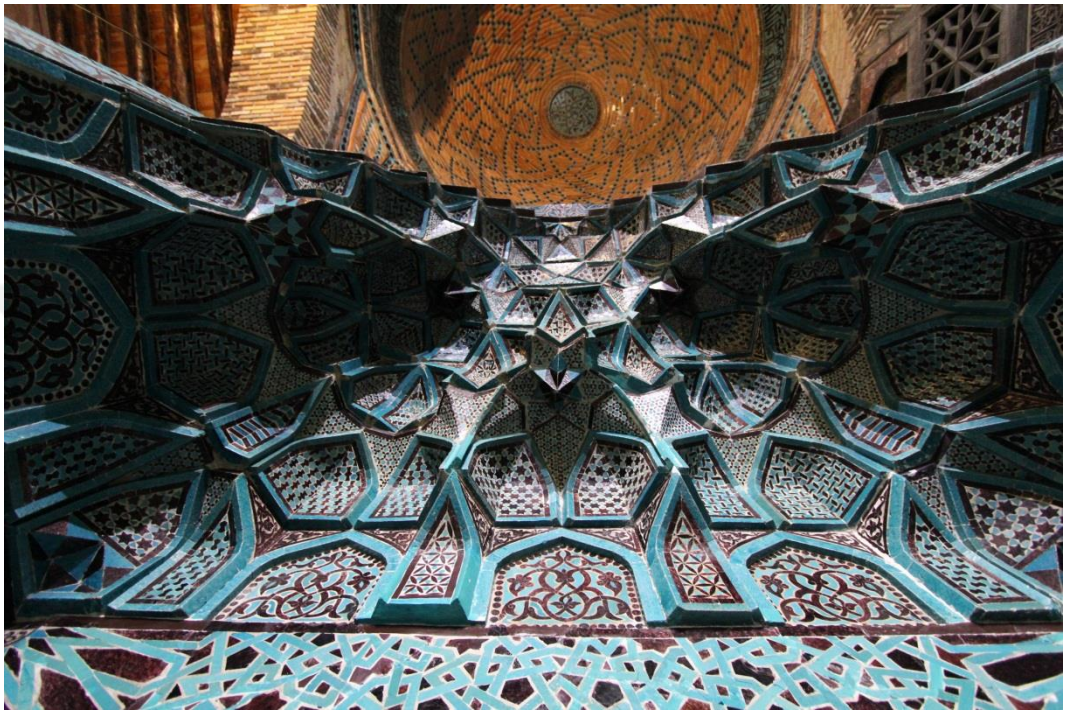

Resim 34: Minberin yandan görünümü (2017)

Resim 35: Minberin önden görünümü (2017)

Çini süslemenin en zengin olduğu kısım mihraptır. Mihrap çini mozaik tekniğinde olup Selçuklu geleneğini sürdürmektedir. Son cemaat mekânı ile harim arasında geçişi sağlayan kemerli kapıda ve kenarlarında zengin çini mozaik süsleme görülür. Maksure kubbesinde de çini bezemeyi görmek mümkündür. Mihrap nişi 8 sıra mukarnas kavsaralıdır. Her bir mukarnasın içi değişik kompozisyonlu geometrik motiflerle süslenmiştir (*Resim 33).*

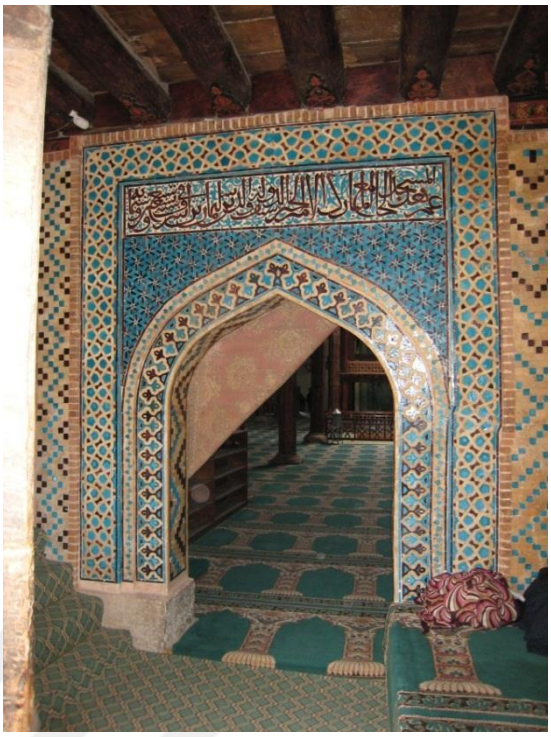

Resim 36: Mihrap mukarnaslarından görünüm (2017)

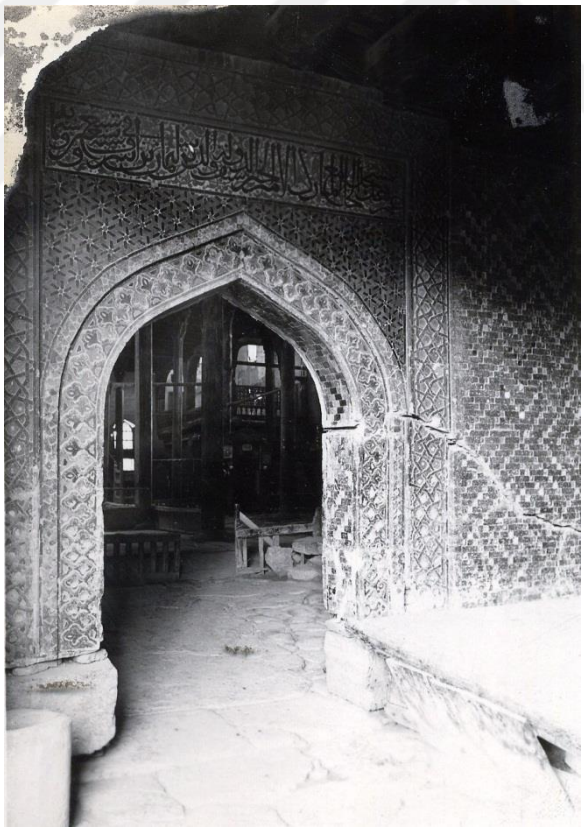
Mihrap nişinin alt kısmında 24 kollu yıldız motifinin hâkim olduğu kompozisyona sahiptir. Mukarnaslı kavsaranın üst kısmında yanlarda daire şeklinde çini mozaik kabartmalar görülür. Üstte dikdörtgen pano içinde yine iki renkli çini ile yapılmış yazı süsleme dikkati çeker. Mihrabı üç yönde çevreleyen üç süslemeli bordür kuşatır. İçteki biri geometrik süslemeli, diğeri yazı süslemeli iki bordür meandır oluşturacak şekilde birbiri içinden geçerek tek bir bordür halinde mihrabı kuşatmaktadır. Bunun dışındaki bordürde ise kazıma tekniğinde yapılmış yazılı bordür yer alır. En dışta ise yarım yıldızlardan oluşan kompozisyonun hâkim olduğu bordürle mihrap sonlandırılmıştır.

Resim 37: Mihrap nişi (2017)

Resim 38: Harime girilen kemerli geçiş (2017)

Resim 39: Harime girilen kemerli geçişten eski bir fotoğraf (VGM Arşivinden)

Taş süsleme ahşap direklerin kaide kısmında portalde kapı ve pencerelerde görülmektedir. Basık kemerli giriş kapısında iki renk taş uygulanmış yanlarda ve kilit taşı yüzeyine yüksek kabartma olarak yapılmış büyük bitkisel kabaralar yapılmıştır.

Portalin yanlarında sivri kemerli kuşağın altında bitkisel başlıklı birer sütunçe yükselmektedir. Sütunçenin tüm yüzeyi kabartma olarak bitkisel motiflerle süslenmiştir.

Sütunçenin yanlarında farklı genişlikte 4 sıra bordür portali çevrelemektedir. Bu bordürlerde diğer Selçuklu portallerinden farklı olarak geometrik süslemeye yer verilmemiştir. Bordürlerin içi rumi ve çeşitli şekillerde palmetlerle doldurulmuştur. Mukarnaslı kavsaranın ve sivri kemerli kuşağın köşeliklerinde içleri bitkisel motiflerle süslenmiş simetrik olarak yerleştirilmiş rozetler görülmektedir. Girişin yanlarında 6 sıra mukarnaslı ve dilimli nişe sahip mihrabiyeler görülür. Mihrabiyelerin çevresi oyma tekniğinde yapılmış bitkisel süslemeli bordürlerle süslenmiştir (*Resim 37-38*).

Resim 40-41: Taç kapı yan mihrabiyesinin eski ve yeni (2017) fotoğrafları

Ön cephede harimi aydınlatan pencerede zarif taş işçiliğiyle yapılmış süsleme görülür Pencerenin çevresini, dışta meandır motifli ince bir bordür kuşatır. Dikdörtgen formlu pencerenin yanlarında enine düzenlenmiş zigzaglı birer sütunçe vardır. sütunçenin üzerinde yükselen bursa kemerli kompozisyonun yanlarında yuvarlak kabaralar dikkati çeker. Kemer alınlığı bitkisel bezemeli kabartma olarak yapılmış motiflerle tezyin edilmiştir.

4.1.7. Yapıda Yapılan Restorasyon Çalışmaları

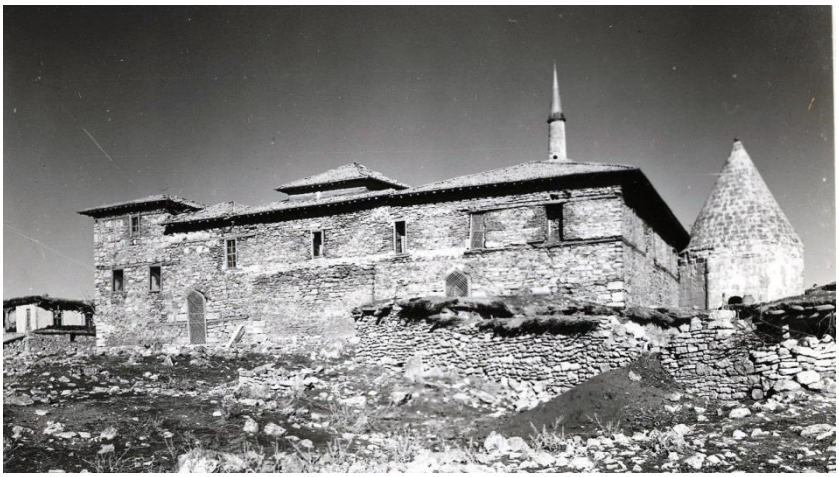
YAPIDA YAPILAN RESTORASYON ÇALIŞMALARI	
M1	Kitabesinden 1296-99 yılları arasında Eşrefoğlu Emir Süleyman Bey tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Camii restorasyon sonrası onarım görmüştür ve günümüzde halen camii olarak kullanılmaktadır. Caminin bakım ve onarım zamanlarını kronolojik olarak sıralayacak olursak Sarre'nin verdiği bilgilerden yapının 1900'lerde esaslı bir onarım geçirdiği tahmin edilmektedir. Sarre caminin eski yumuşak kum taşından inşa edildiğini bu yüzden de çok harap olduğunu söyler[78]. Konia kitabında da portalin harap olduğundan bahseder[79].
M2	Camide yapılan tamir ve bakımlar hakkında net bilgiler elde edilememiştir[80]. Bununla birlikte 1911 yılında Eşrefoğlu Camisi tamire muhtaç olduğundan bir tamir keşfi yapılmış ise de keşif raporu kaybolmuştur. Bu yüzden tamir de yapılamamış, caminin tamiri gecikirse büsbütün harap olacağı mahallî yöneticiler tarafından merkeze bildirilmiştir. Yapılan bütün aramalara rağmen keşif evrakının nerede olduğu bulunamamıştır. Neticede caminin "ameliyât–ı iskaiye şirketi" baş mühendisi tarafından 1000 lira ile tamir edilebileceği, demir putraller yerine Anamas ormanlarından bol oranda ve az masrafla temin edildiği bilinen çok büyük çam ağaçlarının kullanılması halinde yapılacak masrafın çok düşeceği, bunun için yeniden tamir keşfi yapılması tavsiye edilmiştir[81]. Eşrefoğlu Camisi'nin bu tarihte tamir edilip edilmediği bilinmemektedir[82].
M3	Eyüboğlu[83] Dünden Bugüne Beyşehir kitabında minarenin gövde, şerefe ve üst kısmında yenileme yapıldığından ve beton sıva ile sıvandığından bahsetmektedir.
M4	Uludağ [84]camiden ve 1936-1940 yıllarına kadar devam eden burada yapılmış olan restorasyon çalışmalarından bahsetmektedir. 1941 de çatısının kiremit kaplama yapıldığı belirtilmektedir.
M5	Y. Akyurt[85] 1936 yılında müze müdürüyken yapmış olduğu araştırmasında külliyenin harap durumundan bahsederek tamire ihtiyaç duyulan yerleri belirtmiştir.
M6	İ.H., Konyalı kitabında Türbe ve Caminin 1956 dan 1962 yılına kadar bölüm bölüm tamir edildiğinden, özellikle türbenin kubbesine yapılan çimentolu müdahaleden bahseder[86].

[78] Sarre, F., 1937, **Die Seldschukische Kunst von Konia**,
[79] Sarre, F., 1896, **Reise in Kleinasien,** 126-127
[80] Muşmal, Hüseyin, 2006, "XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Beyşehir Kenti'nde Bulunan Müesseseler ve Vakıfları", **Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 19, Konya, s. 243
[81] BOA, DH. İD, Nr. 23/1 lef 8.
[82] Cami, XX. yüzyılda 1900, 1934, 1937, 1941, 1956, 1962, 1965, 1978 yıllarında çeşitli onarımlar görmüş 1996 yılında harimin zemini açılarak demir ve beton kirişlerlerle takviye edilmiştir. **Erdemir, Eşrefoğlu, s. 19**; 1941-1942 yılındaki tamirde 20.000 li2ra harcandığı anlaşılmaktadır. Mustafa Murat Çay, Ekokon Gazetesi'ne Göre **Konya'da Siyasî, Sosyal, Kültürel ve İktisadî Hayat(1935-1942)**, (SÜSBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2004, s. 156.
[83] Eyüboğlu, B., 1978, **Dünden Bugüne Beyşehir**, Beyşehir, s. 35
[84] Uludağ, O.Ş., 1945, "Üç Anıt", **Konya**, S:84,(Ekim-Kasım 1945), Konya, ,s.13-18, S:85,s.13-14-16-18
[85] Y,Akyurt, **a.g.m**., s.129
[86] Konyalı, İ.H., **a.g.e.** s.75

M7	1965 yılında M. Akok caminin rölövesini çizmek için yaptığı araştırmada 1900 yıllarında maksure kubbesinin etrafına yardımcı direk ve payandalar konularak kurtarılmaya çalışıldığını ve vakıflar tarafından yapılan restorasyon sonrası bu desteklere ihtiyaç kalmadığından bahsetmiştir. Binanın iskeleye alınarak köklü bir restorasyon geçirdiği ve üst örtünün bakırla kaplandığı bilinmektedir[87].
M8	Koruma Kurulu ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden aldığımız bilgi ve belgelere göre karlık kısmının 1965 yılında üstünün camla kapatılması bilgisine rastlamaktayız. Ahşap direklerin çatlamasını önlemek amacıyla yapılan karlık kısmının işlevini yitirdiğine tanık olmaktayız.
M9	05.01.1994 gün ve 1864 sayılı kurul kararı ile onaylanan proje doğrultusunda taç kapısı sökülmeden yerinde onarılmış ve kavsaranın içindeki bozulan mukarnasların çürütme yöntemiyle değiştirilmesi gerçekleştirilmiştir *(Ek-1).*
M10	12.12.1996-2774 sayılı kurul kararı doğrultusunda yapının ahşap dikme pabuçlarını birbirine bağlayan beton hatılların üzeri, çini mihrap orijinal zemin kotu olacak şekilde tasviye edilip üzerine ahşap kaplama yapılmıştır. Duvarlarda sıva raspası yapılarak sonradan yapılmış olan sıva ve boyalar, aslına uygun sıva yapıldıktan sonra kireçle badana edilmesi, ana giriş portali orijinal ahşap kapı kanatlarının koruma altına alınarak yerine yenisinin konulması uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Yine bu yıllarda caminin taban döşemesi sökülerek ahşap sütunları oturtmak maksadıyla kazı yapılmış ve betonarme ızgara yapılmıştır *(Ek-2).*
M11	1996 yılında alınmış bir diğer karar olan 26.12.1996-2788 sayılı kurul kararı ile cami içerisindeki ahşap malzemelerin tamamı kurt öldürücü ilaçlarla ilaçlanacak, ahşap minberin eksik parçaları orjinline uygun tamamlanacak, cami üst örtüsünde yer alan bakır örtüde ıslah çalışmaları yapılacak ve cami beden duvarları çevresinde zemin sularına karşı esere uygun tecrit yapılacaktır *(Ek-3).*
M12	26.08.1999-3589 sayılı kurul kararı ile onaylanan rapor gereğince camideki ahşapların konservasyonu ile çinilerin onarımı 2005-2006 yıllarındaki son tamiratta yapılmış olup dökülenlerin yerine alçı dolgu yapılarak üzerleri eski desenlerine uygun şekilde renklendirilmiştir *(Ek-4).*
M13	2002 yılına bakarsak 28.08.2002-4654 sayılı kurul kararı ile, aydınlık feneri camları polikarbon olarak metal taşıyıcısıyla birlikte değiştirilecek, yağmur sularına karşı çatı izolasyonu ile oluk ve borular yapılacak, cami ve *türbedeki* çürümüş ya da bozulmuş ahşap kapı kepenk ve pencere doğramalarının yenilenmesi gerektiğine karar verilmiş ve uygulaması gerçekleştirilmiştir (*Ek-5).*
M14	13.10.2003-5109 ve 31.12.2003-5151 sayılı kurul kararı ile dış cephedeki çimento derzler sökülerek horasan harçlı olarak yenilenmesi, saçak altı ahşap kaplamalarının çürüyen ve kırılan kısımları yenilenmesi, cami kuzeyinden geçen yolun cami tretuvar seviyesine kadar indirilmesi ve cami içerisindeki ahşap elemanlar üzerinde yer alan süslemelerle ilgili yapılacak uygulamalara izin verilmiştir *(Ek-6-7)* .
M15	19.04.2004-5279 sayılı kurul kararı ile yapının 2004-2005 yıllarında yapılan restorasyon çalışmasında caminin üst örtüsündeki bakır levhalar sökülerek kurşun malzeme ile değiştirilmiştir. Ayrıca, dış cephede derz uygulamasına gidilmiştir. Minarenin tuğla onarımı ve derzlenmesi ile külahının kurşun kaplama işleri tamamlanmıştır. Ahşap kapısı ve pencereleri yeniden imal edilmiş, ayrıca çevre düzenlemesi yapılarak müştemilatı yenilenmiştir (*Ek-7*).
M16	2005 yılında yapılan onarımda Süleyman Bey Türbe kubbesindeki çiniler onarılmıştır.

[87] Akok, M., 1976, "Konya Beyşehri'ndeki Eşrefoğlu Camii ve Türbesi", **Türk Etnografya Dergisi**, S:XV, Ankara, s.5-34

M17	01.12.2008-2789 sayılı kurul kararı ile 2008 yılında camiye kamera güvenlik sistemi, hırsız alarm sistemi, yangın algılama sistemi ve ihbar sistemi yapılmıştır (*Ek-9)* .
M18	Ayrıca aşağıda verilen fotoğraflar üzerinden yapılan değerlendirmeye göre eldeki en eski fotoğrafa ve ondan sonra çekilen fotoğrafta cephede malzeme değişimi gözlemlenmektedir. Ayrıca duvar yüzeylerine derz yapıldığı da tespit edilmiştir (*Resim 39-40).*
M19	Ahşap hatılların yerlerinde değişiklikler yapıldığı görülmekte ve bazı hatılların tekrar yapılmadığı gözlemlenmektedir.
M20	Eski fotoğrafta görülen cephedeki üst kat pencereleri pervazlarla çevrilidir. Ancak yapılan müdahaleler sonucunda pencerelerdeki pervazlar sökülmüştür. Ayrıca pencerelere altıgen formlu revzenler yerleştirilmiştir *(Resim 40).*
M21	Yine eski fotoğrafa baktığımızda yağmur ve kar sularını atmak için herhangi bir unsur bulunmamaktadır. Sonraki müdahalelerde yağmur olukları yapılmıştır. Ancak bu oluklar beden duvarının yarısına kadar indirilmiş ve bu da suyun tam olarak dışarı atılamamasına sebep olmuştur. En son yapılan onarım çalışmalarında oluklar tam olarak aşağı indirilmiş ve dışarı doğru çevrilerek suyun yapıdan tamamen uzaklaştırılması sağlanmıştır *(Resim 41-42).*
M22	Kıble duvarında yer alan mihrap nişi çıkıntısı önceki dönemlerde üzeri açık olarak bırakılmıştır. Sonraki onarımda bu çıkıntı onarılmış fakat üzeri kapatılmamıştır. En son yapılan onarımlarda ise niş çıkıntısının üzeri yarım çatı olarak örtülmüştür *(Resim 39-40-41).*
M23	Yine bu cephede görülen ve en önemli olan müdahale mihrap önü kubbesinin üzerinin örtüsünün değişikliğidir. Elimizdeki en eski fotoğrafta kubbenin üzeri kırma çatılıdır. Ancak çatının üst örtüsünün yüksekliği çok fazla değildir. Sonraki fotoğrafta ise bu çatı daha fazla yükseltilmiş ve çatıya yağmur oluğu yerleştirilmiş ve yüzeyi sıvanmıştır. Ancak bu kırma çatı en son ki onarım çalışmalarında kaldırılmıştır. Kırma çatı yerine altıgen kaide üzerine oturtulmuş kurşun kaplamalı bir külah yapılarak kubbe koruma altına alınmıştır.
M24	Yine bu cephede görülen ve en önemli olan müdahale mihrap önü kubbesinin üzerinin örtüsünün değişikliğidir. Elimizdeki en eski fotoğrafta kubbenin üzeri kırma çatılıdır. Ancak çatının üst örtüsünün yüksekliği çok fazla değildir. Sonraki fotoğrafta ise bu çatı daha fazla yükseltilmiş ve çatıya yağmur oluğu yerleştirilmiş ve yüzeyi sıvanmıştır. Ancak bu kırma çatı en son ki onarım çalışmalarında kaldırılmıştır. Kırma çatı yerine altıgen kaide üzerine oturtulmuş kurşun kaplamalı bir külah yapılarak kubbe koruma altına alınmıştır.
M25	Yine caminin üst örtüsünün tamamı önceden kiremit ile kaplı iken günümüzde tamamen kurşun kaplama olarak yapılmıştır.

Resim 42: Eşrefoğlu caminin güney cephesinden eski fotoğraf (VGM Arşivinden)

Resim 43: Eşrefoğlu caminin güney cephesinden eski fotoğraf (VGM Arşivinden)

Resim 44: Eşrefoğlu camiinin önceki onarımdan sonraki durumu (VGM Arşivinden)

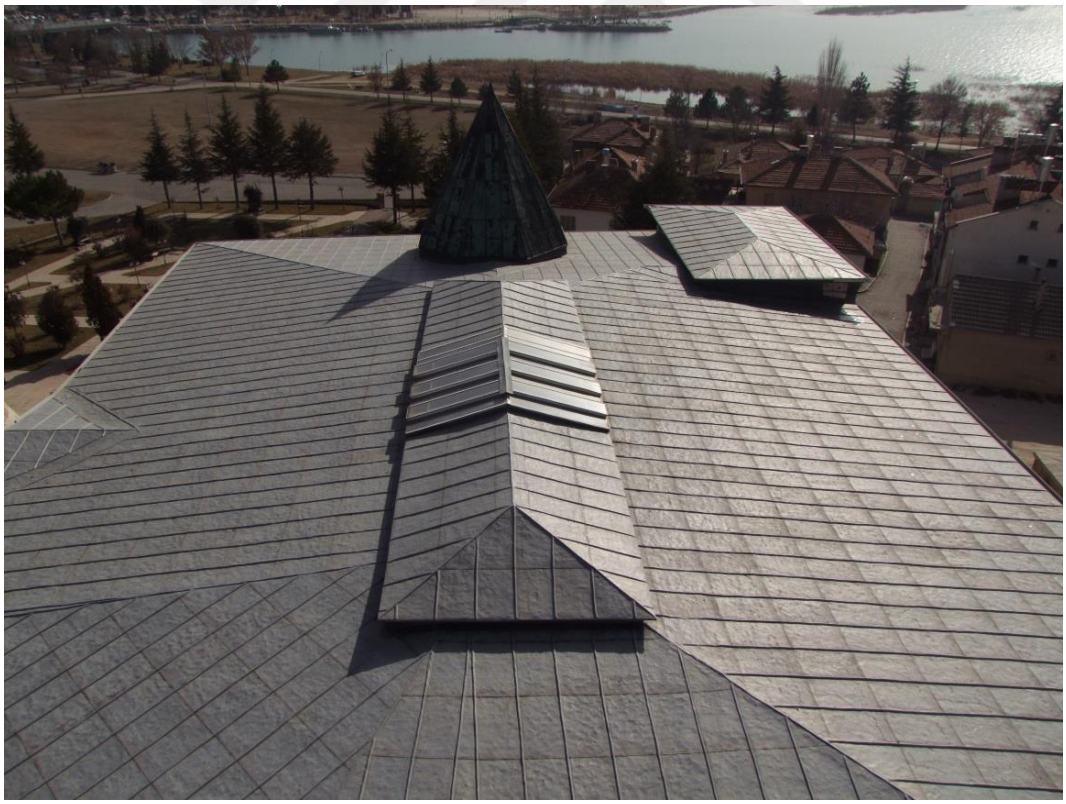
Resim 45: Eşrefoğlu cami güneydoğu duvarı (2017)

Resim 46: Eşrefoğlu cami güney duvarı (2017)

Resim 47: Üst Örtünün eski bir fotoğrafı (VGM Arşivinden)

Resim 48: Üst örtünün mevcut durumu (2017)

4.1.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler

SORUNLAR		ÖNERİLER
S1	Ahşap sütunların mukarnaslı başlıklarında, mahfillerde ve tavandaki kalem işleri yenilenmiştir. Bu caminin kalem işlerinde gölgeli nakış tekniği uygulanmıştır. Ancak restorasyon sırasında buna dikkat edilmemiş, motiflerin içi düz bir şekilde boyanarak kalem işleri orijinalliğini yitirmiştir. Doğal boyalar yerine sentetik boyalar kullanılması yapılan yenilemelerin orijinal kalem işleriyle uyumsuzluğuna neden olmuştur.	
		Ö1 Yukarıda bahsi geçen kalemişi boyamalar özgününe uygun bir şeklide gölgeli nakış tekniği dikkate alınarak tekrar elden geçirilmelidir. Ayrıca yanlış bir malzeme seçimi olan sentetik boya yerine doğal boya kullanılmalıdır.
S2	Kalem işlerinde orijinal olarak bırakılan bölümler yok denecek kadar azdır.	
		Ö2 Restorasyon ilkelerine göre restore edilen bir alanda özgün olan kısımdan belirli bir kısmı müdahale edilmeden bırakılmalıdır. Ancak bu yapıda bahsi geçen ilkeye uyulsa da tam anlamıyla orijinal kısım bırakılmamıştır.
S3	Geçmişte caminin kapı ve pencere kanatları çalınarak yurt dışına çıkarılmış çinileri tahrip edilen camide bugüne dek pek çok hırsızlık meydana gelmiştir.	
		Ö3 Günümüzde yapının içerisine güvenlik ve alarm sistemleri yerleştirilmiş durumdadır. Ancak bu sistemler yerleştirilmeden önce çalınan eserler tekrar yerinde korunması sağlanmalıdır.
S4	Taç kapıda yapılan yenileme ve tamamlamalar renk ve doku uyumu sağlamamaktadır.	
		Ö4 Taç kapıdaki müdahale uygulamaları özgününe uygun şekilde renk ve doku uyumu içerisinde olmalıdır. Bunun içinde daha sağlıklı onarım çalışmalarının gerekli olduğunu düşünülmektedir.
S5	Minarenin tuğla malzemeden yapılmış gövde, şerefe altı ve petek bölümündeki tuğla malzemede erime ve dökülme gibi bozulmalar görülür.	
		Ö5 Minarenin etrafına kurulacak olan bir iskele ile doğal nedenlerden kaynaklanan bu bozulmalar giderilmelidir.
S6	Camiye girişi sağlayan doğu ve batı giriş ahşap kapı kanatları ile ahşap pencere doğramalarının vernikleri zamanla yıpranmış ve yüzeyleri dökülmeye yüz tutmuştur.	
		Ö6 Yapının ahşap kapı ve pencere doğramaları yüzeyindeki vernikler yenilenmelidir.
S7	Son cemaat mahallinde ahşap lambiriyle ayrılmış depo bölümündeki ahşap tavan kirişleri ile kirişlerin üzerindeki lambrilerin üzerleri is, badana vb. lekeler ile kirlenmiştir.	
		Ö7 Caminin içerisinde ve dışarısında görülen bu tür kirlenmeler zarar vermeyecek kimyasallarla tamamen temizlenmeli ve özgün haline getirilmelidir.
S8	Caminin iç mekan duvarlarında yer alan sıvalı yüzeylerde kılcal sıva çatlakları göze çarpmaktadır.	
		Ö8 İç mekan duvarlarındaki bu çatlakların giderilmesi için kapsamlı bir sıva raspası yapılarak giderilmelidir.

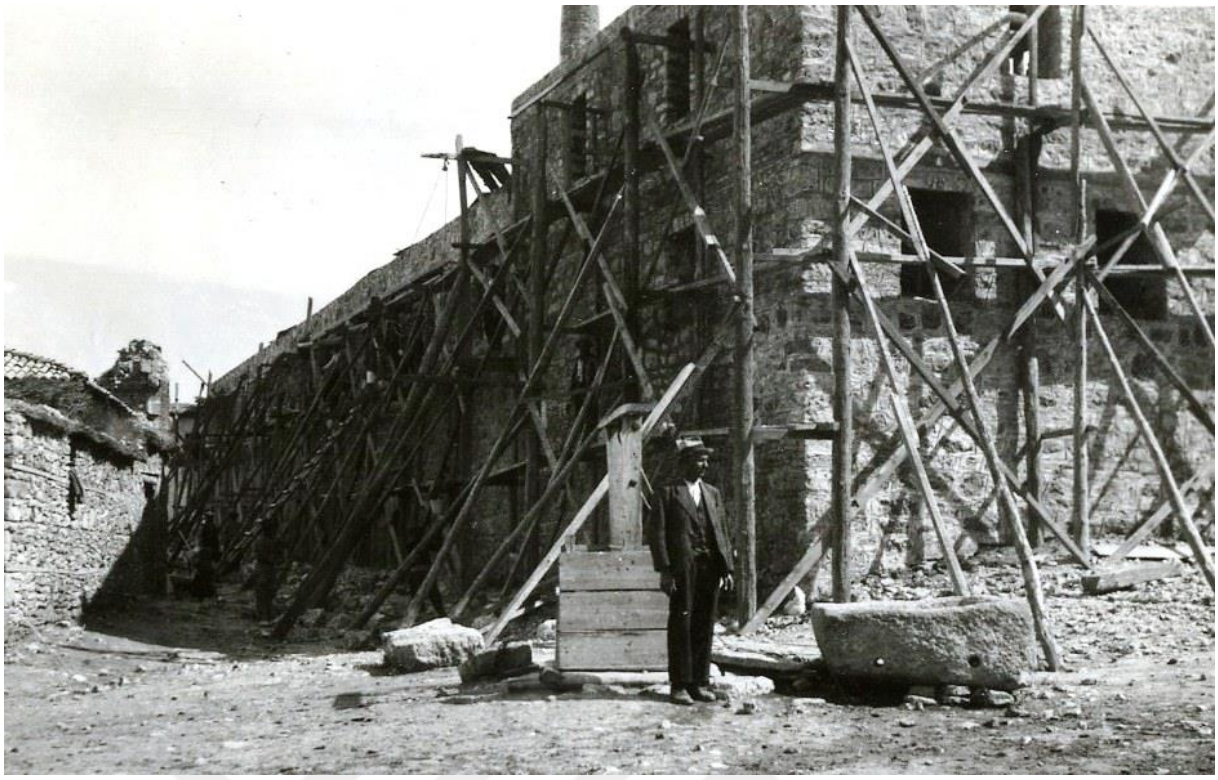
S9	Taşlarda ortaya çıkan bozulmalar fiziksel, kimyasal, ve biyolojik ve mekanik etkiler sonucunda oluşan çok yönlü bir problemdir. Bunların yanında nem de tüm bozulma mekanizmalarının içinde yer aldığından dolayı yapı malzemelerinin ayrışmasına sebep olan en önemli etkendir. Eşrefoğlu Camii'nin yakınından bulunan Beyşehir Gölü'nün etkisi havadaki su buharının difüzyonu ile yapıya ulaşır ve ciddi zararlar verir. Bu zararlar taş malzemenin dışından başlayıp içte devam eden bozulmalar malzemenin direncinin azalması, kırılganlık, porozitesinin artması ve cephe kirliliği vb. şekilde sıralamak mümkündür.
S10	Yağmur olukları ve iniş borular zamanla yıpranmış ve çürümeye yüz tutmuş durumdadır. Bu elemanların yüzeylerindeki koruyucu boyalar da doğal etkenler sebebi ile dökülmeye başlamıştır.
Ö10	Yağmur oluk ve borularının yenilenmeli ve boyanmalıdır.
S11	İnsanların kullanımından kaynaklanan sorunlar göze çarpmaktadır.
Ö11	Toplumumuzun ve özellikle kullanıcıların bilgilendirilmeleri, tarihi yapılar ve müdahale süreçleri hakkında bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.
S12	Yapının içerisinde orta alanda yer alan kar kuyusu üzeri 1965 yılında cam malzeme ile kapatılmıştır. Sonrasında bu cam örtü Polikarbon malzeme ile değiştirilmiştir. Bu kuyunun yapının ahşap taşıyıcılarına nem sağlamak amacıyla yapıldığı bilinmektedir. Bu yüzden üst örtünün kapatılması ile birlikte ahşap elemanları nem ihtiyacını sağlayacak herhangi bir alternatif yapılmadığından ahşap direklerde kuruma ve çatlamalar oluşabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
Ö12	Restorasyon ilkelerine göre bir yapıda özgün olan eleman veya tekniğin koruması gerekmektedir. Buna bağlı olarak eserin orta bölümünde yer alan kuyunun işlevini sürdürebilmesi ve ahşap elemanların korunabilmesi için üst örtüdeki açıklığın açılması gereklidir. Günümüz şartlarında bunun uygun olamayacağı düşünülürse kuyunun işlevini yapabilecek alternatif bir uygulama yapılması gerekmektedir.

Resim 49: Köklü bir onarım geçiren caminin onarım sırasında çekilmiş bir fotoğraf (VGM'den)

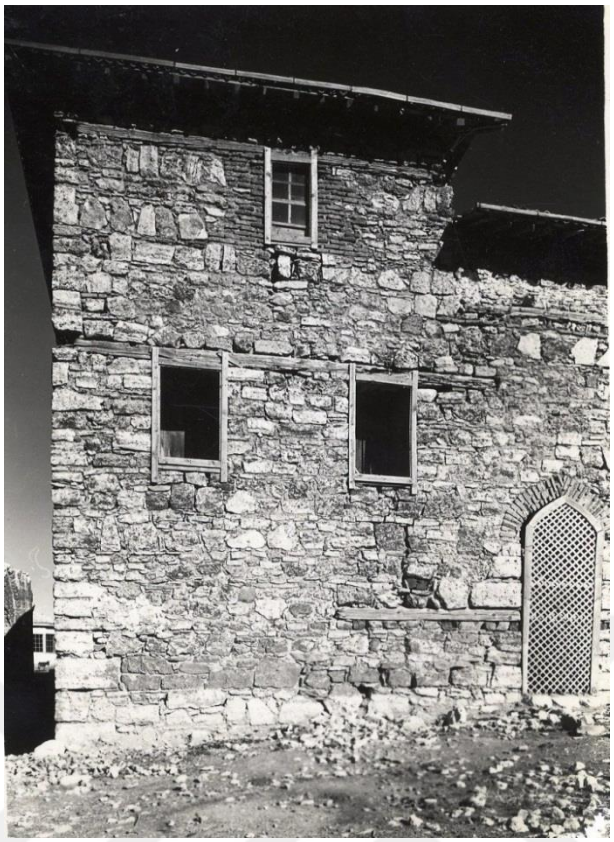
Resim 50: Caminin güneydoğu köşeden genel görünüşü (2017)

Resim 51: Caminin batı yönünde onarım sırasındaki çalışmalardan fotoğraf (VGM Arşivinden)

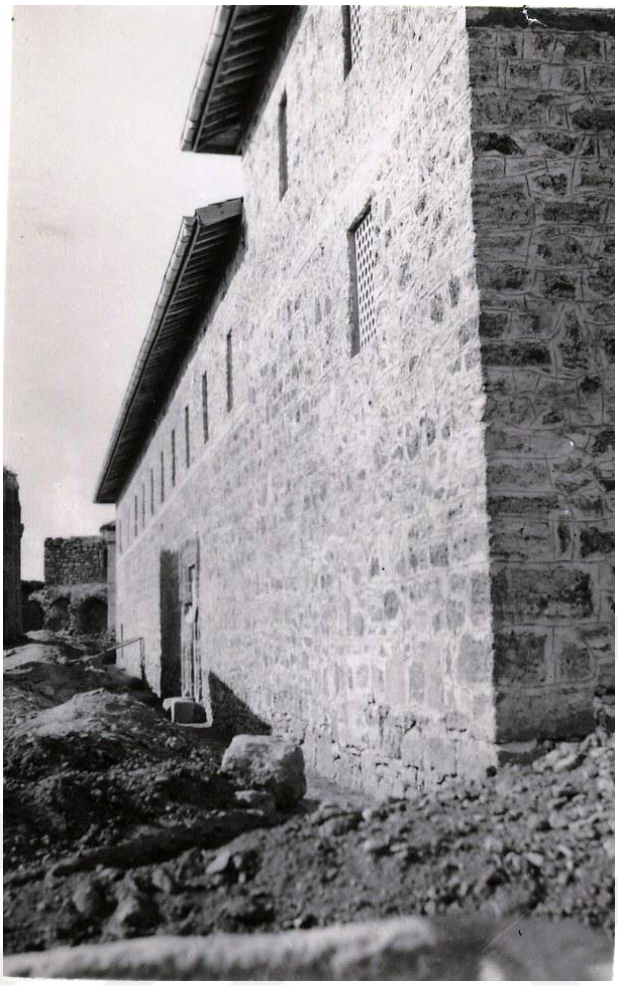
Resim 52: Caminin batı cephesinin mevcut durumu (2017)

Resim 53: Güney cephesinin sol köşesinden eski fotoğraf (VGM Arşivinden)

Resim 54: Güney cephesinin sol köşesinden mevcut görünüm (2017)

Resim 55: Caminin batı cephesinden görünüş (VGM Arşivinden)

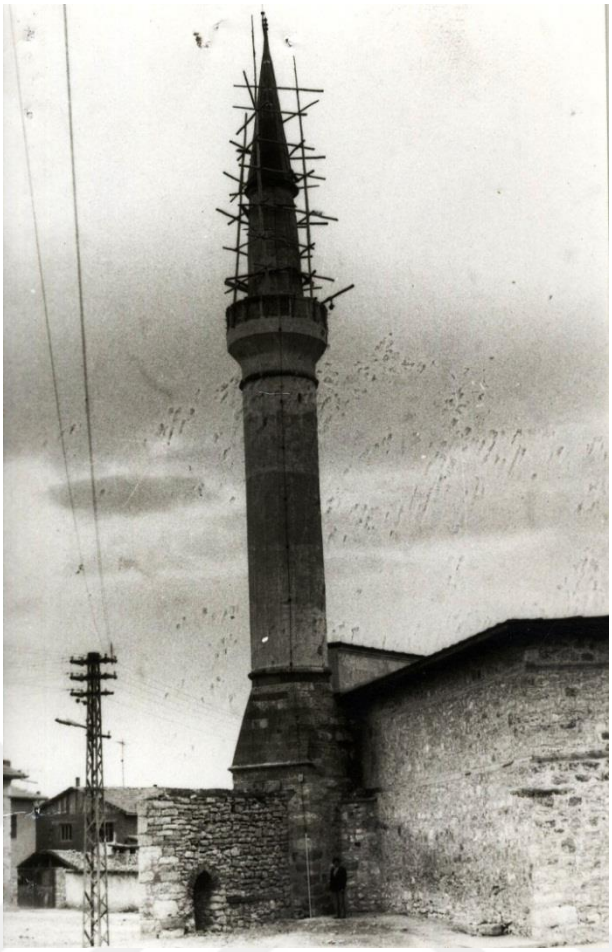
Resim 56: Caminin çevresinde onarım amaçlı yapılan kazı çalışmalarından görünüm (VGM Arşivinden)

Resim 57: Kuzey-batı cepheden ve minareden eski görünüş (VGM Arşivinden)

Resim 58: Kuzey-batı cepheden ve minareden mevcut görünüş (2017)

Resim 59-60: Minarenin onarım çalışmalarından eski fotoğraflar (VGM Arşivinden)

4.2. Eşrefoğlu Süleyman Bey Türbesi

4.2.1. Yapının İnceleme Tarihi

2012-2017 yılları arasında incelenmiştir.

4.2.2. Yapının Mimarı ve Banisi

Mimarı bilinmeyen yapı camiye bitişik inşa edilmiştir. Türbe kapı üzerindeki kitabesine göre Emir Süleyman tarafından yaptırılmıştır.

4.2.3. Yapının Yeri ve Kullanım Durumu

Beyşehir eski kent merkezinde Eşrefoğlu Caminin doğusunda camiye bitişik olarak yapılmış türbe, camii ile aynı yapı kuruluşu içinde yer almaktadır. Selçuklu türbe geleneğinin bir devamı niteliğindedir.

Bir zamanlar harap durumda olan yapı 1965 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan onarımda tamamen yenilenmiştir[88]. Son yıllarda yapılan restorasyon çalışmasında türbe tekrar elden geçirilerek ziyarete açılmıştır. Hala türbe olarak kullanılmaktadır *(Resim 58-59).*

4.2.4. Yapının Mülkiyet Durumu

Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 09.07.1961 gün ve 1613 numaralı kararıyla tescil edilmiş olan türbe Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindedir.

4.2.5. Yapının Tarihçesi

Türbe kapısının üzerindeki kitabeye göre M.1301 yılında yaptırılmıştır[89]. İnşasından günümüze kadar işlevini sürdürmüş olan yapıda dönem dönem onarım çalışmaları yapılmıştır. Yedi basamak ile ulaşılan basık kemer formlu türbe giriş kapısı üzerindeki iki satırlık kitabede; ***"Allah'ın dünya ve ahirette azabından emin olan bu mübarek türbeyi şan ve şeref sahibi büyük Emir Ebulmeali (yücelikler babası) din ve millet kılıcı Eşrefoğlu Emir Süleyman yediyüzbir senesinde yaptı"***[90] ibaresi yazmaktadır.

[88] Erdemir, Y., **a.g.e**., s.81
[89] Konyalı, İ.H., **a.g.e.**, s. 270
[90] Akyurt, Y., **a.g.m**, s.118-119; Erdemir, Y., **a.g.e**., s.83

Resim 61: Türbenin doğu cephesinden eski görünüşü (VGM Arşivinden)

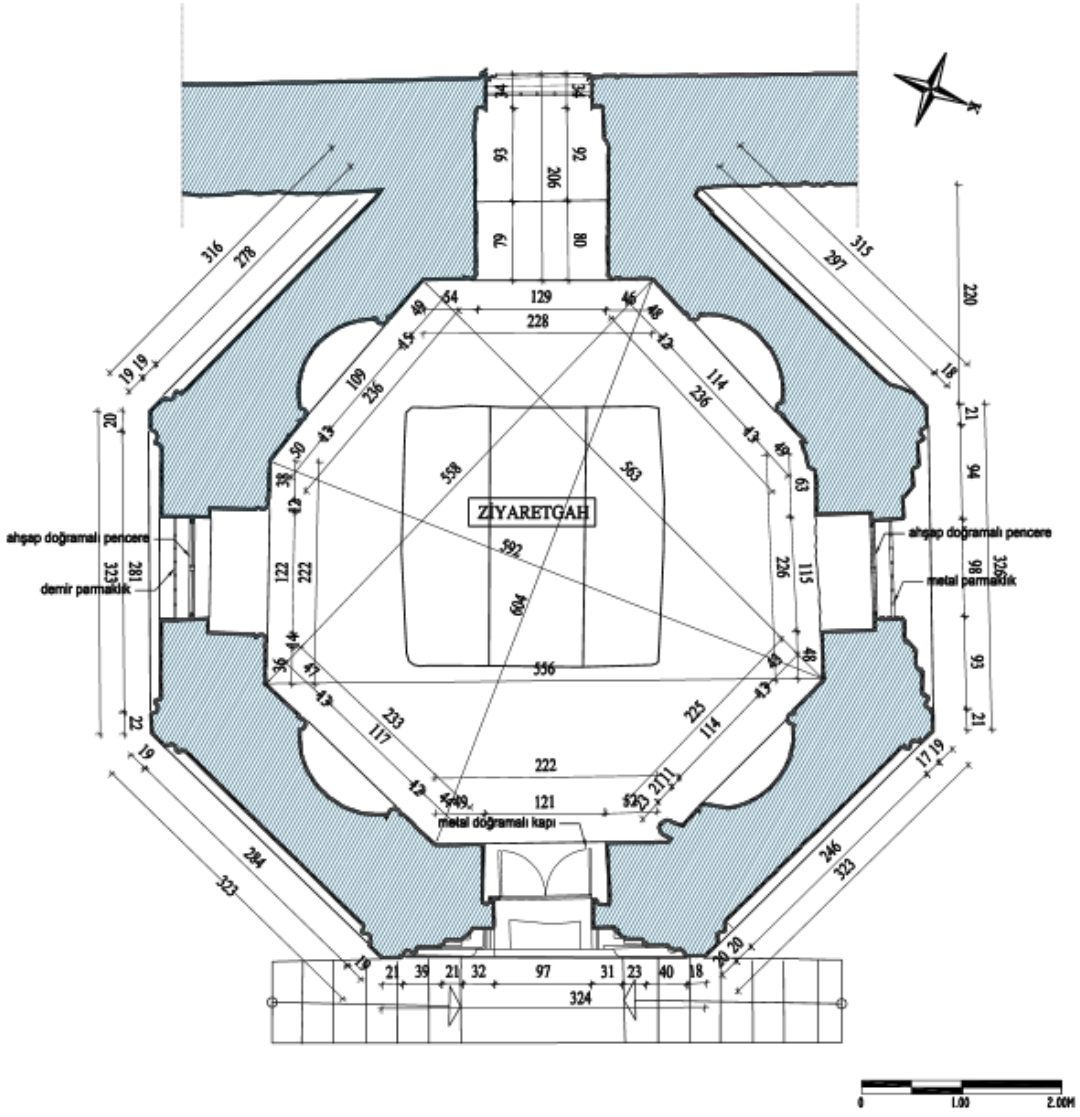
Resim 62: Türbenin güneydoğusundan genel görünümü (2017)

4.2.6. Yapının Genel Tanımı

Bu başlık altında yapının mimari özellikleri, cephe özellikleri, süslemesi, yapım tekniği ve malzeme özellikleri, yapılan restorasyonlar ve bu restorasyonlar sonucunca ortaya çıkan sorunlar ve önerileri detaylı olarak ele alınacaktır.

4.2.6.1. Mimari Tanım

Kare kaide üzerinde yükselen sekizgen gövde türbenin ziyaretgâh kısmına her iki yanda 6 şar taş basamaklı merdivenle çıkılmaktadır. Türbenin gövde bölümü sekizgen plana sahiptir[91] *(Çizim 6).* Her bir yüzey sade silmelerle çerçevelenmiştir. Sekizgenin bir yüzü cami duvarına bitiştirilmiş ve camiye bir pencere ile bağlanmıştır. Her iki yan yüze de altta dikdörtgen üstte sivri kemerli birer pencere açılmıştır.

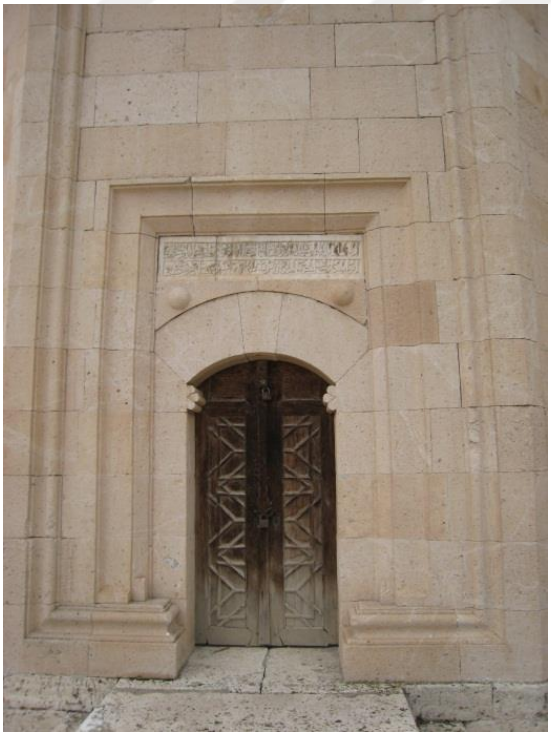
Çizim 7: Türbenin ziyaretgah bölümü planı

[91] Akok, M., **A.g.m.**, s.8

Resim 63: Camiden türbeye açılan pencere ve türbenin içi (2017)

Batı yüzünde basık kemerli kapısı bulunur. Kapı üzerinde dikdörtgen levha içinde Türbe kitabesi mevcuttur. Ziyaretgâhın iç kısmında kapı ve pencere açılmayan duvarlarda, kubbe eteğine kadar yükselen sivri kemerli nişler görülmektedir. *(Resim 60).*

Resim 64: Türbenin ziyaretgah giriş kapısından görünüş (2017)

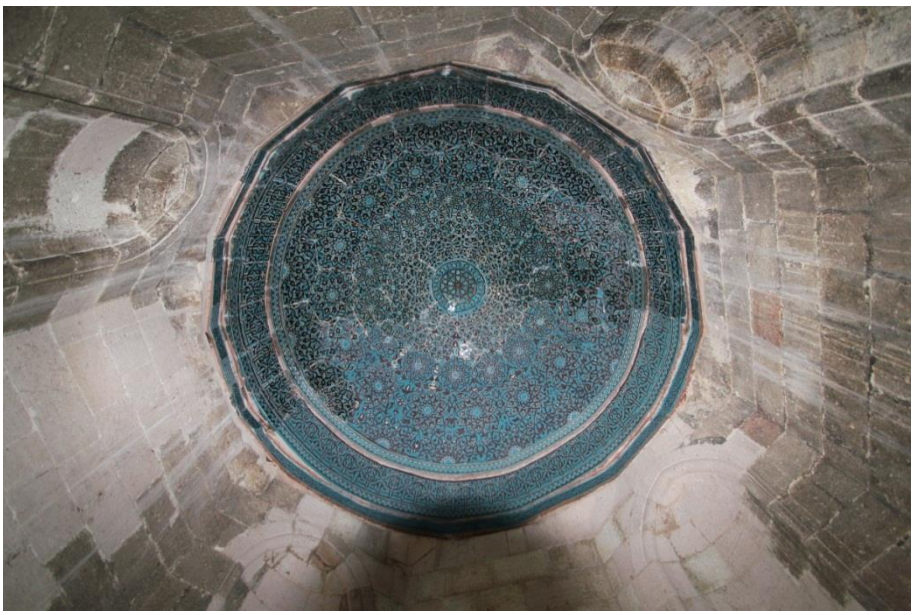

Resim 65: Camiden türbenin ziyaretgah bölümüne bakış (2015)

Mekânın ortasında 3 adet sanduka bulunmaktadır. *(Resim 62)* Sandukalar sıvanmış vaziyettedir. Türbenin gövde kısmı içten kubbe, dıştan külahla örtülüdür. Sekizgen gövdeden kubbeye 16 kenarlı dar bir kasnakla geçilmiştir *(Resim 63-64).*

Resim 66: Türbenin kubbesinden restorasyon öncesi eski bir görünüm

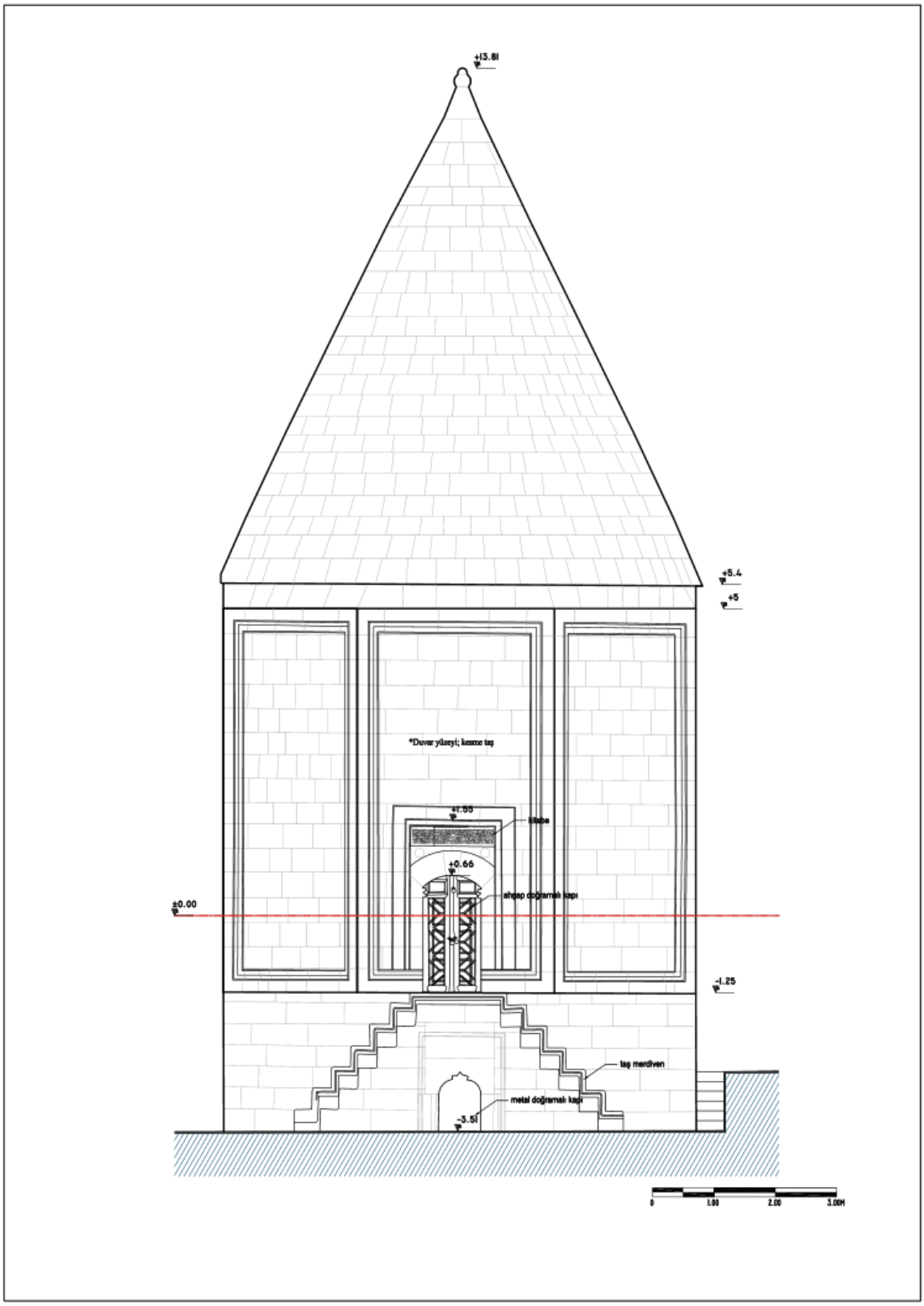

Resim 67: Türbenin kubbesinden 2005 onarımı sorası bir görünüm (2017)

4.2.6.2. Cephe Özellikleri:

Sekizgen forma sahip olan türbenin dış cephesi sekiz kenara bölünmüştür. Bütün bu cephe duvarları caminin taç kapı bölümünde olduğu gibi düz bordür ve profilli silmeler ile çevrilerek her bir kenar kendi içerisinde dikdörtgen bir bölüme ayrılmıştır.

Kuzey ve güney cephelere altlı üstlü iki pencere açılmıştır. Üst örtü olarak yapılan konik külah cephelerdeki silmeler ile hemyüz olarak bütünlük oluşturmuştur. Cepheler düzgün kesme taş malzeme ile kaplanmıştır *(Resim 58/Çizim 7).*

Çizim 8: Türbenin kuzey cepheden görünüşü

4.2.6.3. Yapım Tekniği

Türbe; altta kripta (cenazelik) üstte sekizgen gövde ve konik külahtan meydana gelmektedir. Tamamen düzgün kesme taştan inşa edilen türbenin üst örtüsü içten tuğla örgülü iken dıştan kesme taş kaplamalıdır.

Kare planlı cenazelik katının kapısı zemin kotundan oldukça aşağıdadır. Kapı ucu sivri bursa kemeri şeklindedir. Cenazelik katı tonoz örtülüdür ve içinde şuan burada mezarlar bulunmamaktadır.

Resim 68: Türbenin doğu cephesinden detay (2017)

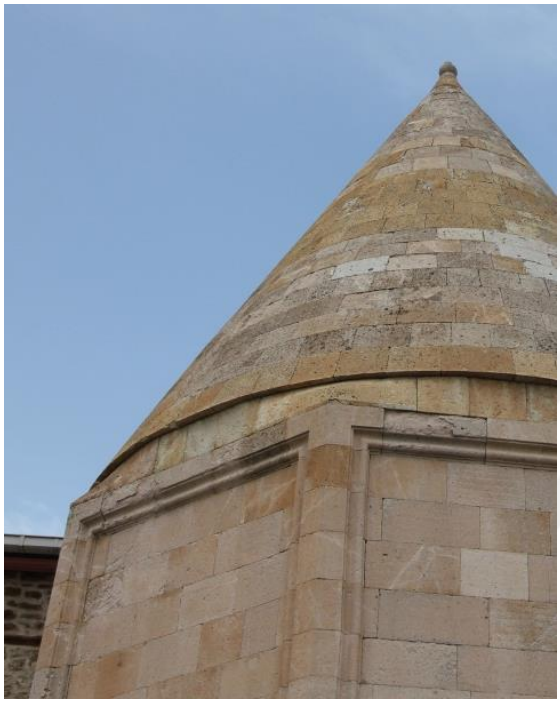

Resim 69: Mezar odası giriş kapısı ve yukarı çıkış merdivenleri (2017)

4.2.6.4. Malzeme Kullanımı

Türbe tamamen sarı renkli kesme taştan yapılmıştır. Kaide kısmında beyaz renkli düzgün kesme taş malzeme görülür. İç kısım da kesme taşla kaplanmıştır. İçten kubbe dıştan konik örtülü türbenin kubbesi tuğla malzemeden yapılmıştır. Konik külahın üzeri kesme taş kaplamadır. Kubbe iç yüzeyi firuze renkli ve mor çinilerle kaplıdır.

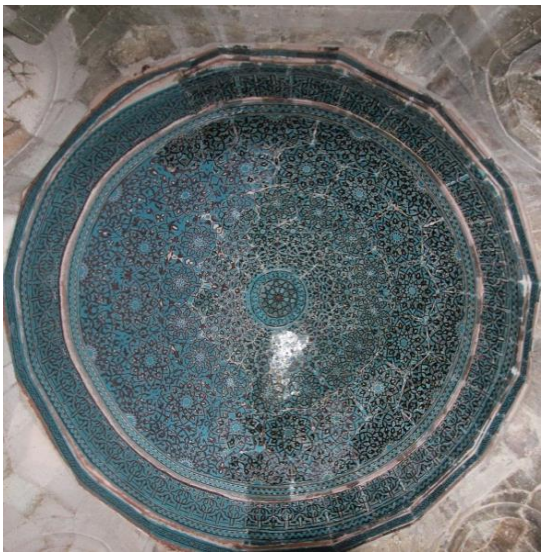
Türbenin kapı ve pencereleri ahşap malzemeden yapılırken tepe penceresinde alçı malzeme görülür.

Resim 70: Taş malzeme kullanımı (2017)

Resim 71: Metal ve ahşap malzeme kullanımı (2017)

Resim 72: Çini malzeme kullanımı (2017)

4.2.6.5. Süsleme Özellikleri

Kubbe kasnağı ve kubbe çini mozaik levhalarla süslenmiştir. Kasnakta kufiye benzeyen yazı şeridi dolanmaktadır. Kubbede ise ortada geometrik süslemeli dairesel bir pano yer alır. Bu daire etrafında kubbe eteklerine doğru büyüyerek sıralanan yıldız şekilli dairesel kompozisyona sahip levhalarla sıralamıştır.

Kubbe çinilerinin yarısı dökülmüştür. Orijinal kapı kanadı ise oyma tekniğinde süslenmiştir. Bu kapı onarımdan sonra kaldırılarak yerine yeni bir kapı yapılmıştır.

Türbe konik örtüsü ve sekizgen gövdesi ile Kırşehir Melik Gazi Türbesi ve Erzurum Emir Saltuk türbeleriyle benzerlik göstermektedir[92]. Selçuklu türbelerinde kubbe sade tutulurken Beylikler dönemi eseri olan bu türbede yoğun çini mozaik süsleme görülür. Kubbe eteğindeki yazı süsleme Karatay ve İnce Minareli Medrese ile yakın benzerlik göstermektedir (70-72). Kubbedeki bu süsleme caminin mihrabındaki rozetlerle aynıdır[93]. Bu da türbe ile caminin sistemli bir şekilde aynı dönem içinde inşa edildiğini göstermektedir.

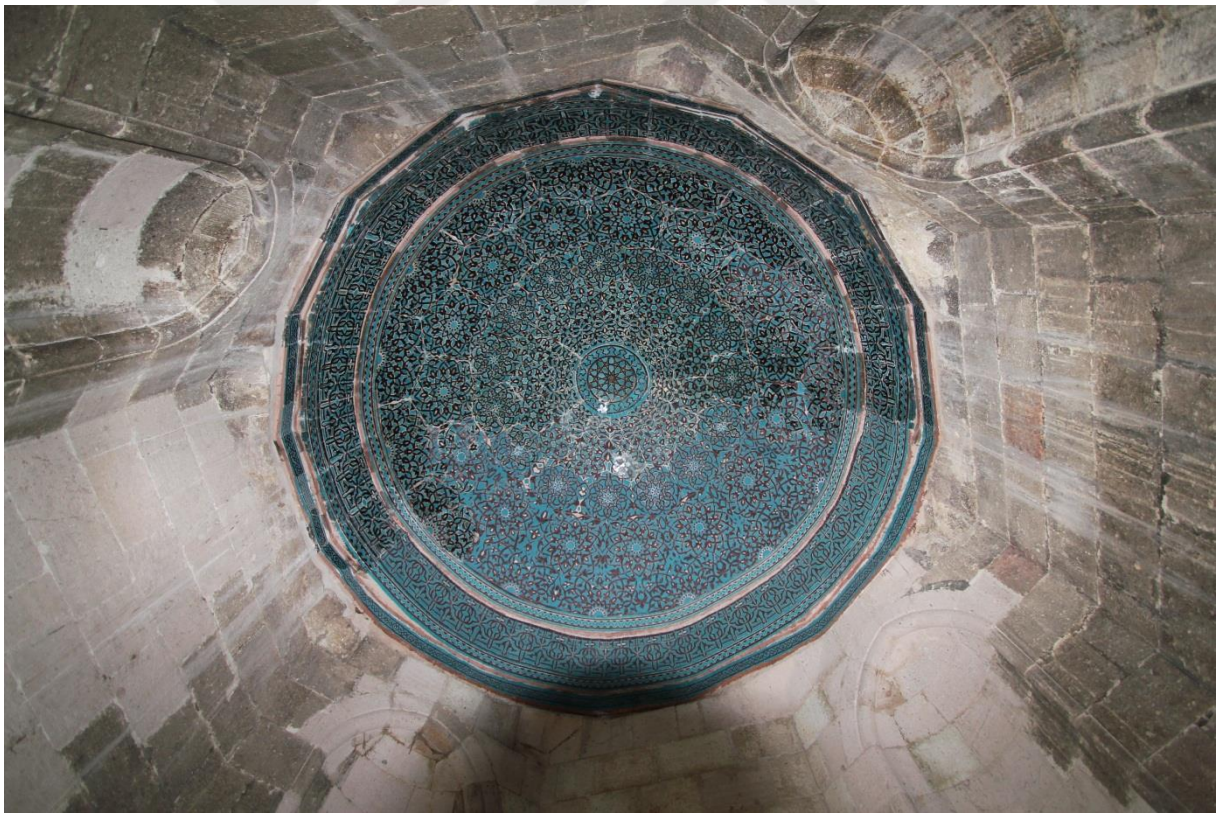

Resim 73: Dış cephede yer alan süsleme detayı *(2017)*

[92] Ülgen, A.S., 1942, " Kırşehir'de Türk Eserleri" ,**Vakıflar Dergisi II,** Ankara, s.253
[93] Çaycı, Ahmet, 1993, **Eşrefoğlu Beyliği'nin Mimari Eserleri**, (S.Ü. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, s. 50

Resim 74: Dış cephede yer alan süsleme detayı *(2017)*

Resim 75: İç kısımda çini süsleme örneği *(2017)*

4.2.7. Yapılan Restorasyon Çalışmaları ve Müdahaleler

YAPIDA YAPILAN RESTORASYON ÇALIŞMALARI	
M1	Süleyman Bey Türbesini kesme taş kaplamaları ise Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 1965 yılında tamamen yenilenmiştir.[94] 1962,1965 yıllarında üst örtü yenilenmiştir.
M2	2005 yılında yapılan onarımda Süleyman Bey Türbe kubbesindeki çiniler onarılmıştır.

4.2.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler

SORUNLAR	ÖNERİLER
S1	Türbenin iç ve dış cephesindeki taş yüzeylerde çeşitli etkenlere bağlı tuzlanma, likenleşme, siyah tabakalanma, lekelenme, kuş pislikleri vb oluşumlarla yoğun olarak kirlenmiştir.
Ö1	Taş yüzeylerdeki kirliliğe yol açan birikimlerin temizlenmesi için düşük basınçlı mikro-kumlama (kontrollü kumlama) yöntemi önerilebilir. Bu yöntem alüminyum oksit, cam tozu, kuvars tozu, taş pudrası veya ince öğütülmüş meyve kabukları gibi çok çeşitli granülometrik yapı ve sertliklerdeki toz ile killerin basınç altında yüzeye püskürtülmesiyle gerçekleştirilir. Cihaza (kompresör) takılan ayarlanabilir basınçlı uç (tabanca) yardımıyla aynı mesafeden eşit yoğunlukta yüzeye püskürtülen kil zerrecikleri kir tabakasını aşındırarak yüzeyde homojen bir temizlik sağlamaktadır. Bu yöntemde aksiyonun etkisi; — kir tabakasının kalınlığına, — uygulanan basınca, — püskürtülen kilin sertliğine, — püskürtülen kilin granül boyutuna, — uygulama süresine ve uygulama mesafesine bağlı olarak değişir. Uygulanması önerilen bu temizlik çalışması eserde yapılacak olan analizler sonucunda karar verilmelidir.
S2	Türbe üst kat girişinde bulunan ahşap kapının verniklerinde dökülmeler görülmektedir.
Ö2	Ahşap doğramaların tamamı elden geçirilerek yüzey temizliği yapılmalı ve sonrasında koruyucu sürülerek korunmalıdır.
S3	Eserin üzerini örten pramidal külahtaki taş kaplamaların derz boşluklarından oluştuğu düşünülen sızıntılar sebebi ile ziyaretgah bölümünde yer alan nişlerde tuzlanma ve akıntı izleri görülmektedir. Bu da taş yüzeylerde kirlenmelere sebep olmuştur.
Ö3	Pramidal örtü ve dış cephe taş kaplamalarının derz araları elden geçirilerek boşalan derzler doldurulmalıdır.

[94] AKOK, Mahmut. ,**a.g.m**, s.9

4.3. İsmail Ağa Medresesi (Taş Medrese)

4.3.1. Yapının İnceleme Tarihi

2012-2017 yılları arasında incelenmiştir.

4.3.2. Yapının Mimarı ve Banisi

Mimarı bilinmeyen medrese taç kapısındaki kitabesine göre Halil Ağazade Emir İsmail Ağa tarafından inşa ettirilmiştir.

4.3.3. Yapının Yeri ve Bugünkü Durumu

Taş medrese olarak bilinen yapı caminin hemen tasında konumlandırılmıştır. Yakın dönemlere kadar harabe olan medrese Vakıflar Genel Müdürlüğü katkısı ile restore edilerek ayağa kaldırılmıştır. İçerisindeki türbe bölümü ve taç kapsı dışındaki alanlar özgünlüğünü kaybetmiştir. Günümüzde medrese eğitimi olmadığından dolayı işlevini yitirmiş olan medreseye herhangi bir işlev verilmemiş ve boş bırakılmıştır *(Resim 73).*

Resim 76: Medresenin mevcut durumundan genel görünüş (2017)

4.3.4. Yapının Mülkiyet Durumu:

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde olan tarihi yapı Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 09.07.1961 gün ve 1613 numaralı kararıyla tescil edilmiştir.

4.3.5. Yapının Tarihçesi:

Medresenin külliye ile birlikte inşa edildiğine dair belge yoktur. Cami portalindeki vakfiyede medresenin adı geçmemektedir. Medrese ile ilgili tek bilgi portalindeki kitabesidir.

Bu kitabeye göre *"**Bu şerefli medrese Büyük emir adına yapılmıştı. Keremler babası, din ve dünyanın şerefi izzet sahibi Halil Oğlu Emir İsmail Ağa tarafından 771 H. yılında yenilendi. Allah sayısını meşkur etsin**[95]"* ifadelerine yer verilmiştir. Akyurt "Bu şerefli medreseyi, değerli hayrat ibraz eden büyük şan ve şeref sahibi din ve devletin ulusu, mekarimin babası Haliloğlu İsmail Aka (Sayi Meşkur olsun) kendi isim ve namına 771 senesinde yaptırdı"[96] diyor. Bu tarih miladi 1369 yılına tekabül etmektedir. Haliağazade'nin, Büyük Emir İsmail Ağa olduğu çeşitli kaynaklarda belirtilmektedir. Bu şahıs, İlhanlı Beylerinden biri olup, türbedeki mezarın da kendisine ait olduğu söylenebilir.

Medrese Süleyman Bey'in ölümünden 69, Caminin yapılmasından 82 ve son Eşrefoğlu Süleyman Bey'in öldürülmesinden 44 yıl sonra yapılmıştır.

Medrese Fatih dönemi evkaf defterlerinde Osmanlılar adına kaydedilirken Beyşehir kadısının medreseye tasarruf ettiği medresenin yürürlükte kalmasının Fatih'in beratlarıyla temin edildiği yazılıdır[97] *(Resim 74).* Osmanlı Döneminde 1912 yılına kadar faal olarak görevini yerine getiren medrese tekke ve türbelerin kapatılmasıyla terk edilmiştir.

Medrese terk edildikten sonra taşları sökülmüş hatta revaklardaki sütunlar başka bir yapıya götürülmüştür[98].

[95] Konyalı, İ.H. **a.g.e,** 258
[96] Akyurt, Yusuf, " **A.g.m**., s.112-113
[97] Uzluk, F.N. 1958, **Fatih Devrinde Karaman Eyaleti Vakıfları Fihristi,** Ankara, s.42-43
[98] Konyalı, İ.H. **a.g.e,** 256

Resim 77: Medresenin taç kapısında yer alan kitabesi *(2015)*

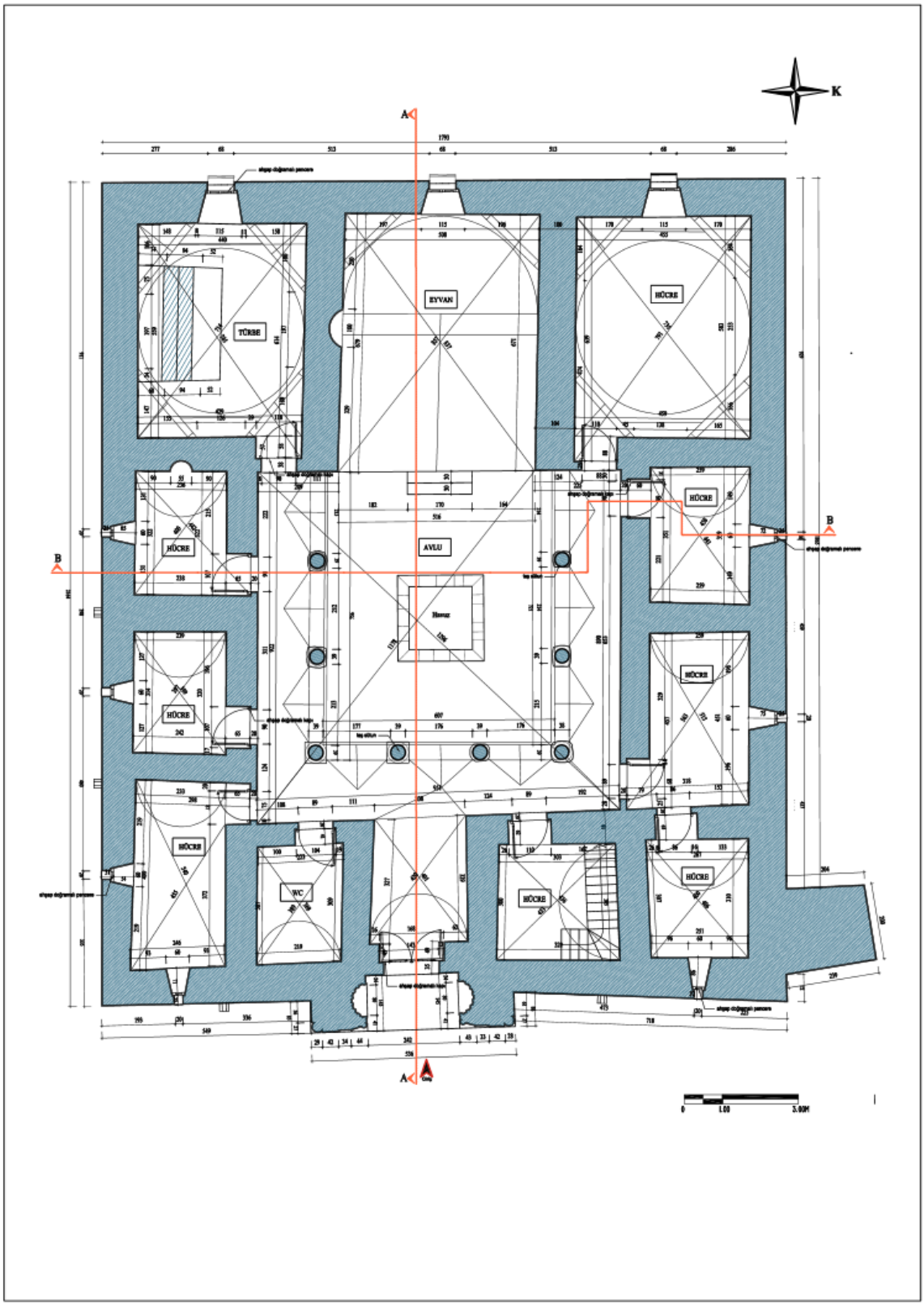
4.3.6. Yapının Genel Tanımı

Bu başlık altında yapının mimari özellikleri, cephe özellikleri, süslemesi, yapım tekniği ve malzeme özellikleri, yapılan restorasyonlar ve bu restorasyonlar sonucunca ortaya çıkan sorunlar ve önerileri detaylı olarak ele alınacaktır.

4.3.6.1. Mimari tanımı:

Anadolu Selçuklu medrese geleneğini sürdüren medrese; iki eyvanlı açık avlulu medreseler grubundadır.

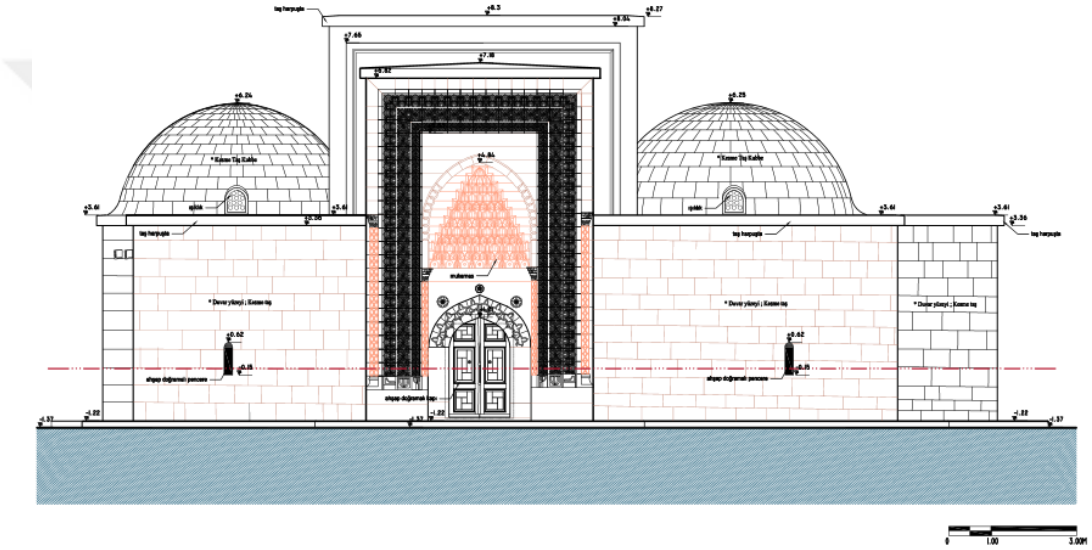
Yapı doğu-batı doğrultusunda uzanmış dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Taç kapının arkası eyvan şeklinde düzenlenmiştir. Giriş eyvanı karşısında ana eyvan bulunmaktadır. Ana eyvanın her iki yanında kareye yakın kubbeli iki mekân ve yanlarda tonoz örtülü öğrenci hücreleri sıralanmıştır. Hücrelerin önünü sütunlu tonoz örtülü revak dolanmaktadır. Medrese plan olarak simetrik olsa da ölçü olarak tam simetrik değildir *(Çizim 8)*.

Çizim 9: Medresenin planı

4.3.6.2. Cephe Özellikleri:

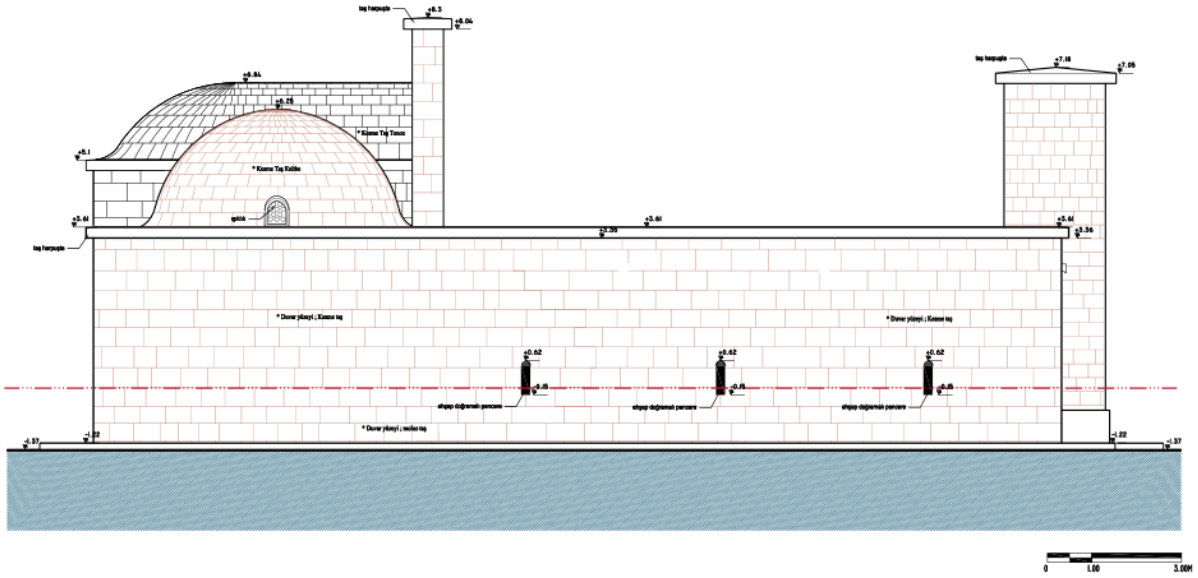
Yapının doğuda yer alan giriş cephesi dışındaki diğer cepheleri oldukça sade tutulmuştur. Doğuda yer alan giriş cephesinde taç kapısı yer alır. Kapı cephenin tam ortasına yerleştirilmek yerine 1 m'ye kadar güneye doğru kaydırılmış ve caminin batı girişinin tam karşısına yerleştirilmiştir. Selçuklu taç kapı mimarisinin devamı niteliğinde sayılabilecek olan taç kapı cepheden biraz taşırılarak vurgulanmıştır. Portal, iç kısmındaki Mukarnaslı kavsarası, yan kısımlarında yer alan mihrabiyeleri, süsleme bordürleri ve sütunceleri ile Selçuklu mimarisinin bir devamı olduğunu ortaya koymaktadır *(Resim 75)* .Yapının diğer cepheleri ise sade tutulmuştur. Cephelerde mazgal pencereler ve çörtenler yer almaktadır.

Çizim 10: Medresenin doğu cephe görünüş çizimi

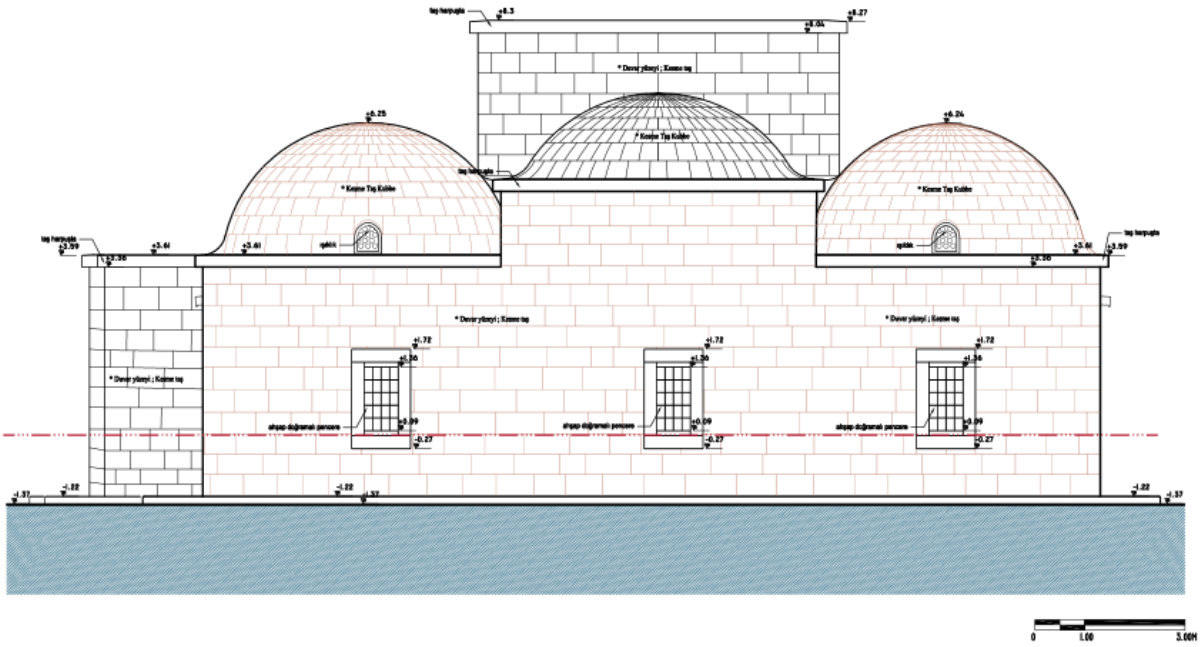
Resim 78: İsmail Ağa Medresesi doğu cephesi genel görünümü *(2017)*

Çizim 11: İsmail Ağa Medresesi güney cephe görünüş çizimi

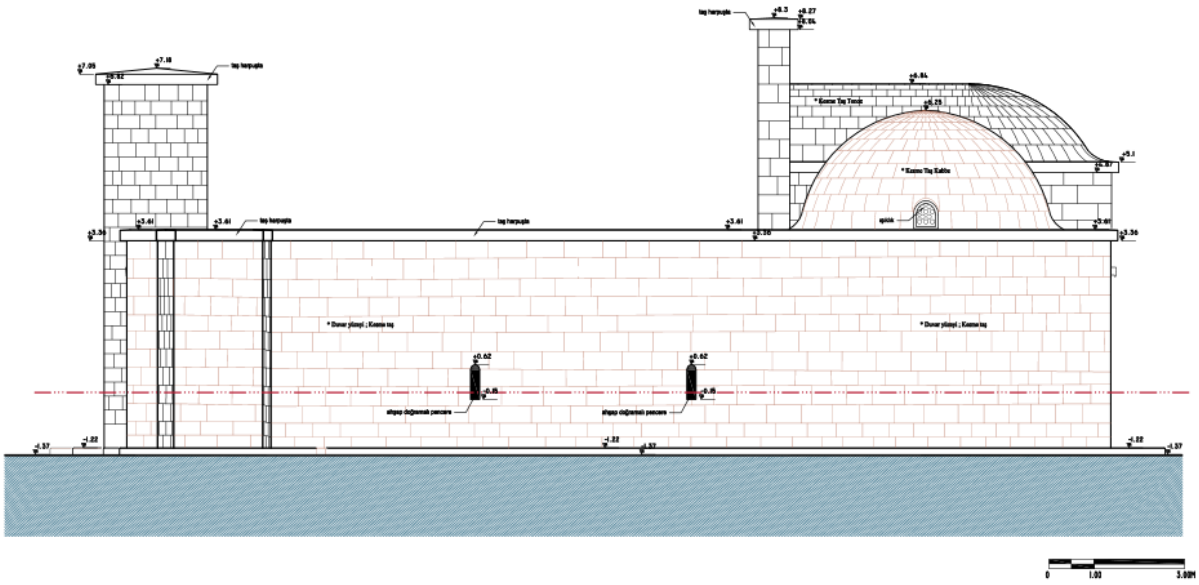
Resim 79: İsmail Ağa Medresesi güney cephesi genel görünümü *(2017)*

Çizim 12: İsmail Ağa Medresesi batı cephe görünüş çizimi

Resim 80: İsmail Ağa Medresesi batı cephesi genel görünümü *(2017)*

Çizim 13: İsmail Ağa Medresesi kuzey cephe görünüş çizimi

Çizim 81: İsmail Ağa Medresesi kuzey cephe görünüşü (2017)

4.3.6.3. Yapım Tekniği

Duvarlar taşıyıcı özelliğe sahip olduğu için kalındır ve kaba yontu taş malzemeyle, horasan harcı kullanılarak (kireçli harç) örülmüştür. Duvarların dış yüzeyi düzgün kesme taş malzemeyle kaplanmıştır. Avluyu çeviren revaklar yarım çapraz tonoz şeklinde yapılmıştır. Tonozu taşıması için yekpare taş sütunlar kullanılmıştır.

Üst örtüde eyvan yanındaki mekânlar kubbeyle örülmüştür. Kubbeye geçişte köşelerde, sivri kemerli tromplar uygulanmıştır. Ana eyvan duvarı ve tonozu içten ve dıştan kesme taş kaplanmıştır. Eyvan tonozunun arka tarafı kubbemsi şekilde yapılmıştır. Geçişlerde iri mukarnaslar kullanılmıştır. Mukarnasların içi kabartma

tekniğinde yapılmış motiflerle süslenmiştir. Taç kapıda mukarnas uygulamasına gidilmiştir. Yan bordürler kabartma tekniğinde yapılmış bitkisel ve geometrik bordürlerle doldurulmuştur.

Resim 82: Medresenin duvarları tamamlanmadan önce (VGM Arşivinden)

4.3.6.4. Malzeme Kullanımı

Medrese duvarları kaba yontu taşla inşa edilmiştir. Dış cepheler düzgün kesme taşla kaplanmıştır. Taç kapıda de kesme taş uygulaması görülür. İç duvarlarda sadece ana eyvan kesme taşla kaplanmıştır. Üst örtü restorasyon sırasında taşla kaplanmıştır.

Avludaki revakları taşıyan sütunların kaideleri taştır ve buradaki orijinal sütunlar başka bir yapıya götürülmüştür. Medrese tamamen taştan inşa edildiği için halk arasında "Taş Medrese" denmesine neden olmuştur *(Resim 80).*

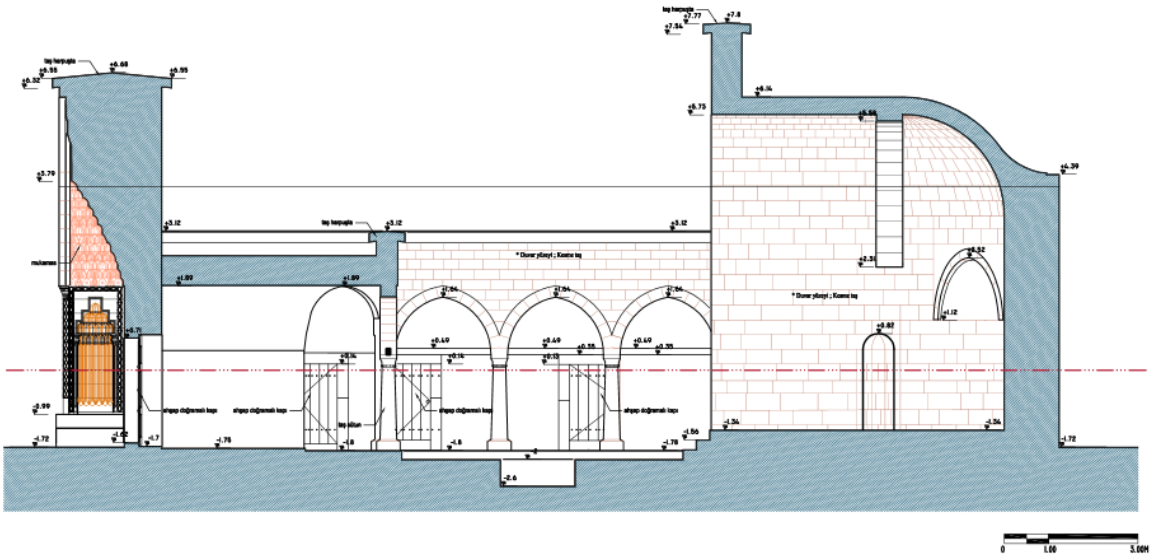
Resim 83: Kullanılan taş malzemenin görünümü *(2017)*

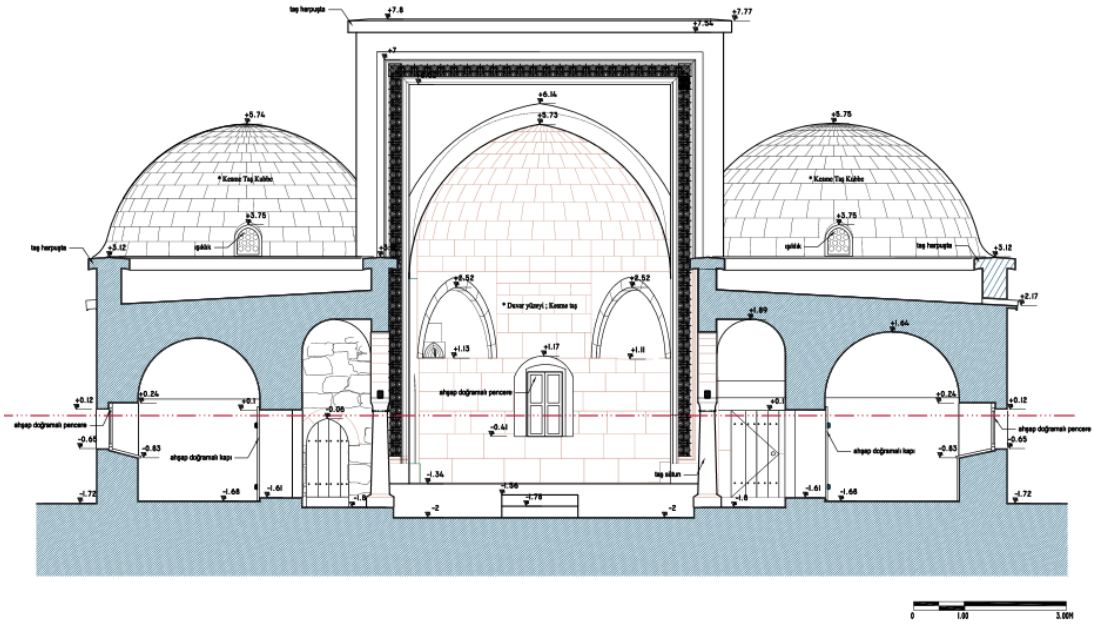
Resim 84: Restorasyon öncesi iç mekanlar (1999)

Resim 85: Restorasyon öncesi dış cephe(1999)

Çizim 14: İsmail Ağa Medresesi A-A Kesiti

Çizim 15: İsmail Ağa Medresesi B-B Kesiti

4.3.6.5. Süsleme Özellikleri

Eşrefoğlu Camii'nin batısında yer alan medresenin en süslü bölümü doğu cephede yer alan taç kapısıdır. Beden duvarlarından dışa taşırılan taç kapı; mukarnas dolgulu sivri yüksek kavsarası, yan mihrabiyeleri ve süsleme kuşakları ile Selçuklu taç kapılarının kopyası şeklinde yapılmıştır. Taç kapıyı çevreleyen en dıştaki bordür sade bir görünüme sahiptir. İkinci sıradaki bordür yan yana belirli aralıklarla sıralanan saplar ve bu saplara bağlanan palmetlerden oluşmaktadır. Dalların arasındaki boşluk zeminlerine de uçları palmetli kıvrım dallar yerleştirilmiştir. Üçüncü bordürde altlı üstlü dolanıp genişleyerek devam eden zincir şeklindeki motif ve boşluklarına işlenen uçları palmetli kıvrık dallardan oluşur. İçte kalan ve sonuncu olan dördüncü bordür bir önceki üçüncü bordürün benzeri olarak tezyin edilmiştir. Sonrasına ise yüzeyleri bitikisel bezemeli sütunçeler yerleştirilmiştir. Girişin her iki yanındaki mihrabiye nişleri yukarıdaki bordürler ile benzer şekilde sıralanmıştır. Kapı kemerini oluşturan taşlar üzerine de bitkisel motifler işlenmiştir. Kemerin üst köşelerine birer çarkıfelek motifleri ve tepede gülbezek motifi yerleştirilmiştir.

Medresenin ana eyvan kemerinin avluya bakan yüzeyin bir süsleme bordürü yer alır ve bordürün yüzeyi kıvrık dallar ve bu dallara bağlanan palmet motifleri işlenerek doldurulmuştur. Medresenini iç mekanları büyük oranda sade tutulmuş olup ana eyvanın iç kısmında her iki köşede geçişler mukarnaslar ile hareketlendirilmiştir. Mukarnas dişi yüzeylerinde istiridye dilimlerini andıran süsleme detayları işlenmiştir. Bu kısımlar dışında medrese süsleme yönünden oldukça sade tutulmuştur.

Resim 86-87: İsmail Ağa medresesi süsleme detayları

Resim 88: İsmail Ağa Medresesi taç kapı süslemesi

4.3.7. Yapılan Restorasyon Çalışmaları ve Müdahaleler

YAPIDA YAPILAN RESTORASYON ÇALIŞMALARI	
M1	03.06.1988 tarih, 186 sayılı kurul kararında Eşrefoğlu Külliyesi bünyesinde bulunan yapıların tescilinin devamına ve külliye çevresinde yapılacak olan yeni yapılarında dokuya uygun şekilde yapılmasına karar verilmiştir. Ayrıca bu karar ile Külliyenin koruma alanına herhangi bir yapılaşma yapılamayacağına da karar verilmiştir *(Ek-10).*
M2	08.07.1994 tarih, 2018 sayılı kurul karar, yukarıda bahsi geçen yapılaşma yasağına örnek olacak şekildedir. Karar külliye sınırları içerisinde izinsiz yapılan bir yapının yıktırılması yönünde verilmiştir *(Ek-11).*
M3	04.07.2005 tarih, 421 sayılı karar ile 12.07.1980 tarih, A-2280 karar ekinde olduğu gibi Külliye içerisinde yer alan yapıların tesciline karar verilmiştir. Bu kararlar doğrultusunda 1980 yılında tescillenen İsmail Ağa Medresesinin tesciline devam kararı alınmıştır *(Ek-12).*
M4	04.07.2005 tarih, 422 sayılı karar ile medrese için hazırlanan rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri ve raporları uygun bulunmuştur ve uygulamanın Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde gerçekleştirilmesine karar verilmiştir*(Ek-13)* .
M5	İki eyvanlı ve açık avlulu medrese tipindeki yapı restorasyon öncesinde oldukça harap durumdadır. Yapının yan duvarları yarıya kadar yıkılmıştır. Ana eyvanın solundaki kubbeyle örtülü türbe hariç diğer bütün mekânların üst örtüsü yıkılmıştır. Öğrenci hücreleri ve diğer yardımcı mekânların kapı üst seviyesine kadar olan kısımları ayakta kalmıştır *(Resim 75).* Mevcut duvarları koruyabilmek amacıyla yapıya uygulanan ilk onarım Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılmıştır. Bu onarımda büyük oranda yıkılmış olan duvarların tamamen yıkılmaması için üzerleri beton hatıllar ile örtülmüştür *(Resim 87).*
M6	Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün yapmış olduğu onarımlar sırasında türbenin iç duvarları sıvanmıştır.
M7	Medresenin dış cephe zemin kotları düzenlenmiş ve tretuvar malzeme ile çevrelenmiştir.
M 8	Pencere ve kapıların tamamı yok olduğundan dolayı yeniden imal edilmiş ve takılmıştır.
M 9	Büyük oranda yıkılmış olan medresenin duvarlarının tamamı olmasa da bir kısmı yeniden inşa edilmiştir.
M 10	Taç kapısında bozulan kısımlarda yenileme ve tamamlama yapılmıştır *(Resim 85).*
M 11	Restorasyon sırasında yapının beden duvarlarının yıkılmış bölümleri yükseltilerek üst örtüleri yeniden yapılmıştır.
M12	Medrese genelinde yıkıntı ve dolgu malzemeler ile yükselen kot seviyesi düşürülmüştür.
M13	Öğrenci hücreleri tonozla örtülürken ana eyvanın her iki yanındaki türbe ve derslik mekânları kubbeyle örtülmüştür *(Resim 95-96)* .
M14	Dış duvarlar tamamlanarak taş çörtenler yapılmıştır. Medresenin zemin döşemeleri de taş kaplama olarak yapılmıştır.

M15	Moloz taş örgülü duvarlar dışta ve içte gri renkli kesme taşla kaplanmıştır.
M16	Yok olan revak sistemi yapılmış yeni sütunlar yerleştirilmiştir.
M17	Üst örtüsü yıkılmış olan ana eyvan medrese kapısının tam karşısındadır ve restore edilerek tamamlanmıştır. Yarım daire şeklindeki mihrap nişi eyvanın solunda güney duvardadır. Eyvanın köşelerinde yer alan mukarnaslar tamamlanmıştır. Restorasyon öncesi harap bir durumda olan Ana eyvan ve giriş eyvanı tonozu tamamlanmıştır. Tonozun iç ve dış yüzeyi taşla kaplanmıştır. Eyvanın zemini avlu kotundan iki basamak kadar yükseltilmiştir. Ana eyvan taç kapı gibi yükseltilmiş ve eyvanı çevreleyen bordür yeniden yapılmıştır *(Resim 88-99).*
M18	Restorasyon öncesinde Türbenin kubbe ve duvarları tamamen sıvalı ve boyalıdır. Ortada büyükçe bir taş kaide üzerinde İsmail Ağa'nın sandukası bulunmaktadır. Yapılan geçici onarım ve tamiratlar sırasında türbenin kubbesinin betonla kaplandığı anlaşılmaktadır. Ancak sonraki restorasyon çalışmalarında özgününe uygun şekilde Türbe kubbesindeki beton kaldırılarak kubbe taş kaplanmıştır. Türbede ki mevcut pencere doğramaları değiştirilmiştir *(Resim 101-98)* .
M19	Avlunun ortasına havuz yapılmıştır. Avlu etrafında sırlanan revakların zemini seki şeklinde yükseltilerek avlu zemininden yüksek tutulmuştur. *(Resim 97)* .
M20	Medresenin ayakta kalabilen bölümü doğu cephedeki taç kapısıdır. Ancak taç kapıda ciddi bozulma ve tahribatlar görülmekteydi. Tahrip olan taç kapı mukarnaslarının bazıları ve köşe sütunçe başlıkları alçı tamamlanmaya çalışılmıştır. Yapılan bu müdahaleler kapının orijinal görünümünü bozulmasına sebep olmuştur. Kapının üst kısmı da yenilenerek üzerine kırma çatılı bir sundurma yapılmıştır. Ancak 2005 yılında yapılan kapsamlı restorasyon çalışmalarında taç kapı da tamamen elden geçirilmiş olup alçı malzeme ile yapılan tamamlamalar özgününe göre taş malzeme ile yenilenmiştir. Taç kapı üzerindeki sundurma kaldırılmıştır *(Resim 89-90-91).*

4.3.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler

YAPIDA YAPILAN RESTORASYON ÇALIŞMALARI	
S1	Medresenin iç mekan duvar yüzeylerinde rutubetlenme görülmektedir. Bu rutubetlenmeye sebep olarak zemine inen yağmur ve kar sularının zeminden atılamaması, üst örtüde kaçak olması, derz boşluklarının sağlıklı bir şekilde doldurulmaması gibi etkenleri sıralamak mümkündür. Dış cephede aşırı seviyede su yükselmesi görülmektedir *(Resim 91-95-97-101)*
Ö1	Medresenin dış cephe duvarlarının etrafına temellere su gitmemesi için drenaj kanalları yapılması gerekmektedir. Restorasyon sırasında yapılıp yapılmadığı bilinmemektedir. Bu yüzden yapılacak sondaj çalışmaları sonucunda drenaj olup olmadığı tespit edilmelidir. Üst örtüde görülen kaçaklara önlem alınarak içeriye su girmesi önlenmelidir. Duvar yüzeylerindeki derz boşlukları sağlıklı bir şekilde doldurulmalıdır.
S2	Yapının iç ve dış duvar yüzeylerinde rutubetlenmeye bağlı olarak yüzey kirliliği, tuzlanma, dış etkenlere bağlı islenme, bitkilenme v.b. sorunlar yoğun olarak görülmektedir.

Ö2	Taş yüzeylerdeki kirliliğe yol açan birikimlerin temizlenmesi için düşük basınçlı mikro-kumlama (kontrollü kumlama) yöntemi önerilebilir. Bu yöntem alüminyum oksit, cam tozu, kuvars tozu, taş pudrası veya ince öğütülmüş meyve kabukları gibi çok çeşitli granülometrik yapı ve sertliklerdeki toz ile killerin basınç altında yüzeye püskürtülmesiyle gerçekleştirilir. Cihaza (kompresör) takılan ayarlanabilir basınçlı uç (tabanca) yardımıyla aynı mesafeden eşit yoğunlukta yüzeye püskürtülen kil zerrecikleri kir tabakasını aşındırarak yüzeyde homojen bir temizlik sağlamaktadır. Bu yöntemde aksiyonun etkisi; — kir tabakasının kalınlığına, — uygulanan basınca, — püskürtülen kilin sertliğine, — püskürtülen kilin granül boyutuna, — uygulama süresine ve uygulama mesafesine bağlı olarak değişir. Uygulanması önerilen bu temizlik çalışması eserde yapılacak olan analizler sonucunda karar verilmelidir.
S3	Önceki restorasyonlarda duvar yüzeylerinde çimento harçlı sıva kullanılmıştır. Buda taş duvarlarda tuzlanmaya sebep olmuştur. Bu tuzlanmalar taş malzemeyi aşındırmakta ve malzemenin ömrünü azaltmaktadır.
Ö3	Hem dışarıda hem de iç kısımdaki duvar yüzeylerinde uygulanan çimento sıvalar raspa yapılarak temizlenmeli ve özgün durumuna uygun şekilde sıvanmalıdır. Ayrıca iklimsel nedenlerden dolayı oluşan yüzey kirlenmeleri hem içeride hem de dışarı da zararsız kimyevi temizleyiciler ile temizlenmelidir.
S4	Medresenin ana eyvanın avluya bakan yüzünde eyvanı tamamen çevreleyen bitkisel bezemeli bir bordür yer almaktadır. Ancak bu bordürün sol tarafta yer alan kısmının yarısı revaklı galerinin eyvana uzanan duvarının altında bırakılmıştır.
Ö4	Bu bordürün görünmeyen bu kısmı için revaklı galerinin bir miktar geriye çekilmesi gerekmektedir. Ancak bu öneri bir anda yapılabilecek bir uygulama olmadığından dolayı yapılacak olan en yakın tarihli restorasyon çalışmalarında uygulanması öngörülmektedir.
S5	Eserin içerisinde güneydoğu köşesinde yer alan öğrenci hücreleri 2008 restorasyonu uygulamasında Wc olarak düzenlenmiştir. Ancak ıslak zeminli olan bu uygulama yapı bünyesinde su sızıntılarına sebep olduğundan dolayı duvarlarda ve zeminde aşınmalara ve yoğun rutubetlenmeye sebep olmaktadır.
Ö5	Güneydoğu köşedeki hücrelere yapılan Wc uygulamasının kaldırılması ve hücrelerin özgün işlevine döndürülmesi gereklidir. Wc veya diğer ihtiyaçların gerektirdiği mekanların yapı dışında çözülmesi eserin ayakta kalabilmesi için daha uygundur.
S6	Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile medreselerin kapatılması tarihi eğitim yapılarının kendi haline terkedilmesine zemin hazırlamıştır. Bu yüzden İsmail Ağa Medresesi de aynı kadere terk edildiğinden bakımsız kalmış ve yıkılmaya yüz tutmuştur.
Ö6	Yapıya fonksiyon verilirken yapının eski kullanım özellikleri göz önüne alınmalı ve özgün kimliklerine zarar vermeyecek fonksiyonlar seçilmelidir. Bu doğrultuda bazı ön koşullar koyulmalı, uygun olan fonksiyonlar önceden belirtilmeli ve kullanım süreci içerisinde bu koşullara riayet edilip edilmeyeceği denetlenmelidir.

Resim 89: İsmail Ağa Medresesi restorasyon öncesi durumu (VGM Arşivinden)

Resim 90: İsmail Ağa Medresesi 2008 restorasyon öncesi durumu *(2004)*

Resim 91: İsmail Ağa Medresesi restorasyon sonrası mevcut durum *(2017)*

Resim 92: İsmail Ağa Medresesi doğu cephe restorasyon öncesi durumu (VGM Arşivi)

Resim 93: Medresenin doğu cephe 2008 restorasyonu öncesi durumu (VGM Arşivi)

Resim 94: İsmail Ağa Medresesi restorasyon sonrası mevcut durum *(2017)*

Resim 95: Medresenin kuzey cephesinden eski görünümü (VGM Arşivi)

Resim 96: Medresenin kuzey cephesinden mevcut görünümü (2017)

Resim 97: Medresenin güneydoğu köşesinden 2008 restorasyonu öncesi genel görünümü (VGM Arşivi)

Resim 98: Medresenin güneydoğu köşesinden mevcut görünümü (2017)

Resim 99: Medresenin 2008 restorasyonu öncesi revak ve sütunlardan görünümü (2004)

Resim 100: Medresenin restorasyon sonrası revak ve sütunlardan görünümü (2017)

Resim 101: Medresenin 2008 restorasyonu öncesi ana eyvandan görünümü (2004)

Resim 102: Medresenin restorasyon sonrası ana eyvandan görünümü (2017)

Resim 103: Medresenin 2008 restorasyonu öncesi türbe bölümünden görünümü (2004)

Resim 104: Medresenin restorasyon sonrası türbe bölümü içerisinden genel görünümü (2017)

Resim 105: İsmail ağa Medresesi üzeri beşik tonoz örtülü öğrenci hücresi (2017)

Resim 106: Ana eyvan güneyindeki türbenin kubbesi (2017)

4.4. Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı

4.4.1. Yapının İnceleme Tarihi:

2012-2017 yılları arasında incelenmiştir.

4.4.2. Yapının Mimarı ve Banisi:

Yapının mimarı ve banisi hakkında kesin bilgi veren herhangi bir kitabe yada belge mevcut değildir. Ancak Caminin vakfiye kitabesinde bahsi geçtiğinden dolayı Eşrefoğlu Süleyman Bey tarafından inşa ettirildiği düşünülmektedir.

4.4.3. Yapının Yeri ve Bugünkü Durumu:

Eşrefoğlu camiinin batısında, Bedestenin hemen arkasına inşa edilmiştir. Günümüzde tekrar hamam olarak kullanılan yapı bir dönem işlevini yitirmiş ve bulunduğu bölgenin çöp deposu haline gelmiştir. Daha sonra restorasyon projeleri hazırlanarak eski görünümü ve işlevine kavuşturulmuştur. Günümüzde hala hamam olarak kullanılan yapı işlevini devam ettirmektedir *(Resim 103-104).*

Resim 107: Hamamın kuzeybatısından genel görünüşü *(2017)*

Resim 108: Hamamın güneydoğusundan genel görünüşü (Restorasyon sonrası) *(2012)*

Resim 109: Hamamın güneydoğusundan genel görünüşü (mevcut durumu) *(2017)*

4.4.4. Yapının Mülkiyet Durumu:

Vakıflar Genel Müdürlüğünün mülkiyetinde olan yapı Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 09.07.1961 gün ve 1613 numaralı kararıyla tescil edilmiştir.

4.4.5. Yapının Tarihçesi:

Hamamın kitabesi yoktur. Camiinin portalindeki vakfiye niteliğindeki kitabeden öğrendiğimize[99] göre "hamam-ı kebir" olarak geçmekte ve 1297 yılında kullanılır durumdadır. Eşrefoğlu Süleyman Bey tarafından inşa ettirilen hamamın en erken 1295-96 yıllarında yapılmış olduğu düşünülmektedir[100].

Günümüze kadar çeşitli onarımlar geçirmiş hamam 1975 yılında Vakıflar Genel müdürlüğü tarafından tamir edilmiştir *(Resim 106).* Oldukça harap durumdaki yapı 2005-2008 yılında yine Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore edilerek bugünkü görünümüne kavuşmuştur.

[99] Akyurt, Yusuf, 1940, " Beyşehri Kitabeleri ve Eşrefoğlu Camii ve Türbesi", **Türk Tarih, Arkeologya ve Etnografya Dergisi**, S:IV, İstanbul, s.112-113

[100] Önge, Yılmaz, 1995, **Anadolu'da XII-XIII. Yüzyıl Türk Hamamları**, Ankara, s.262

Resim 110: Hamamın soyunmalık bölümünden ılıklık kubbesi restorasyon öncesi görünümü (2004-2005)

4.4.6. Yapının Genel Tanımı

Bu başlık altında yapının mimari özellikleri, cephe özellikleri, süslemesi, yapım tekniği ve malzeme özellikleri, yapılan restorasyonlar ve bu restorasyonlar sonucunca ortaya çıkan sorunlar ve önerileri detaylı olarak ele alınacaktır.

4.4.6.1. Mimari Tanımı:

Kadınlar ve erkekler bölümü olmak üzere çifte hamam olarak inşa edilmiştir *(Çizim 15)*. Kadınlar bölümü yol geçmesi nedeniyle yıkılmışsa da mevcut izlerden kadınlar bölümünün varlığı anlaşılmaktadır. Kadınlar hamamı önünde 10 m derinliğinde bir su kuyusunun varlığından bahsedilmektedir[101].

Soyunmalık bölümü 10.70 x 15 m ölçülerinde dikdörtgen planlı bir mekândır. Bu bölüm ahşap direkli (6 adet) ve düz dam örtülüdür. Soyunmalıktan batısında ki kapıdan dar bir koridora girilir. Bu koridorun sağında tonozla örtülü helâya ve solunda büyükçe bir kubbeyle örtülü ılıklık bölümüne geçiş sağlanır.

[101] Yavuz, Memduh, 1934, **Eşrefoğulları Tarihi- Beyşehir Klavuzu,** Konya, s. 43

Resim 111: Soyunmalık bölümünün dıştan görünümü *(2017)*

Resim 112: Soyunmalık bölümünün içten görünümü *(2017)*

Ilıklık mekânı zemini diğer bölümlerde olduğu gibi taş döşelidir. Kubbedeki üçlü ışık gözleriyle aydınlatılmaktadır. Duvar diplerinde sekiler mevcuttur. Ilıklığın sağında kubbeyle örtülü başka bir kare mekân daha vardır. Burası sıcaklık bölümüyle

bağlantılı bir halvettir. Ilıklığın batı duvarındaki kapıdan hamamın sıcaklık bölümüne geçilir.

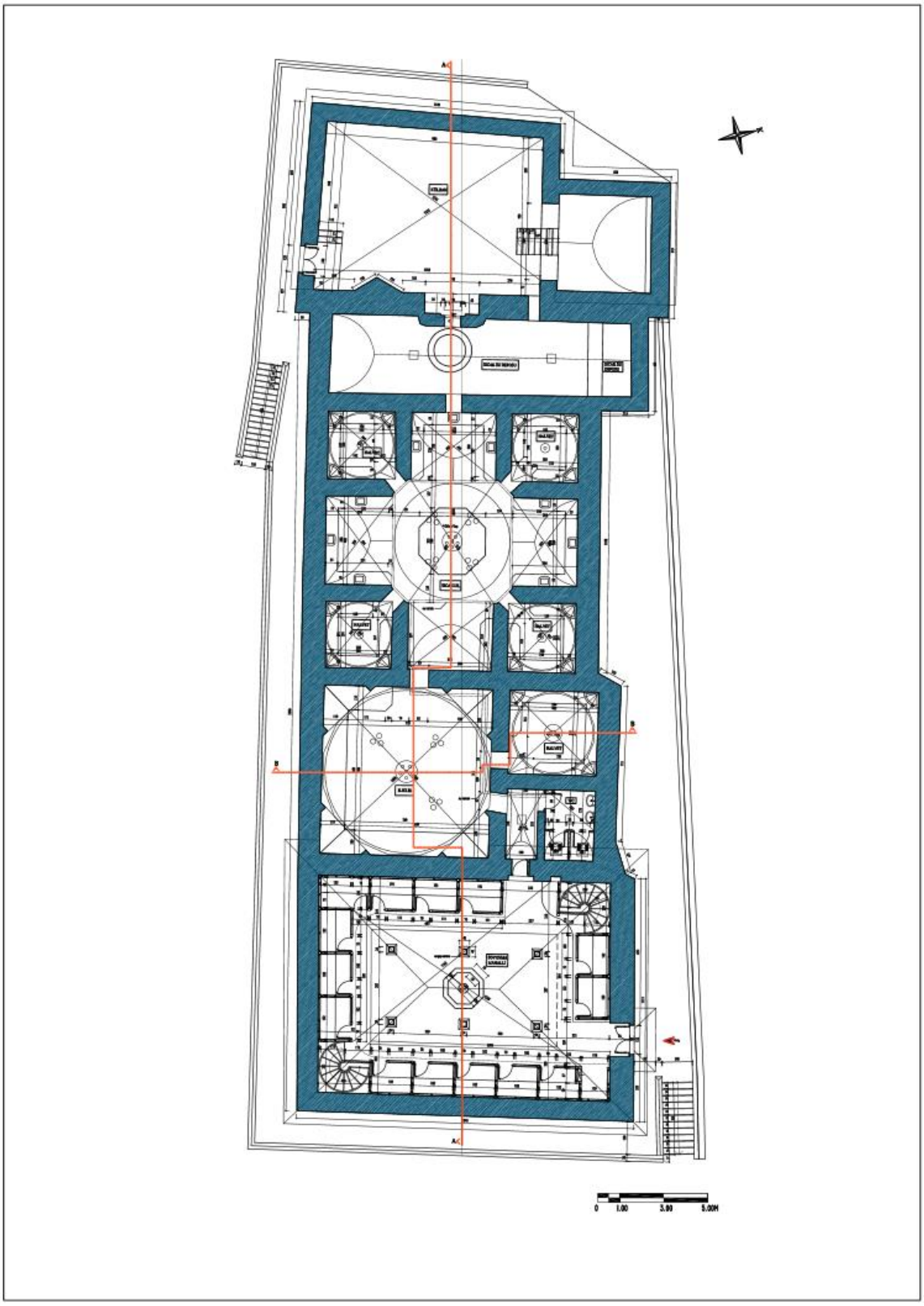
Sıcaklık haçvari planlı köşe hücreli klasik Osmanlı hamam planı tipindedir[102]. Merkezde üçlü ışık gözleriyle çevrili büyük bir kubbe ile örtülüdür. Eyvanı oluşturan kollar ise sivri tonozla örtülmüştür. Köşelerde meydana gelen kare planlı mekânlar yıkanma hücreleridir. Bu köşe hücreleri kubbeyle örtülüdür ve köşelerine açılan kapılarla sıcaklığa bağlanmaktadır. Sıcaklığın doğusundaki eyvanın ortasına açılan pencere ile külhandaki sıcak hava sirkülâsyonu sağlanmıştır. Külhan kuzey-güney doğrultusunda uzanan tonoz örtülü bir hacimdir.

Resim 113: Hamamın batısından görünüş *(2017)*

Klasik Osmanlı Hamam şemasının uygulandığı Süleyman Bey Hamamı simetrik planda olmayıp, kadınlar kısmı daha küçük tutulan[103] bir çifte hamam örneğidir.

[102] Eyice, Semavi, 1960, "İznik'te Büyük Hamam ve Osmanlı Devri hamamları Hakkında Bir Deneme", **Tarih Dergisi**, C:IX, S:15, İstanbul, s.108
[103] Önge, Yılmaz, **a.g.e.** s.263

Çizim 16: Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı planı

4.4.6.2. Cephe Özellikleri

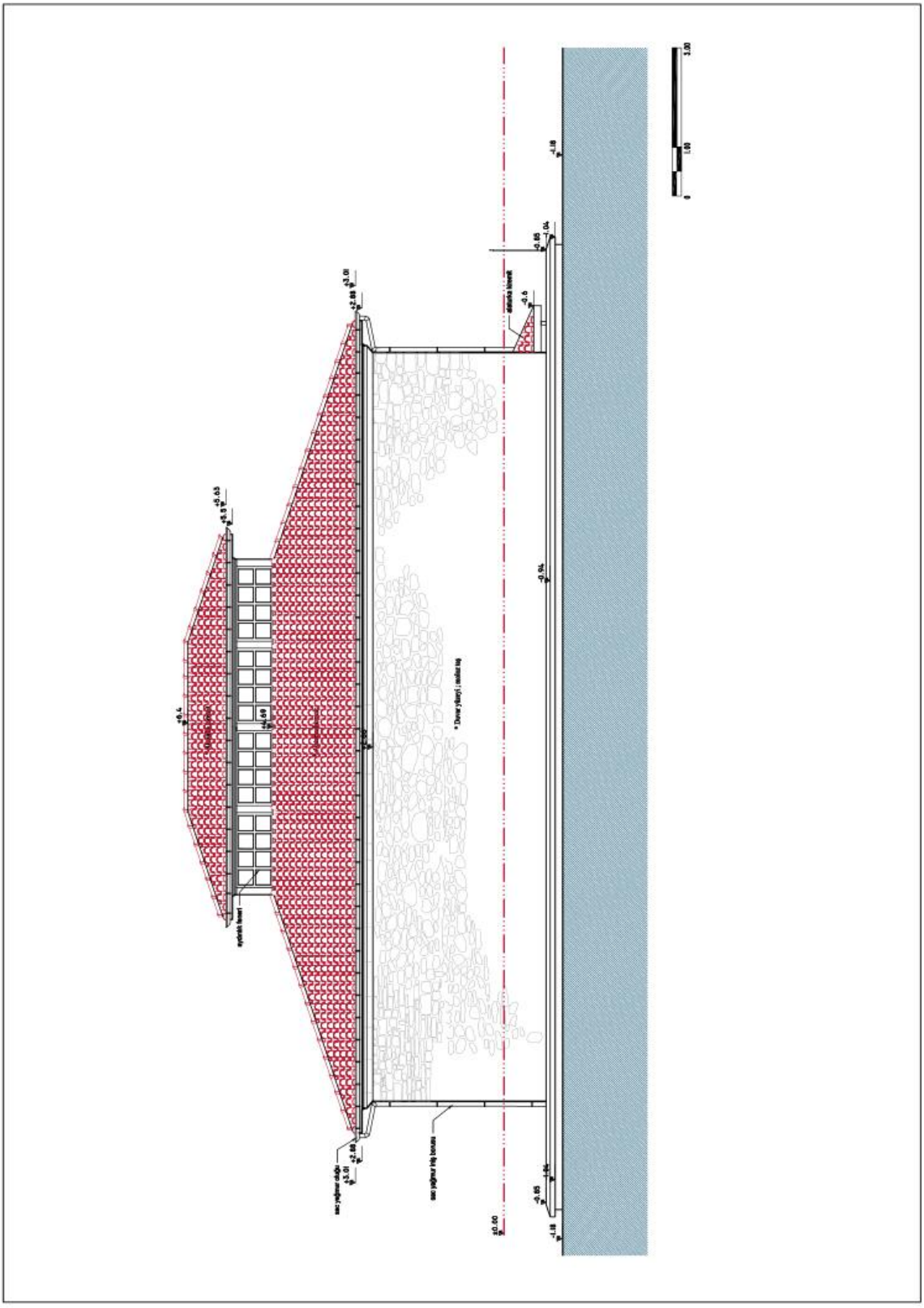
Moloz taş malzeme ile inşa edilmiş olan hamamın dış cephe duvarları tamamen sade tutulmuştur. Cephede taş malzemelerin arası derzlenmiştir. Herhangi bir süsleme öğesi bulunmayan dış cephelerde pencere açıklığı vb. mimari unsurlar yer almaz. Restorasyon öncesinde harap durumda olan yapının dış cephe duvarları büyük oranda yıkılmıştır. Sonradan yapılan restorasyon ile duvarlar ayağa kaldırılmış ve yenilenmiştir. Kubbe ve eğimli çatıların üzeri alaturka kiremit ile kaplanmıştır *(Çizim 16-19).*

Resim 114: Hamamın doğusu ve kuzeyinde eski bir resmi (VGM Arşivinden) *(2005)*

Resim 115: Doğu cephe mevcut durumu *(2017)*

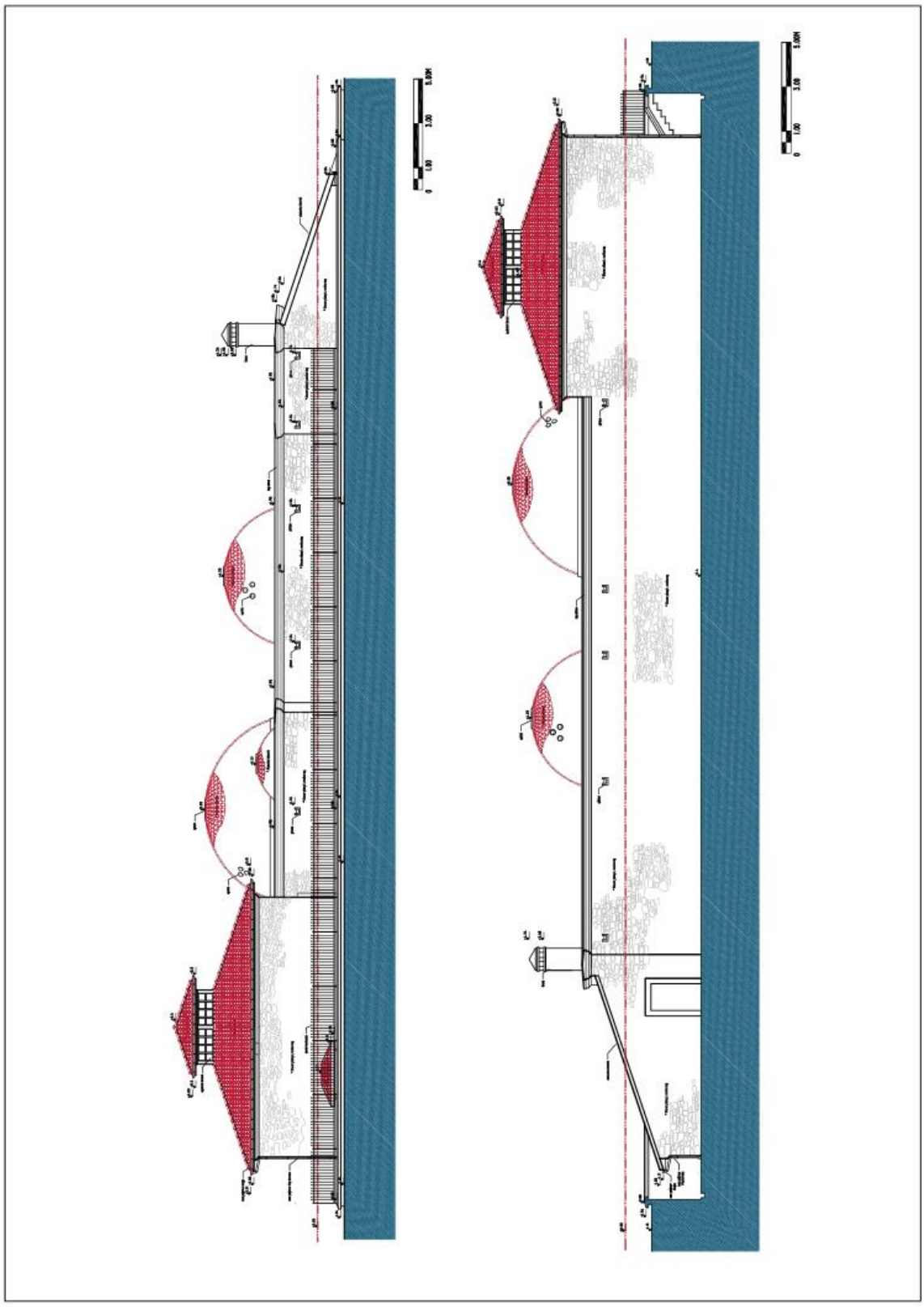
Çizim 17: Doğu cephe görünüş çizimi

Resim 116: Kuzey cephe genel görünüşü *(2017)*

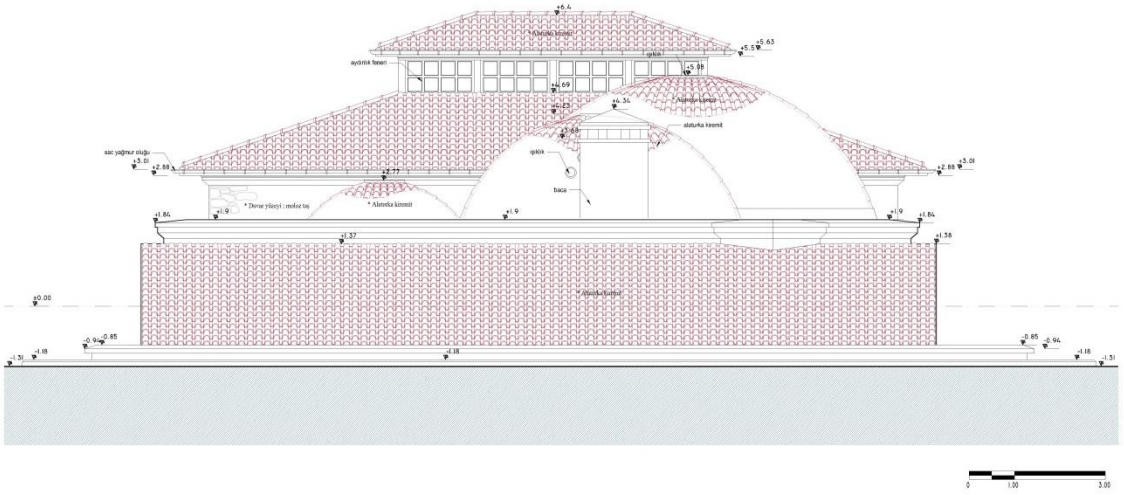
Resim 117: Güney cephe genel görünüşü *(2014)*

Çizim 18-19: Eşrefoğlu Hamamı Kuzey ve Güney Cephe Görünüş çizimleri

Resim 118: Batı ve güney cephe genel görünüşü *(2013)*

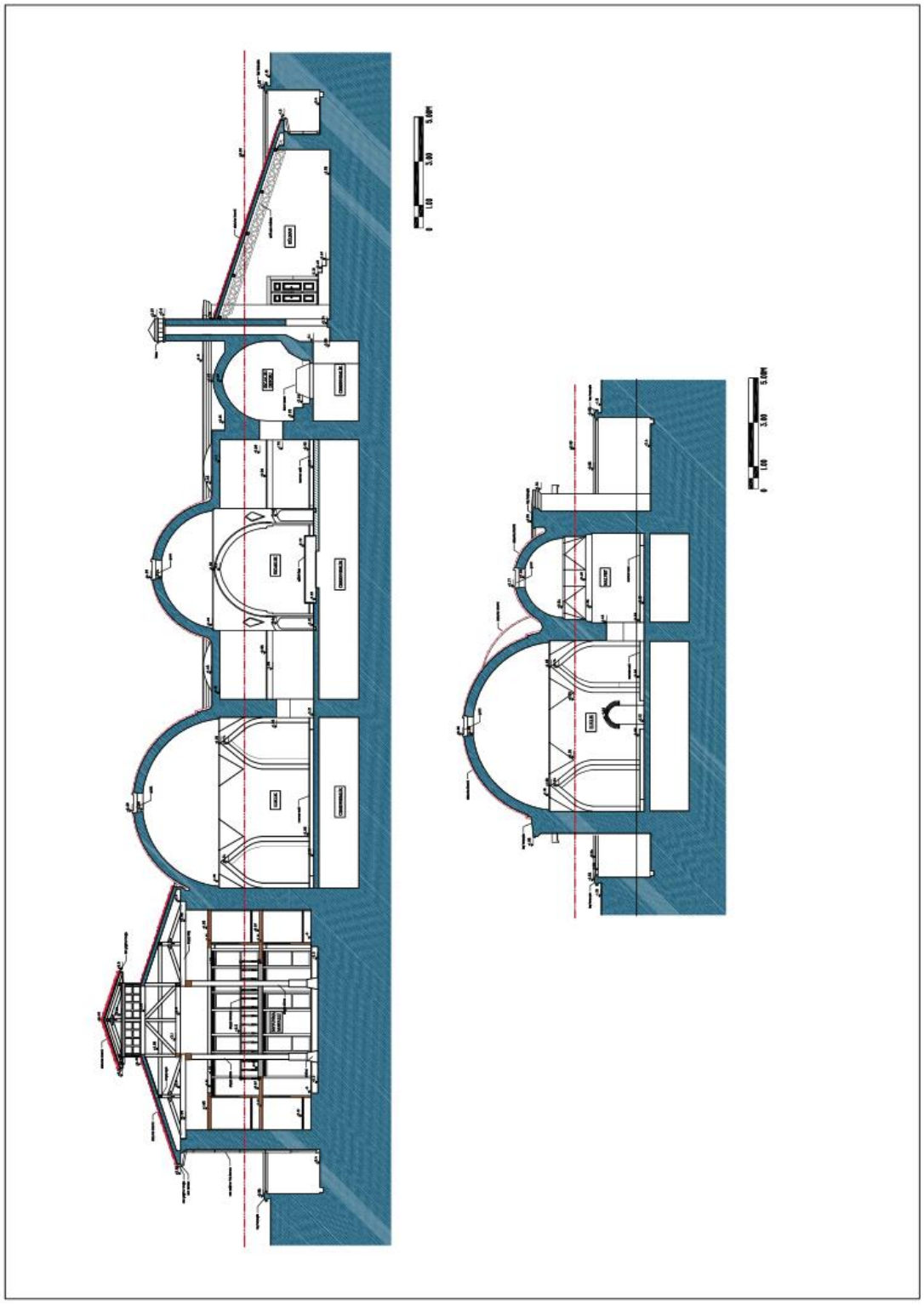

Çizim 19: Batı Cephe Görünüş çizimi

4.4.6.3. Yapım Tekniği

Kuzeydoğu-güneybatı istikametinde uzanan büyük bir saha üzerine inşa edilmiştir. Dört tarafı kesme taştan sekilerle çevrilmiş olan hamamın zeminde yükseklik ve büyüklükleriyle dikkati çeken bazı taşlar mevcuttur. Bu taşlardan anlaşıldığına göre, daha önce buranın üstü iki sıra halinde ve eşit aralıklarla sıralanmış altı adet ahşap direğin taşıdığı, ahşap kirişleme bir tavan ile örtülmüştür. Soğukluğun köşelerinde ayakları üçgen kesitli plastrlar şeklinde zemine kadar inen sivri kemerli trompların desteklediği bir kubbe ile örtülmüştür *(Çizim 16-17)*. Sıcaklıktaki eyvanlar sivri tonozlarla örtülmüşlerdir. Sivri kemerli köşe kapıları ile girilen halvetlerin üstleri ise üçgenlerle duvarlara oturan birer kubbe ile örtülmüşlerdir. Sıcaklığın merkezi kubbesi halvet kapılarının üstünden başlayarak yük selen pandantiflerle eyvan tonozlarına oturtulmuştur. Kubbenin tepesinde yuvarlak bir ışıklık bulunmaktadır. Su deposunun üstü mütemadi bir sivri tonozla örtülmüş olup üzengi seviyesinde mevcut izlerine göre

bunun yer yer ahşap gergilerle desteklendiği anlaşılmaktadır. 1975 yılı hafriyatında su deposunun gerisinde yine sivri tonozlu bir külhanın mevcut olduğu meydana çıkarılmıştır[104].

Çizim 20-21: Eşrefoğlu Hamamı A-A ve B-B kesiti

[104] Önge, Yılmaz, **a.g.e.** s. 263

4.4.6.4. Malzeme Kullanımı

Hamamın duvarları moloz taştan örülmüş olup kapıların etrafında ve kemerlerinde tuğla kullanılmıştır. Bingiler, kubbeler ve tonozlar tuğladan inşa edilmiştir *(Resim 115)*. Soyunmalığın tavanı ve su deposunun gergilerinde ahşap kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bütün iç yüzeylerin sıvalıdır. Taş döşeli soyunmalık hariç, bütün mekânların zemini, cehennemlikteki taş ayaklara basan sallarla kaplanmış, üzeri sıvanmıştır. Sıcaklık ve soğukluk kubbelerinin dışında bütün mekânlar dam örtülerinin toprak olduğu anlaşılmaktadır. Soğukluk kubbesinin üçlü ışık gözlerinde pişmiş toprak künklerin kullanıldığı görülmektedir[105].

Resim 119: Hamamın güney duvarından görünüm *(2017)*

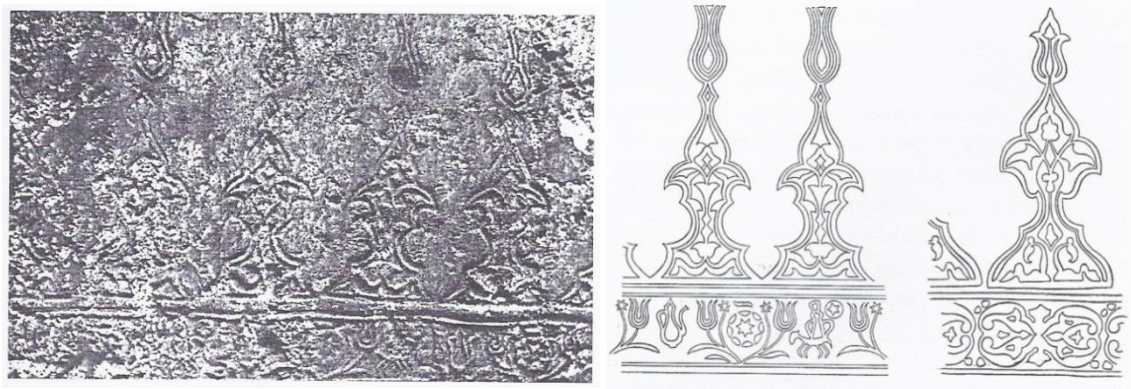
4.4.6.5. Süsleme Özellikleri

Yapıda sıcaklık kubbesinin pandantiflerindeki eşkenar dörtgen aynalar, eyvanların üzengilerinde ve halvetlerin üçgenli bingilerinin altında dolaşan basit profilli silmeler ve bilhassa sıvalı yüzeylere kalıp basma veya ıstampaj tekniği ile yapılmış motiflere rastlanmaktadır. Sıcaklık halvetlerinin bazı duvarları ile bazı eyvanların üzengi profillerinde ve yalnız güneybatı eyvanının sonundaki duvarda kısmen kalabilmiş olan bu ıstampajlı tezyinat çok ilgi çekicidir. Halvet duvarlarını çepeçevre dolaşan içleri

[105] Önge, Yılmaz, **a.g.e.** s.265

rumilerle doldurulmuş ve tepeleri püsküllü palmetlerden ibaret bir süsleme şeridi bulunmaktadır. Alttaki kuşağın üzerinde, yedi köşeli bir yıldız ihtiva eden yuvarlak bir madalyon ile bunun yukarısında çin bulutuna benzeyen küçük bir motif ve bunları iki yandan bir çelenk gibi saran, stilize çiçeklerden ibaret kompozisyon, muayyen aralıklarla tekrarlanmıştır. Bu kompozisyonların aralarındaki boşluklarda stilize bir ibrik motifi ile yine stilize olarak yürüyen bir hayvanın üstünde ayakta duran bir insan ve bunun omuzu hizasında, içinde beş köşeli bir yıldız bulunan küçük bir rozetten ibaret şekiller görülmektedir. Tezyinat şeridinin üstünde kalan halvet duvarlarına, palmetlerin sadece tepe püskülleri kullanılmak suretiyle, üç veya beş kollu yıldızlar yapılmıştır. Eyvanların üzengi profillerinde ise yine bu püsküllerin yan yana sıralanmasından meydana gelen bir başka şerit mevcuttur. Güneydoğudaki eyvanın karşı duvarında yine stampaj usulü ile süslenmiş, sivri kemerli iki pano bulunmaktadır. Halvetlerdeki tezyinat şeridi bu panoların içlerinde ve kemer üzengileri hizasında kesiksiz devam ederek eyvanın duvarını da süslemektedir. Mevcut kompozisyonların durumu, motiflerin muhtemelen ahşaptan üç ayrı kalıp halinde hazırlandığını ve bunların sıva kurumadan yer yer serbest bir şekilde sıva üzerine bastırılmak suretiyle süsleme yapıldığını ortaya koymaktadır.

Sıcaklık bölümü eyvanlarında, tonoz üzengilerinin ve köşe hücrelerinin duvarlarında, sıva üzerine yapılmış içleri rumilerle doldurulmuş palmet şeklinde bordürler hamamı süslemektedir[106].

Resim 120/Çizim 18: Sıcaklık bölümünde bir kuşak şeklinde duvarı dolaşan motifler (Önge, 1995)

[106] Erdemir, Yaşar, **a.g.e,** s. 93

4.4.7. Yapılan Restorasyon Çalışmaları ve Müdahaleler

YAPIDA YAPILAN RESTORASYON ÇALIŞMALARI	
M1	04.07.2005 tarih, 421 nolu karar ile 12.07.1980 tarih, A-2280 karar ekinde olduğu gibi Külliye içerisinde yer alan yapıların tesciline karar verilmiştir. Bu kararlar doğrultusunda 1980 yılında tescillenen Süleyman Bey Hamamanın tesciline devam kararı alınmıştır *(Ek-14).*
M2	10.01.2005 tarih, 116 nolu karar ile medrese için hazırlanan rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri ve raporları uygun bulunmuştur ve uygulamanın Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde gerçekleştirilmesine karar verilmiştir *(Ek-15).*
M3	Hamam 2006-2007 yılı restorasyon çalışmalarına kadar büyük oranda toprağa gömülmüş durumdaydı. Ancak bu onarımlarda etrafında kazılar yapılarak toprak altında kalan kısımları gün yüzüne çıkarılmıştır.
M4	Hamamda 2007 yılında yapılan restorasyonlarda moloz taş duvarların arası çimento harcı ile derzlenmiştir.
M5	Kaynaklardan edindiğimiz bilgilere göre hamamın içi ve dışı yöre halkı tarafından farklı amaçlarla kullanmak için tahrip edilmiştir. Bu tahribatlardan kapı ve pencereler ile üst örtü oldukça fazla etkilenmiştir. Restorasyon çalışmalarında bu kapı pencere ve üst örtüde sökülen yerler tamamlanmıştır.
M6	İç mekanlarda duvar yüzeyleri tamamen sıvanmıştır.
M7	Restorasyon öncesi işlevini ve direncini kaybeden kısımlar onarımlarla yenilenmiş ve işlevine kavuşturulmuştur.
M8	Tuğla kubbenin üzeri restore edilene kadar çimento harcı ile sıvalı iken restorasyon sonrası alaturka kiremit ile kaplanmıştır.

4.4.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler

SORUNLAR	ÖNERİLER
S1	Önceki restorasyonlarda duvar yüzeylerinde çimento harçlı sıva kullanılmıştır. Buda taş duvarlarda tuzlanmaya sebep olmuştur. Bu tuzlanmalar taş malzemeyi aşındırmakta ve malzemenin ömrünü azaltmaktadır.
Ö1	Hem dışarıda hem de iç kısımdaki duvar yüzeylerinde uygulanan çimento sıvalar raspa yapılarak temizlenmeli ve özgün durumuna uygun şekilde sıvanmalıdır. Ayrıca iklimsel nedenlerden dolayı oluşan yüzey kirlenmeleri hem içeride hem de dışarı da zararsız kimyevi temizleyiciler ile temizlenmelidir.
S2	Hamamın iç mekan duvar yüzeylerinde rutubetlenme görülmektedir. Bu rutubetlenmeye sebep olarak zemine inen yağmur ve kar sularının zeminden atılamaması, üst örtüde kaçak olması, derz boşluklarının sağlıklı bir şekilde doldurulmaması gibi etkenleri sıralamak mümkündür.
Ö2	Hamamın dış cephe duvarlarının etrafına temellere su gitmemesi için drenaj kanalları yapılması gerekmektedir. Restorasyon sırasında yapılıp yapılmadığı bilinmemektedir. Bu yüzden yapılacak sondaj çalışmaları sonucunda drenaj olup olmadığı tespit edilmelidir. Üst örtüde görülen kaçaklardan, su yalıtımı ile önlem alınarak içeriye su girmesi önlenmelidir. Duvar yüzeylerinde yer yer oluşan derz boşlukları sağlıklı bir şekilde doldurulmalıdır.

4.5. Bedesten

4.5.1. Yapının İnceleme Tarihi:

2012-2017 yılları arasında incelenmiştir.

4.5.2. Yapının Mimarı ve Banisi:

Yapının mimarı ve banisi bilinmemektedir. Üzerindeki kitabesinde ise Çavuş Başı adında birisinin bedesteni tamir ve ihya ettiği belirtilmektedir[107].

4.5.3. Yapının Yeri ve Bugünkü Durumu:

Eşrefoğlu Külliyesinin önemli bir parçası olan Bedesten Caminin kuzeyinde, Hamamın doğusunda yer almaktadır. Bedesten 1970'li yıllara kadar harabeye dönmüş ve yok olmaya terk edilmiştir. Bu tarihten sonra Vakıflar Genel Müdürlüğünün girişimleri ile tekrar ayağa kaldırılmış ve bugünkü halini almıştır. Günümüzde herhangi bir işlev verilmeyen yapının hem içinde hem de dışında deformasyonlar görülmektedir.

4.5.4. Yapının Mülkiyet Durumu:

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde olan yapı Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 09.07.1961 gün ve 1613 numaralı kararıyla tescil edilmiştir.

4.5.5. Yapının Tarihçesi:

Bedesten kelimesinin aslı "beziztan veya bezzazistan" dır[108]. Bez kumaş ve giyim eşyası anlamında kullanılmaktadır. Arapça ve Farsçada kullanılan "bezzasistan, bezistan" bez kumaş alınıp satılan Bedestene kale içi manasına gelen "kayseriyye" de denmiştir. Bedesten şehirlerarası ve milletlerarası ticaretin yapıldığı yerdir ve her zaman, şehirlerin ticaret merkezi hükmünde olmuştur. Bu yönleriyle de bedestenler, şehrin en önemli yapıları arasında yer alır.

Bedesten, Osmanlı'nın kuruluş ve gelişmesiyle ortaya çıkmış bir ticarî yapıdır. Bedesten mimarîsi, eski Anadolu ve Bizans medeniyetlerinde görülmediği gibi, Anadolu'nun güneydoğusunda bulunan "kayseriyye" denilen üstü açık çarşı şekline de benzemez. Osmanlı-Türk şehirciliğinin özelliklerinden biri, yeni kurulan şehirlere dinî ve ticarî merkezlerin, yani ulu cami veya selâtin cami ve bedesten gibi büyük yapıların kendi üslûplarında inşa edilmesidir. Bu yapılar, şehrin merkezi olurlar ve şehrin Osmanlı'ya ait olduğunu sembolize ederlerdi.

[107] Erdemir, Y., **a.g.e**., s.88-89
[108] Konyalı, İ.H., **A.g.e.**, s.280

Osmanlı'da bedesten; tipik olarak kare veya dikdörtgen şeklinde, kurşun kaplı kubbeleri olan, en kullanışlı şekilde bölümlere ayrılmış, kalın taş duvarlı bir yapıdır[109].

Eşrefoğlu camiinin portalindeki taş vakfiyede "Bezziye Hanı" olarak belirtilmektedir[110]. Yapının üzerindeki kitabe ise Osmanlı dönemine ait tamir kitabesidir. Ebced hesabına göre 1551 tarihlidir[111]. Selçuklu Döneminden günümüze gelmiş bedesten örneği yoktur[112]. Tüm bunlara dayanarak vakfiyede geçen ve daha önceden yapılmış olan hanın herhangi bir sebeple yıkılmış olup yerine Osmanlı Dönemi bedestenlerinin bir örneği olan bu yapının yapıldığını söylemek mümkündür. Ayrıca bedestenin şimdiki plan şemasının 13. yüzyılda kullanılması zordur. Eğer kullanıldıysa bile, epeyce değişiklik yapıldığı düşünülebilir. Hatta burada bulunan eski yapının bedesten haricinde de kullanılan çok fonksiyonlu bir eser olabileceği hesaba katılmalıdır.

Bir zamanlar oldukça harap durumda olan bedestenin üst örtüsü tamamen yıkılmış ve kendi kaderine terkedilmiştir. Üst örtü dışında dış cephe duvarlarına bitişik olan eyvan şeklindeki dükkan sıraları da tamamen yıkılmıştır *(Resim 113-116).* Yapı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 1975-76 yıllarında restore edilmiş ve eski görünümüne kavuşturulmuştur.

[109] http://www.sizinti.com.tr/konular/ayrinti/osmanlida-bedestenler.html,; İnalcık Halil, 1993, Bedesten İktisat ve İş Dünyası, s.13.
[110] Erdemir, Y., **a.g.e**., s.88
[111] Konyalı, İ.H., **A.g.e.**, s.281-282
[112] Çaycı, Ahmet, **a.g.t**, s. 51

Resim 121: Bedestenin onarılmadan önceki durumu 1934 (İ.H. Konyalı'nın Arşivinden)

Resim 122: Bedestenin onarılmadan önceki durumu 1934 (İ.H. Konyalı'nın Arşivinden)

Resim 123: Bedestenin onarılmadan önceki durumu 1934 (İ.H. Konyalı'nın Arşivinden)

Resim 124: Bedestenin onarılmadan önceki durumu 1934 (İ.H. Konyalı'nın Arşivinden)

4.5.6. Yapının Genel Tanımı

Bu başlık altında yapının mimari özellikleri, cephe özellikleri, süslemesi, yapım tekniği ve malzeme özellikleri, yapılan restorasyonlar ve bu restorasyonlar sonucunca ortaya çıkan sorunlar ve önerileri detaylı olarak ele alınacaktır.

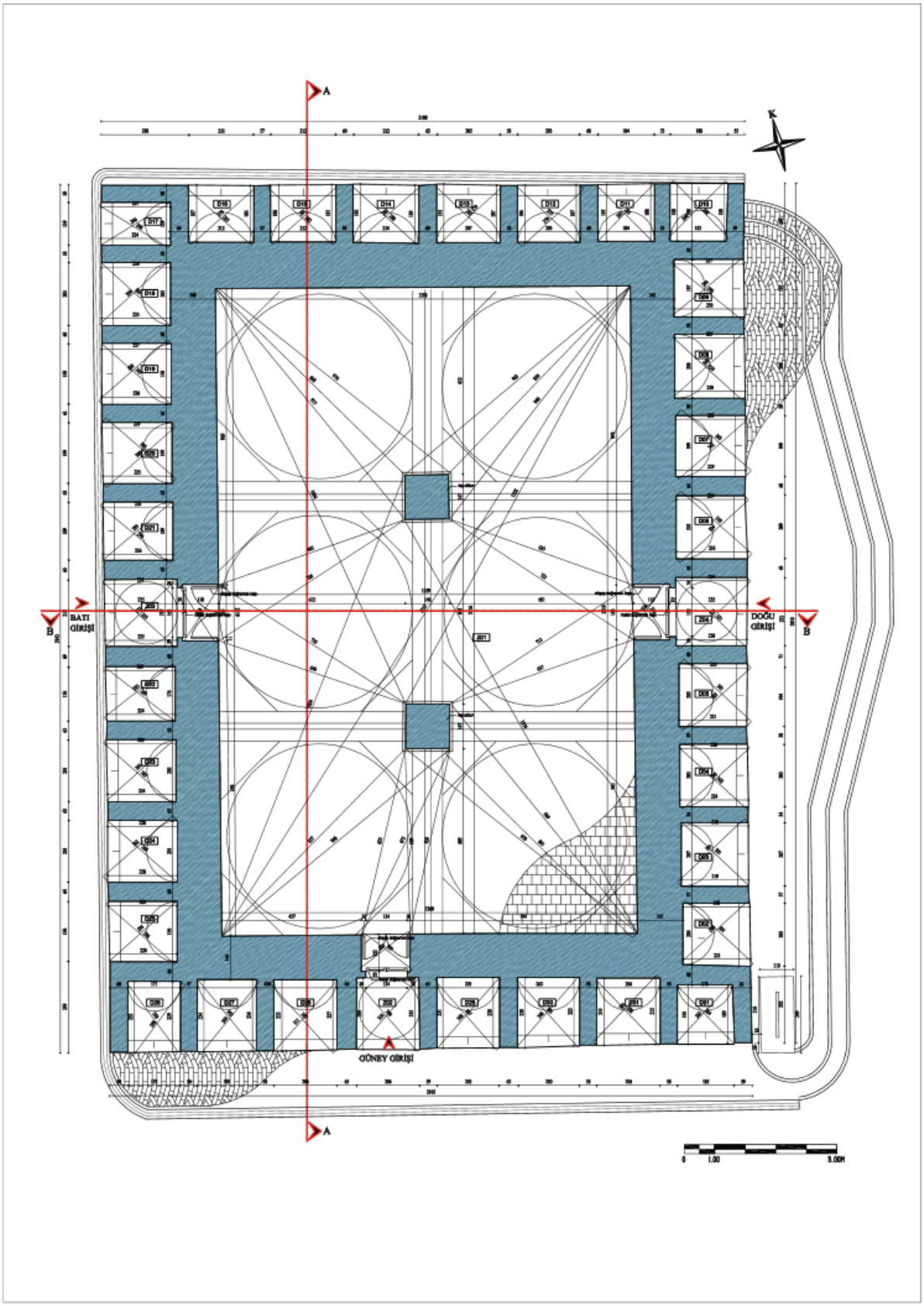
4.5.6.1. Mimari Tanım

Kuzey- Güney doğrultusunda dikdörtgen plana sahiptir. Kapalı kısmı 6 kubbeyle örtülüdür. Kubbe kasnağı altıgendir ve kubbeyi taşıyan kemerler ortada kare formlu

kalın iki ayağa yanlarda ise kalın duvarlara oturur. Kemerler arasına gergi çubukları atılmıştır. Kubbeye geçiş elemanı olarak tromp kullanılmıştır. Tipik bir Osmanlı besteni olarak inşa edilmiştir.

Resim 125: Bedestenin havadan genel görünümü *(2015)*

Çizim 22: Eşrefoğlu Bedesten Planı

Resim 126: Bedestenin genel görünümü *(2015)*

Bedesten'e doğu, batı ve güney cephelerinin ortalarına açılmış üç kapıdan girilir. Kapıların üzeri kubbeyle örtülerek yükseltilmiştir. Böylece girişler vurgulanmıştır.

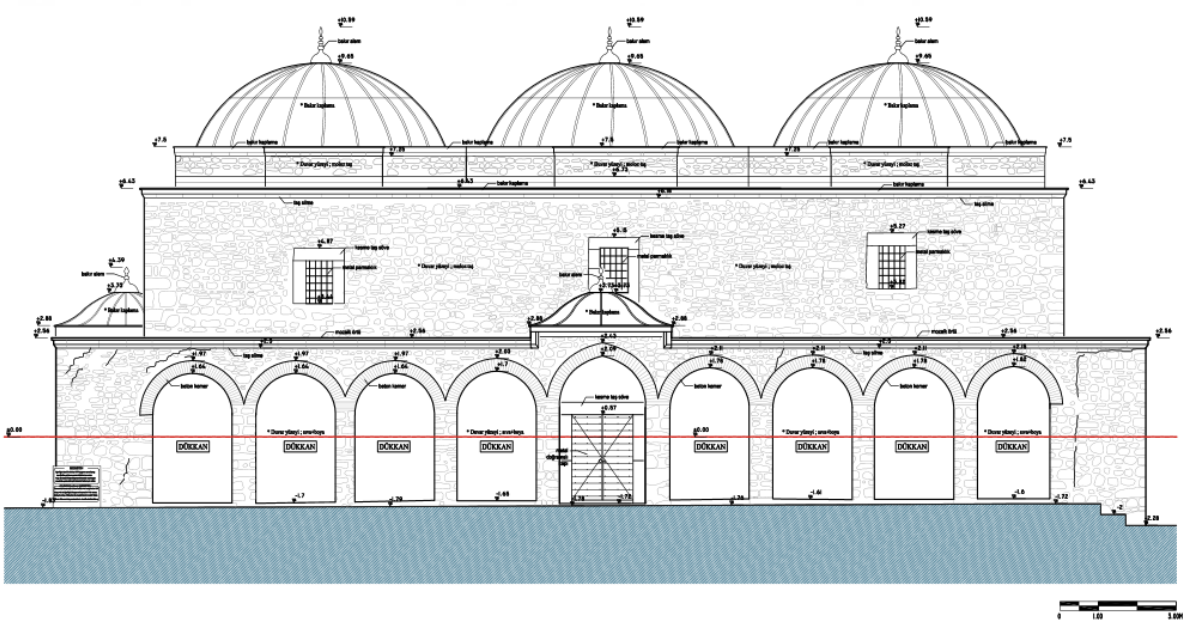
Bedestenin etrafını eyvan şeklinde düzenlenmiş dükkânlar çevrelemektedir. Doğu ve batı cephede 9, kuzeyde 7 ve güneyde 6 olmak üzere toplam 31 adet dükkân bulunmaktadır. Dükkânlar sivri tonozla örtülüdür. Önü açık şekilde yerleştirilen bu dükkanların tonoz örgüsü yapılan restorasyon sırasında sıvanmıştır. Yapının köşelerine denk gelen dükkânlar diğerlerine nazaran daha küçüktür. Yükseklikleri de kemer açıklıklarına göre farklılıklar göstermektedir.

Resim 127: Dükkânlardan görünüm *(2015)*

4.5.6.2. Cephe Özellikleri

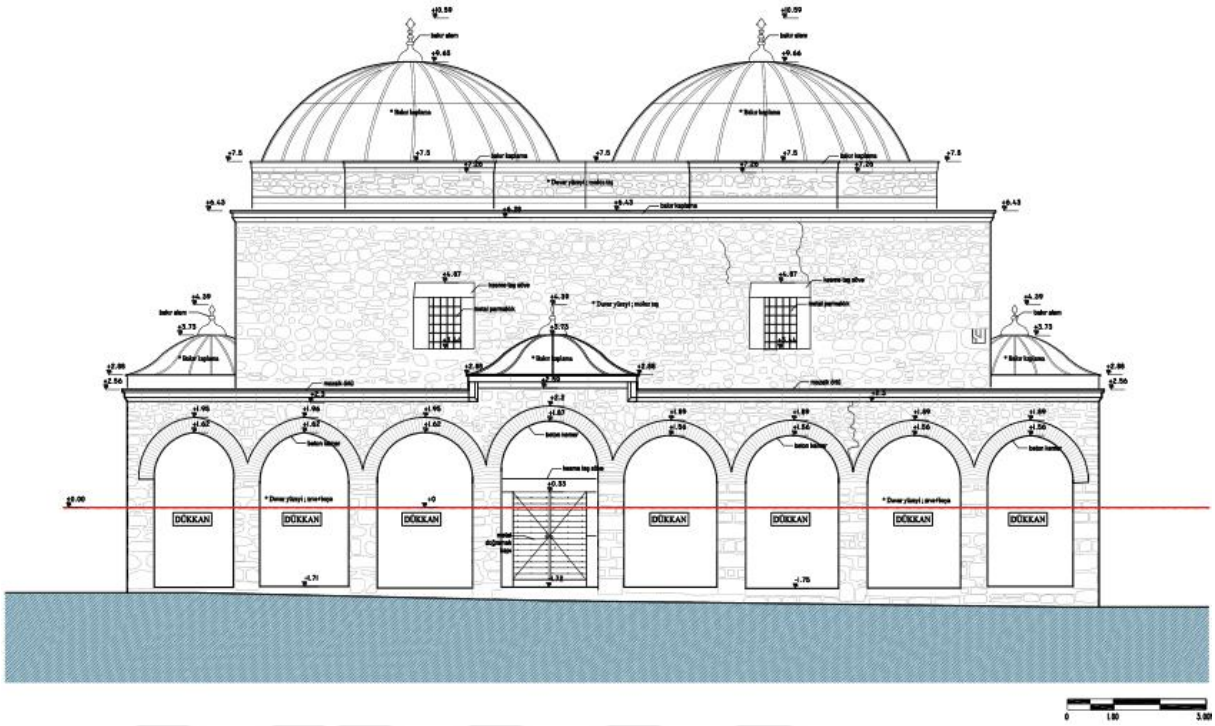
Yapının dışında dört tarafı eyvan şeklindeki dükkânlar ile çepeçevre sıralanmıştır. Yarım daire kemer formlu olan bu eyvanların iç kısımları beton sıva ile sıvanmıştır. Yapının kuzeyinde 7, güneyinde 8, doğusunda 9, batısında ise 10 adet dükkân yer almaktadır. Dükkânlar sivri beşik tonozlarla örtülürken girişler kubbeli olarak yapılmıştır. Yapının doğu, batı ve güney cephelerinde dükkânların ortasında yer alan geniş ve yüksek eyvanlardan giriş sağlanmaktadır. Ana mekân olan kubbeli kısmın Güney ve kuzey cephelerinde ikişer doğu ve batı cephelerde ise üçer adet dikdörtgen pencere açıklığına yer verilmiştir. Mekân bu pencereler ile aydınlatılmıştır. Pencereler düzgün kesme taşlar ile oluşturulmuştur. Duvarlar moloz taş örgü olduğundan dolayı taş araları derzlenmiştir.

Çizim 23: Bedesten doğu cephe görünüş çizimi

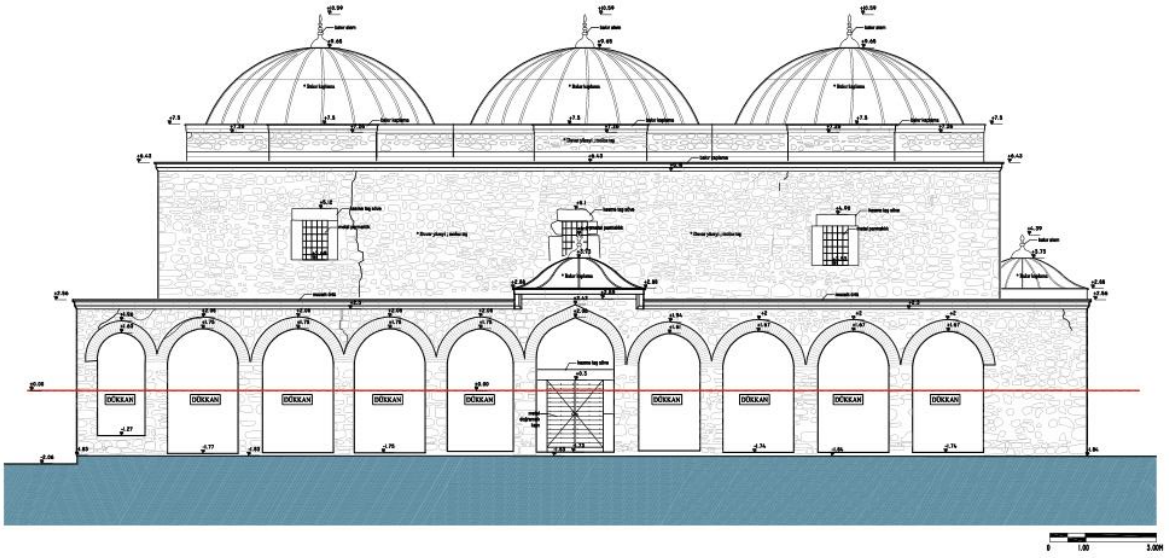
Resim 128: Bedesten doğu cephe görünüşü (2017)

Çizim 24: Bedesten güney cephe görünüş çizimi

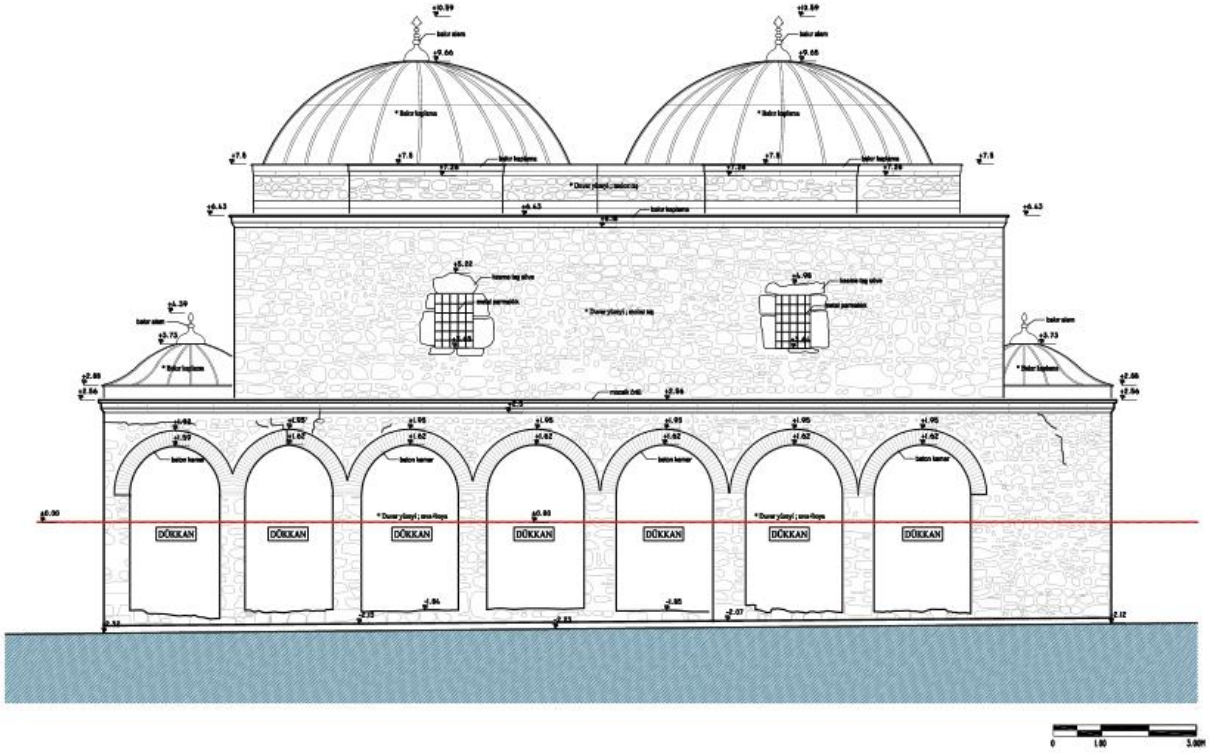
Resim 129: Bedesten güney cephe görünüşü (2017)

Çizim 25: Bedesten batı cephe görünüş çizimi

Resim 130: Batı cepheden görünüm *(2017)*

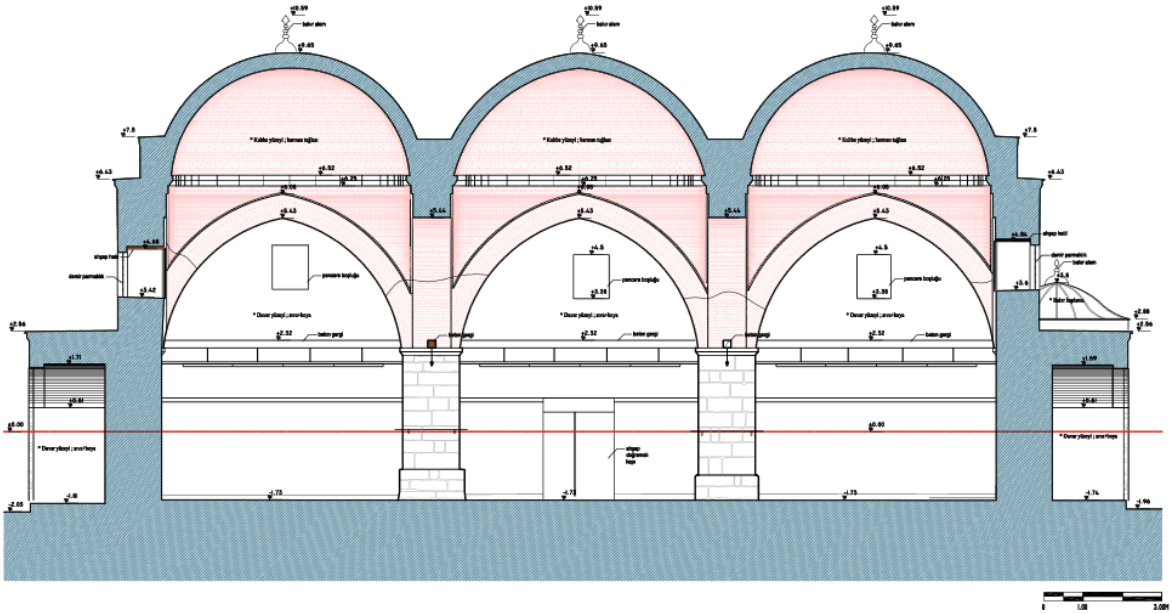
Çizim 26: Bedesten Kuzey Cephe Görünüşü

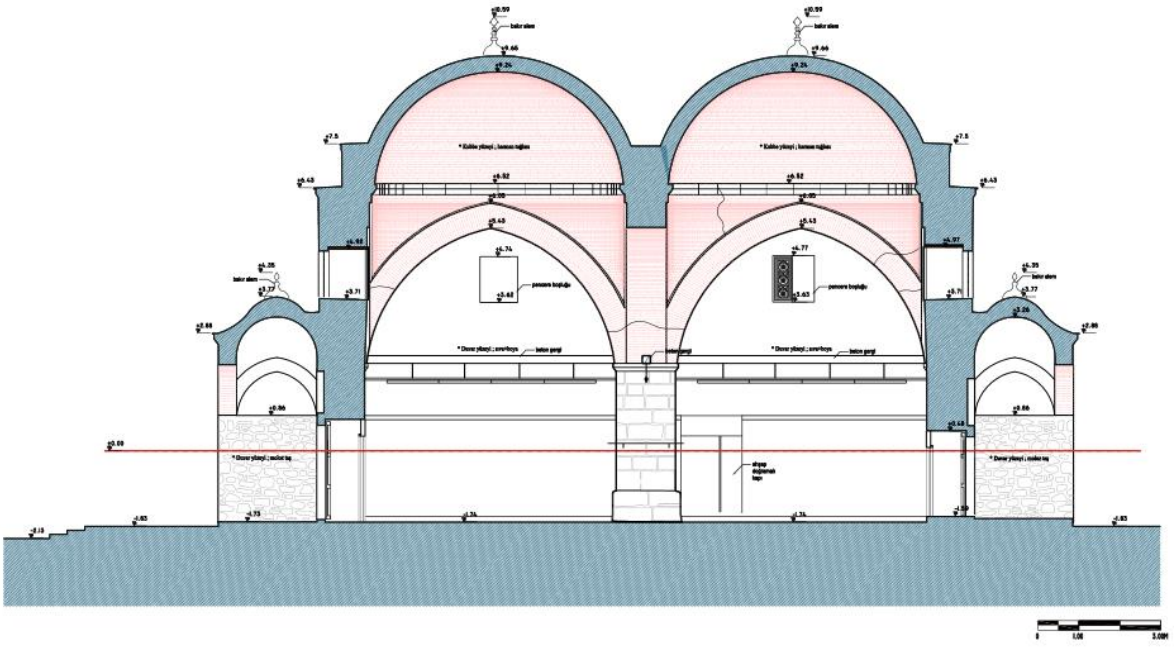
Resim 131: Kuzey cepheden görünüm *(2017)*

4.5.6.3. Yapım Tekniği

Bedesten büyük ölçüde moloz taş malzeme ile iki kademeli olarak yapılmıştır. Dikdörtgen planlı kapalı alan 6 kubbe ile örtülmüş olup bu kapalı alan etrafını çevreleyen eyvanlardan daha yüksektir. Tonoz örtülü eyvanların iç kısımla bir ilişkisi olmayıp tamamen dükkân olarak tasarlanmıştır. Kare ayaklar ve tuğla malzemeli kemerlerin taşıdığı kubbeler sekizgen kasnaklar üzerine oturtulmuştur. İç mekanda duvar yüzeyleri çimento harcı ile sıvamış, dış cephelerde ise taş örgü aralarına derz uygulaması yapılmıştır.

Çizim 27: Bedesten A-A Kesiti

Çizim 28: Bedesten B-B Kesiti

4.5.6.4. Malzeme Kullanımı

Yapı tamamen taştan inşa edilmiştir. Yer yer düzgün kesme taş görülse de duvarlar çoğunlukla moloz taş örgülüdür. Üst örtüde kubbe ve tonozlarda tuğla formlu betonarme elemanlar görülmektedir. İç kısımdaki ayakların yüzü ve zemin kesme taşla kaplanmıştır. Ayrıca yapının dış cephesinde sıralanan dükkanların iç kısımları ve yapının iç duvar yüzeyleri çimento harcı ile sıvanmıştır. Üst örtüyü örten kubbelerin dışı bakır levhalar ile kaplanmıştır. İç kısımda üst örtüyü taşıyan ayakların ayrışmaması için kemerler arasında metal gergi çubukları atılmıştır. Yapıda kullanılan diğer metal malzeme ise yapının pencerelerindeki parmaklıklardır.

Resim 132: Kubbeyi taşıyan ayaklar *(2015)*

Resim 133: Kubbeyi taşıyan kemerler *(2015)*

Resim 134: Kemerlerden görünüm *(2015)*

Resim 135: Bedesten içinden görünüm *(2015)*

4.5.6.5.Süsleme Özellikleri

Sade yapılmış olan bedestenin kayda değer bir süslemesi yoktur.

4.5.7. Yapılan Restorasyon Çalışmaları ve Müdahaleler

YAPIDA YAPILAN RESTORASYON ÇALIŞMALARI	
M1	Konyalı'nın 1991 de yayınlanan Abideleri ve Kitabeleriyle Beyşehir Tarihi[113] isimli kitabında bedestenin üst örtüsünün tamamen yıkıldığını ve yapının yöre halkı tarafından taş ocağı olarak kullanıldığını söylemektedir.
M2	Bedesten 1976 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yıkılmış olan üst örtüsü ve duvarları tamamlanarak restore edilmiştir. Üst örtü kubbelerinin yapımında harman tuğla ebatlarındaki (5*10*20) beton elemanlar kullanılmıştır.
M3	Bedestenin dış cephesini çevreleyen dükkanların iç kısımları çimento harcı ile sıvanmış olup basit bir renkle boyanmıştır.
M4	İçerideki beden duvarlarının derz araları, çimento harçlı sıva ile doldurulmuş yüzeyleri de çimento harçlı sıva sıvanmış ve uygunsuz şekilde boyanmıştır.
M5	Kubbelerin üzeri kurşun malzeme ile kaplanmıştır.
M6	Yıkılmış olan kısımlardaki pencere ve kapılar yeniden yapılmış, pencerelerin dış kısımlarına demir parmaklıklar yerleştirilmiştir.
M7	Bedesten dükkanlarının zeminine ve diğer kısımlara zemin düzeltme şapı atılmıştır.
M8	Restorasyon sonrası kullanılması amacıyla iç kısımda farklı uygulamalarda yapılmıştır.
M9	27.09.1995 tarih ve2379 sayılı kararı ile bedestenin elektrik tesisatı ve mekanik projeleri hazırlanmış ve onaylanmıştır.
M10	25.03.2002 tarih 4450 sayılı kurul kararı ile tescilli Eşrefoğlu Bedesteninin turistik alışveriş merkezi (halı, kilim, folklorik malzeme, hediyelik eşya vb.) olarak kullanılabileceğine - Ana mahal ve giriş mekan kubbelerindeki bakır kaplamaların tamirinin yapılması -Beden duvarları ile dükkanlar da kabarmış çimento esaslı sıvaların raspa edilerek derz imalatı için uygun olmuyorsa horasan sıva yapılması - Ana mahaldeki imitasyon tuğla döşemede bozulanların mevcuda göre yenilenmesine - Cepheler ile dükkanların beşik tonozlarında tahrip olan taşlarda çürütme, kaplama, dikiş, şerbet ve derz imalatının -Dükkanların üst örtüsünde bulunan demir mozaik yüzeylerde geçici olarak su izolasyonu yapılmasının ve kurşun ile kaplanmasının -Tüm saçaklara yağmur oluğu ile iniş borusu yapılmasının - Dükkanların ve giriş kapılarının mevcut zemin kotu korunarak tretuar kotunda tüm çevrede tretuar yapılmasının - Dükkanların üstündeki mevcut muhdes tabelayı taşıyan demir aksamın sökülmesinin uygun olduğuna ve elektirik tesisatının yenilenmesinin kararları verilmiştir *(Ek-18).*
M11	04.07.2005 tarihli 421 sayılı kurul kararıyla yeniden tesciline karar verilmiştir(Ek- 19).

[113] Konyalı, İ.H., **A.g.e.**, s.285

M12	15.04.2005 tarihli 272 sayılı kurul kararıyla Bedestene ait hazırlanan saçak ve dükkan camekanı detaylarının uygun olduğu ve uygulamanın Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılmasına karar verilmiştir *(Ek-20).*
M13	24.08.2009 tarihli 3255 sayılı kurul kararıyla hazırlanan rölöve ,restitüsyon ve restorasyon projeleri ile raporlarının ,restitüsyon analiz restorasyon detay ve hasar tespit –müdahale paftaları onaylanmıştır *(Ek-21)*
M14	10.04.2015 tarihli 2724 sayılı kurul kararıyla hazırlanan restorasyon tadilat projesi ve restorasyon detay paftası onaylanmıştır (*Ek-22).*

4.5.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler

	SORUNLAR	ÖNERİLER
S1	Bedestenin üzerini örten kubbelerde tuğla formlu betonarme elemanlar ve çimento harcının kullanılması ile yapı bünyesinde ciddi sorunlar ortaya çıkmıştır. Özellikle yüzey kirlenmeler, tuzlanma ve rutubeti kusma gibi birçok sorun ortaya çıkmış durumdadır.	
Ö1		Yapının üzerini örten betonarme elemanların özgün bölümlere kadar sökülerek yapı bünyesinden uzaklaştırılmalıdır. Daha sonra özgün tuğla ebatlarında yeni tuğla imalatı yapılarak horasan harcı ile üst örtü kubbelerinin tamamı yeniden yapılmalıdır.
S2	Bedestende yapılan restorasyon çalışmalarında beden duvarlarında çimento karışımlı harç kullanılmıştır. Buda taşlarda tuzlanmalara sebep olmakta ve zamanla aşındırmaktadır. Böylelikle malzemenin direnci zayıflamakta ve ömrünü azaltmaktadır.	
Ö2		Hem içeride hem de dış kısımlardaki çimento sıvalar raspa yapılarak temizlenmeli ve horasan harcı ile sıvanmalıdır.
S3	Yapının üst örtüsünde oluşan yağmur sularının tahliye edilemeyip yapı üzerine akması nedeniyle yapı üzerinde kirlenmeler, malzeme bozulmalarına, rutubetlenmeye neden olmaktadır.	
Ö3		Yapının üzerine birikecek olan yağmur ve kar sularını atabilmek amacıyla üst örtü malzemesi olan yerler onarılmalı ve yağmur sularının tahliye edilmesi sağlanmalıdır.
S4	Yapının üzerinde çeşitli yollarla taşınan tohumların oluşturduğu bitkilenmeler görülmektedir.	
Ö4		Yapı üzerinde oluşan bitkilenmeyi temizlemek ve devamını engellemek amacıyla kimyasal maddeler kullanılarak bitki temizliği yapılmalıdır.
S5	Pencere korkuluklarda paslanmalar görülmektedir.	
Ö5		Pencere korkuluğu ve yapının bütününde bulunan metal yapı elemanlarının büyük bir kısmı doğal etkenlere dayanıp çürümemesi için yeniden boyanmalıdır.
S6	İç mekana yapılmış olan muhdes eklentiler yapının özgünlüğünü bozmaktadır.	
Ö6		Muhdes olarak yapılan bu eklentiler yapılacak olan bir restorasyon uygulamasında uygun bir şekilde kaldırılmalıdır.
S7	Özgün olmayan vitray camlı pencereler zamanla kullanılmaz duruma gelmiştir. Ayrıca pencerelere denizlik yapılmadığından dolayı yağmur ve kar suları yapıya zarar vermektedir.	

Ö7	Kullanılamaz durumda olan pencereler özgüne uygun bir şekilde yenilenmelidir. Pencere altlarına denizlik yapılmalı ve doğal etkenlerle oluşabilecek olumsuzluklar engellenmelidir.
S8	Dükkan kısmının üst örtüsü özgün olmayan malzeme (yerinde dökme mozaik) ile kaplanmıştır. Buda ısı değişimi nedeniyle malzemede kayıplara sebep olmaktadır.
Ö8	Üst örtüdeki mozaik kaplamalar sökülecektir. Daha sonra sırası ile horasan harcı, su yalıtımı, ve kesme taş kaplanmalıdır.
S9	Uzun zaman periyodundaki bakımsızlıktan ve bir fonksiyonun verilmemesinden kaynaklanan sorunlar bulunmaktadır.
Ö9	Yapıya fonksiyon verilirken yapının eski kullanım özellikleri göz önüne alınmalı ve özgün kimliklerine zarar vermeyecek fonksiyonlar seçilmelidir. Bu doğrultuda bazı ön koşullar koyulmalı, uygun olan fonksiyonlar önceden belirtilmeli ve kullanım süreci içerisinde bu koşullara riayet edilip edilmeyeceği denetlenmelidir.
S10	Yapının dış duvarlarında yağmurla yıkanan kısımlarda ıslanma, kuruma, donma ve erime döngüleri nedeniyle taş malzemelerde ciddi bozulmalar görülmektedir.
Ö10	Beden duvarlarında oluşan kılcal çatlaklar mikro enjeksiyon uygulanarak sağlamlaştırılmalıdır. Su tuzajı oluşturma riski bulunmayan ve yüzeyleri 0,5 cm'ye kadar aşınmış taşlar olduğu gibi bırakılmalıdır. Fakat yüzey erozyonu 0,5 cm'ye gelmiş; su alma riski taşıyan, kırıntılanma, form yumuşaması gibi hasarlar görülen doğal taşlardaki kayıp ve boşluklar taşın kendi tozu ve bağlayıcı bir madde kullanılarak (hidrolik kireç) ve doğal taş ile renk doku uyumluluğu sağlanarak kozmetik onarım yapılmalıdır. Parça kopması ve ayrılması şeklinde görülen 0,5 cm'den derin ve geniş yüzey kaybı olan doğal taşlar 10-15 cm'ye kadar çürütülmesi ve yerlerine aynı cinsteki taşlar koyularak bütünleme yapılmalıdır.

Resim 136: Doğu cephede meydana gelen ayrışma *(2017)*

Resim 137: Cephede meydana gelen derz boşalması *(2017)*

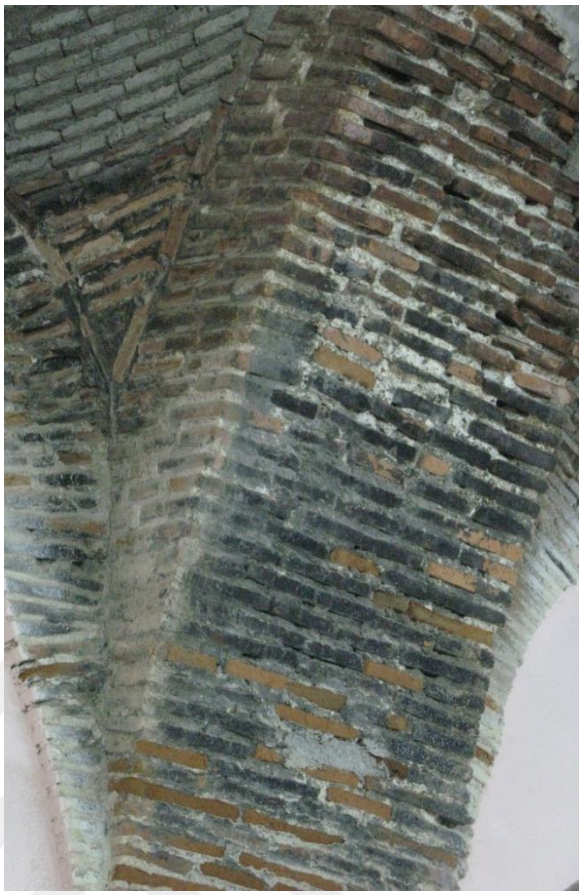
Resim 138: Duvar yüzeylerindeki bozulmalar *(2015)*

Resim 139: Duvar yüzeylerindeki sıva ve boyalarda görülen deformasyon örneği *(2015)*

Resim 140: Payelerdeki tuzlanmalar*(2015)*

Resim 141: Kemer tırnaklarındaki bozulmalar *(2015)*

Resim 142-143: dış ve iç zeminde meydana gelen bozulmalar

4.6. Osmanlı Türbesi (Yarım Türbe)

4.6.1. İnceleme Tarihi

2012-2017 yılları arasında incelenmiştir.

4.6.2. Yapının Mimarı ve Banisi

Yapının mimarı ve banisi hakkında bilgi veren herhangi bir belge veya bulgu günümüze kadar tespit edilememiştir.

4.6.3. Yapının Yeri Bugünkü Durumu

Caminin kuzey-doğu köşesinde, Emir Süleyman Bey Türbesinin hemen sağında konumlandırılmıştır. Halk arasında Araplar Türbesi adıyla anılmaktadır. Günümüzde de türbe olarak kullanılan yapının içerisinde bir mezar yer alır. Kareye yakın kübik planlı olan türbenin üzeri açıktır. Yine türbe içinde külliye çevresinden toplanan mezar taşları bulunmaktadır (Resim 133).

Resim 144: Osmanlı türbesinin mevcut durumunu *(2017)*

4.6.4. Yapının Mülkiyet Durumu:

Yapı Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde olan türbe Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 09.07.1961 gün ve 1613numaralı kararıyla tescile dilmiştir.

4.6.5. Yapının Tarihi:

Kapı üzerindeki kitabesinde;

"*El Emir'ül mü'minin çün etdi rıhlet makarrın ya ilahi eyle cennet*

Bekaya azm kıldı bu fenadan didim tarih ola ruhuna rahmet 969''[114]

İbaresi yer alır. Bu kitabedeki tarihten ebcet hesabına göre H.969 /M. 1561 rakamı çıkar[115]. Kanuni sultan Süleyman döneminde denk gelen bu türbe bu yüzden Osmanlı Türbesi olarak bilinmektedir. Türbenin içerisinde bulunan sandukanın kime ait olduğu bilinmediğinden dolayı türbe literatüre Osmanlı türbesi veya yarım türbe olarak geçmiştir.

4.6.6. Yapının Genel tanımı

Bu başlık altında yapının mimari özellikleri, cephe özellikleri, süslemesi, yapım tekniği ve malzeme özellikleri, yapılan restorasyonlar ve bu restorasyonlar sonucunca ortaya çıkan sorunlar ve önerileri detaylı olarak ele alınacaktır.

4.6.6.1. Mimari tanım

Kesme taştan inşa edilen türbe kare planlıdır ve üst örtüsü yoktur. Üst örtü hakkında kesin bir kanıt yoktur. Kimileri sonrada kubbesinin çökmüş olabileceğini söylerken[116] kimileri de türbenin hiç tamamlanmamış olabileceği[117] ihtimali üzerinde durmaktadır.

Resim 145: Türbenin genel görünümü *(2017)*

Doğu duvarının kuzey köşesi üzerine kapı açılmıştır. Kapıya 4 basamaklı bir merdivenle çıkılır. Kapı sade silmeli bir kuşakla çevrelenmiştir. Basık kemerli kapı yan köşeliklerine kabartma olarak iki rozet yerleştirilmiştir. Bu rozetler her iki dünyayı

[114] Erdemir, Y., **a.g.e.**, s.87
[115] Erdemir, Y., **a.g.e.**, s.87
[116] Konyalı, İ.H., **a.g.e.**, s.270-271
[117] Erdemir, Y., **a.g.e.**, s.87

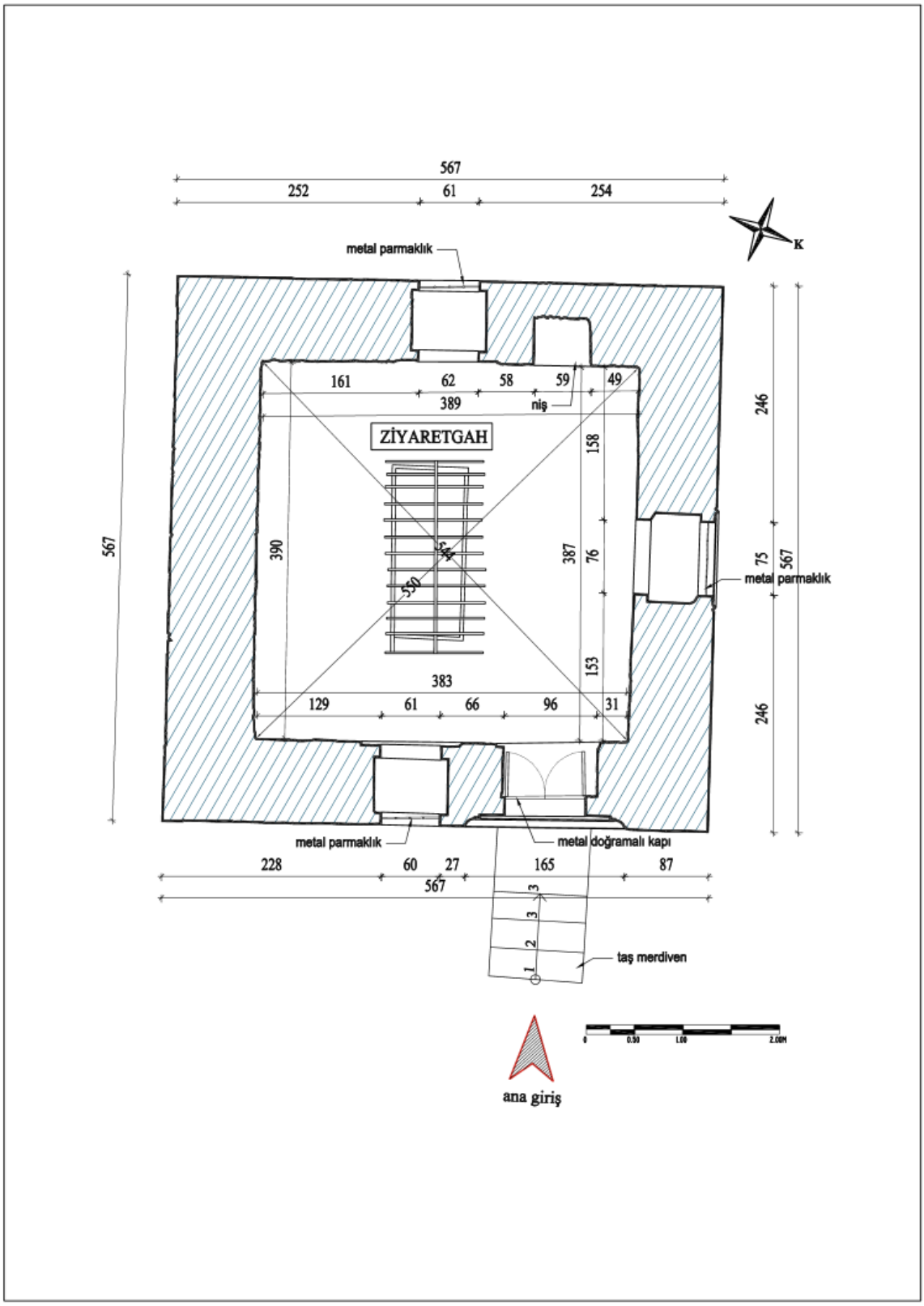
simgelemektedir. Kapı üzerine iki satırlık sülüs harflerle yazılmış kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her iki yanına birer topuz konmuştur.

Kapının sol yanında dikdörtgen şekilli bir pencere bulunmaktadır. Pencerenin üzerine üzeri sivri teğet formlu hafifletme kemeri yapılmıştır. Aynı pencere sistemi kuzey ve doğu cephede de uygulanmıştır. Güney duvar sağır bırakılmıştır. Ziyaretgâh içinde ortada bir sanduka bulunmaktadır. Şâhidesi olmadığı için bu sandukanın kime ait olduğu belli değildir.

Resim 146-147: Türbenin içinden görünüm *(2017)*

Çizim 29: Yarım Türbe planı

4.6.6.2.Cephe özellikleri

Türbe 4 cepheye sahiptir.dışta düzgün kesme taş ile içte moloz taş ile örülmüştür.moloz taşların arası çimento harç ile derzlenmiştir. Cepheler sade tutulmuş ve kapı üstündeki kitabesi hariç herhangi bir süsleme gözükmemektedir. Doğu cephe de bir kapı ve pencere bulunmaktadır. Kuzey ve doğu cephesinde de bir pencere vardır. Güney cephe sağır bırakılmıştır.

Resim 148: Türbenin doğu cephesinden görünüm *(2017)*

Resim 149: Türbenin kuzey cephesinden görünüm *(2017)*

4.6.6.3.Yapım Tekniği

Moloz taş malzeme ile inşa edilmiş olan yapı yığma olarak inşa edilmiştir. Türbenin iç kısmında görülen moloz taş duvar örgüsü dış kısımda ise kesme taş malzeme ile kaplanmıştır. Üst örtüsü bulunmayan yapının plan özellikleri dikkate alındığında yapılışında bir kubbe ile

4.6.6.4. Malzeme Kullanımı

Yapının dışı tamamen düzgün kesme taş malzeme ile yapılmış olup içerisi ise moloz taş malzeme ile inşa edilmiştir *(Resim 138).*

Resim 150: Yarım Türbe iç kısmından malzeme detayı

4.6.6.5. Süsleme Özellikleri

Yapıda bahsedebileceğimiz süsleme sadece kapıda bulunmaktadır*(Resim 138).* Kapının üstünde iki satırlık sülüs harflerle yazılmış kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her iki yanına birer topuz konmuştur. Basık kemerli kapının yan köşeliklerinde kabartma olarak iki rozet yerleştirilmiştir. Bu rozetler her iki dünyayı simgelemektedir. Yapıda başka herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Resim 151: Türbe giriş kapsı üzerindeki süslemeler *(2017)*

Resim 152: Türbe giriş kapsı üzerindeki süsleme detayı *(2017)*

4.6.7. Yapılan Restorasyon Çalışmaları ve Müdahaleler

YAPIDA YAPILAN RESTORASYON ÇALIŞMALARI	
M1	Türbe iç mekan duvar yüzeyleri çimento harçlı sıva ile sıvanmıştır.
M2	Kapı ve pencere parmaklıklarının sonradan yenilendiği tespit edilmiştir.
M3	Kapı ve pencere yağlı boya ile boyanmıştır.

4.6.8. Restorasyon Çalışmaları Sonucu Ortaya Çıkan Sorun ve Öneriler

SORUNLAR	ÖNERİLER
S1	Duvarlarının üst örtüsü bulunmadığından her türlü doğal ve doğal olmayan olumsuzluklara karşı korumasız durumdadır.
Ö1	Üst örtüsü bulunmayan bu yapının üzeri yapıya zarar vermeyecek hafif malzemeler ile örtülmelidir.
S2	Türbe iç duvarlarındaki şartnamesine ve tekniğine uygun yapılmayan çimentolu derzler Bedestende de bahsedildiği gibi taş malzemede tuzlanmaya sebep olmaktadır. Bu tuzlanma da malzemenin ömrünü kısaltmaktadır.
Ö2	İç kısım duvar yüzeylerinde görülen çimento harçlı malzemenin raspalanarak temizlenip horasan harcı ile özgün haline uygun şekilde yeniden sıvanmalıdır.
S3	Türbe içerisindeki taş döşeme kaplamasında tahribatlar ve bozulmalar görülmektedir.
Ö3	Taş döşeme tamamen sökülerek bozulan veya kullanılamayacak durumda olanlar değiştirilmeli, kullanılır durumda olanlar yeniden kullanılarak döşeme yenilenmelidir.
S4	Pencere doğramaları zamanla yıpranmıştır. Ayrıca demir parmaklarının yağlı boyaları da zamanla dökülmeye yüz tutmuş haldedir.
Ö4	Pencere doğramalarından kullanılmaz durumda olanlar yenilenmeli, kullanılabilecek olanlar ise onarılarak yenilenmelidir. Dökülmeye yüz tutmuş boyalı kısımların da boyası yenilenmelidir.
S5	Metal doğramalı Türbe kapısının yağlı boyası dökülmekte ve çürümeye yüz tutmuş durumdadır.
Ö5	Kapının yüzeyi yeniden boyanmalı ve kapı sağlamlaştırılmalıdır.

5. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

5.1. Değerlendirme

Çalışmamızın içeriğini oluşturan Beyşehir Eşrefoğlu Külliyesi bünyesinde Eşrefoğlu Camii ve Türbesi, İsmail Ağa Medresesi, Eşrefoğlu Hamamı, Bedesten ve Yarım türbe olmak üzere toplam 6 adet yapı bulunmaktadır. Bu yapılar Külliye olgusunu oluşturacak niteliklere sahip olup günümüze kadar ulaşabilmişlerdir. Külliye bünyesindeki yapıların tamamı inşasından bu yana bazen kısmi, bazen de kapsamlı olarak onarım görmüştür.

Yapılar genel olarak banilerinin ismi ile anılmaktadır. Külliye içerisindeki cami, türbe ve hamam Eşrefoğlu Süleyman Bey'in ismi ile anılmaktadır. Medrese ise banisi olduğu düşünülen Halilağazade İsmail Ağa'nın ismi ile anılmıştır. Külliye bünyesinde bulunan bedesten ve yarım türbe ise mimari niteliklerine göre anılmaktadır. Külliye konumuna göre değerlendirildiğinde; bulunduğu kentin en gösterişli yerlerinden biri olan göl kenarına inşa edilmiştir. Yapılar tek merkez etrafında inşa edilmemiş olsa da cami merkezli olarak inşa edilmişlerdir. Mülkiyeti vakıflar genel müdürlüğüne ait olan eserler 1961 yılında tescil edilmişlerdir.

Korumanın temel ilkelerinden biri ve en önemli olan, tarihi yapının asli ya da ona uygun bir fonksiyonda kullanımının sağlanmasıdır. Tezimizin konusunu oluşturan külliyenin yapılarından cami ve türbeler fonksiyonlarının kutsallığından olsa gerek hem yıkımdan hem de atıl duruma düşmekten korunmuştur. Ancak bedesten, hamam ve medrese, zamanın şartlarına göre yerini yeni uygulamalara bıraktıkça fonksiyonlarını kaybetmişlerdir. Bu yüzden medrese, bedesten ve hamam genel anlamda temel seviyesine kadar yıkılmıştır. Yapılardan cami, hamam ve türbeler hala fonksiyonuna uygun şekilde kullanılmaktadır. Medrese ve bedesten ise fonksiyonunu kaybetmiştir.

Külliye bünyesindeki yapılardan hamam ve yarım türbe haricindeki diğer yapıların tamamının kitabesi günümüze kadar gelebilmiştir. Bedestenin kitabesi tamir kitabesidir ve bedestenin kesin tarihi ile ilgili bilgi vermemektedir. Bu kitabeden anlaşılan bedestenin Osmanlı döneminde yeniden inşa edildiği bilgisidir. Hamamın kitabesi bulunmamasına rağmen cami girişi üzerindeki vakfiyesinde hamamdan bahsetmektedir. Bu yüzden hamamın Eşrefoğlu beyliği tarafından yapıldığı bilinir. Cami, medrese ve Süleyman Bey türbesinin kitabeleri mevcuttur ve yapım tarihi hakkında net bilgiler vermektedir.

Külliye yapılarını plan tipolojisi bakımından değerlendirilecek olursak Anadolu Selçuklu yapılarının devamı niteliğindedir. Yapıları tek tek ele alacak olursak Eşrefoğlu

Süleyman Bey Camii kuzey-güney doğrultusun da inşa edilmiş tam bir dikdörtgen plan da olmayıp portal cephesi 45 derecelik bir açıyla kesiktir. Camii mihrap duvarına dik yedi sahınlı olarak yapılmıştır. Bu plana sahip olup derinlemesine yönelenler plan grubu içerisinde olan cami köşklü camiler tipinde yapılmıştır. Caminin doğu cephesinde camiye bitişik yer alan Süleyman Bey türbesi de kare kaide üzerine sekizgen prizmal gövdeli olarak yapılmıştır. Üzeri de konik külahla örtülmüştür. Külliyeyi oluşturan diğer bir yapı olan İsmail Ağa medresesi de Anadolu Selçuklu Medrese geleneğini sürdüren iki eyvanlı açık avlulu medreseler gurubundadır. Yapı doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Açık avlulu olan medrese tek katlı olarak yapılmıştır. Diğer bir külliye yapısı olan Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı da dört eyvanlı köşe halvetli plan tipinde inşa edilmiştir. Kadınlar ve erkekler bölümü olmak üzere çifte hamam olarak yapılmıştır. Ancak günümüzde hamamın bir bölümü ayakta olmadığından tamamlanmamış ve güney cephede dışa taşırılan payanda şeklindeki çıkıntılar ile ikinci bölümün varlığı belirtilmiştir. Caminin kuzeybatısında bulunan bedesten de kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen bir plana sahiptir. Plan olarak Osmanlı dönemi bedestenleri ile benzerlik göstermektedir. Caminin kuzeydoğu köşesinde yer alan yarım türbe ise kare planlı ve üstü açıktır. İnşası yarım kaldığından dolayı Yarım Türbe olarak anılmaktadır. Külliyenin bünyesindeki yapıların tamamı Anadolu Selçuklu Mimarisinin devamı olarak nitelendirilecek şekilde inşa edilmişlerdir.

Özgün yapı malzemesi olarak külliye yapıları değerlendirildiğinde genel olarak moloz taş ve düzgün kesme taş ağırlıklıdır. Yapıları tek tek ele alacak olursak caminin kalın beden duvarları moloz taş malzeme ile örülmüştür. Moloz taş ile örülen taş duvarlar horasan harcı ile derzlenmiştir. Caminin portal cephesi ve minarenin kaide kısmı ise düzgün kesme taş malzemeden inşa edilmiştir. Caminin maksure kubbesi ve kubbenin taşıyıcı elemanlarında tuğla malzeme kullanılmıştır. Ahşap direkli olan caminin iç mekanında ve üst örtüsünde ağırlıklı olarak ahşap malzeme tercih edilmiştir. Ayrıca ahşap direklerin kaidelerinde devşirme malzemelere yer verilmiştir. Yapının pencere ve kapıları tamamen ahşap malzeme ile kullanılarak yapılmıştır. Çini malzeme mihrapta, maksure kubbesinde ve de son cemaat mahalli ile harim arasında geçişi sağlayan kemerli kapıda görülür.

Caminin doğu tarafında camiye bağlantılı yapılmış olan Süleyman Bey türbesi kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir. Türbenin Kaide kısmında açık renkli düzgün kesme taş malzeme görülür. İç kısımlarda kesme taş kaplama yapılmıştır. İçten kubbe dıştan konik örtülü türbenin kubbesi tuğla malzemeden yapılmıştır. Konik külahın üzeri

kesme taş kaplamadır. Kubbe iç yüzeyi firuze renkli ve mor çinilerle kaplıdır. Türbenin kapı ve pencereleri ahşap malzemeden yapılırken tepe penceresinde alçı malzeme görülür. Süleyman Bey türbesinin kuzeydoğusunda inşa edilmiş olan yarım türbe moloz taş malzeme ile inşa edilmiştir. Ancak dış cephe yüzeyleri kesme taş malzeme ile kaplanmıştır. İç kısımlar ise moloz taş örgülüdür ve çimento harçla araları derzlenmiştir. Giriş kapısı metal doğramalıdır.

Medrese duvarları kaba yontu taşla inşa edilmiştir. Dış cepheler düzgün kesme taşla kaplanmıştır. Taç kapıda de kesme taş uygulaması görülür. İç duvarlarda sadece ana eyvan kesme taşla kaplanmıştır. Üst örtü restorasyon sırasında kesme taşla kaplanmıştır.

Hamamın beden duvarları moloz taştan örülmüştür ve moloz taşların arası çimento harçlı sıva ile derzlenmiştir. Hamamın kapıları etrafında ve kemerlerinde tuğla kullanılmıştır. Bingiler, kubbeler ve tonozlarda tuğla malzemeye yer verilmiştir. Soyunmalığın tavanı ve su deposunun gergilerinde ahşap kullanıldığı anlaşılmaktadır. Taş döşeli soyunmalık hariç, bütün mekânların zemini, cehennemlikteki taş ayaklara basan sallarla kaplanmış ve üzeri sıvanmıştır.

Bedestende de tamamen taş malzeme görülür. Yapıda yer yer düzgün kesme taş görülse de duvarlar çoğunlukla moloz taş örgülüdür. Üst örtünün kubbe ve tonozlarında tuğla malzeme görülür ve bu tuğla malzemenin üzeri kurşun kaplıdır. İç kısımdaki ayakların yüzeyleri ve zemin kesme taşla kaplanmıştır.

Tezyinat olarak bakıldığında külliye yapılarından en gösterişli olan ve süslü olan Eşrefoğlu Süleyman Bey camidir. Cami genelindeki süsleme ögeleri ahşap, kalem işi, çini ve taş süsleme olarak ayırabiliriz. Caminin süslemeleri ağırlıklı olarak iç kısım da toplanmıştır. ahşap direklerin mukarnaslı başlıkları, tavan kirişlerinin arasında kalan boşluklar ve bey mahfili kemerlerinde kalem işi süsleme minber, kürsü, bey mahfili, müezzin mahfili kadınlar ve son cemaat mahallinin korkuluğun da ahşap süsleme gözükmektedir. Çini süslemenin en zengin olduğu kısım mihraptır. Son cemaat mekanı ile harim arasında geçişi sağlayan kemerli kapıda ve maksure kubbesinde çini bezemeyi görmek mümkündür. Taş süsleme ahşap direklerin kaide kısmında portalde kapı ve pencere sövelerinde görülmektedir. Camiye bitişik olarak yapılmış olan türbenin üst örtüsünde harimde olduğu gibi çinili süslemeye yer verilmiştir. Üst örtü dışında kalan kısımlar sade tutulmuştur. Medresenin giriş portalinde de oldukça etkileyici bir taş süslemeye yer verilmiştir. Giriş portalinden sonra ana eyvanda da taş süsleme göze çarpmaktadır. Bu alanlar dışındaki alanlar ise sade tutulmuştur. Hamamın içerisinde ise

belirli alanlarda süslemeye yer verilmiştir. İç kısımlarda bitkisel motiflerin ağırlıklı olduğu süslemelere yer verilmiştir. Hamamın dış cephesinde herhangi bir süslemeye yer verilmemiştir. Külliyenin en sade ve gösterişsiz olan yapısı ise bedestendir. Bedestende herhangi bir süsleme öğesine rastlanmamaktadır. Bundaki en büyük etken ise yapının ticaret yapısı olarak yapılmış olmasıdır. Külliyeye sonradan dâhil edilmiş olan Yarım türbenin de giriş kapısı üzerinde kısmi bir süslemeye yer verilmiştir.

Külliyeyi oluşturan bu yapıların tamamı inşa edildiğinden günümüze kadar birçok onarım geçirmiştir. Hatta bazıları temel seviyesine kadar yıkılmış ve yok olmaya yüz tutmuştur. Ancak tüm bu olumsuzluklara rağmen hiçbiri özgün plan şemasını kaybetmemiş ve günümüze kadar özgün planları ile gelebilmişlerdir. Fakat zaman, kullanıcı, doğal afetler, yapım malzemesinden kaynaklanan sorunlardan ötürü bazı değişimlere uğramış olabilirler.

. Özellikle camiye yönelik restorasyonlar değerlendirildiğinde caminin özgün hali ile günümüze kadar ulaşmasında büyük katkıları olmuştur. Bu restorasyonlardan en önemli olanları özetleyecek olursak ilk olarak yan beden duvarlarının belirli bir seviyeye kadar sökülüp tekrardan sağlamlaştırma yapılmasını sayabiliriz. 1941 yılında üst örtü kiremitle kaplanmış ve yapının bünyesine zarar verebilecek olan doğal etkenler önlenmiştir. Böylece eserin en gözde olan ahşap elemanları ve ahşap tavan süslemeleri büyük oranda korunmuştur. Yapılan yakın restorasyonlarda ise bu kiremit kaplama kaldırılarak cami üst örtüsü kurşun ile kaplanmıştır. Maksure kubbesinin üzerinin örtüsü de üç ayrı dönemde değiştirilmiş ve günümüzdeki külah örtü en son onarımda yapılmıştır. 1965 yılında karlık kısmının üstü camla kapatılmış buda ahşap direklerin çatlamasını önlemek için yapılan karlık kısmının işlevini kaybetmesine sebep olmuştur. 1994 yılında taç kapısı sökülmeden yerinde onarılmış bozulan mukarnaslar çürütme yöntemiyle değiştirilmiştir. Bu bahsi geçen onarımlar dışında iç kısımda da bir takım onarımlar yapılmıştır. Zemin döşemeleri yenilenmiş, ahşap elemanlar ilaçlama yapılarak korunmuş, ahşap direklerin yüzeyleri verniklenmiştir. Yoğun ahşap kullanılmış olmasından dolayı yapıda ahşap malzemeyi korumaya yönelik onarımlar yapılmıştır. 1999 da Mihrap önü kubbesi ve mihrap çinilerinde de bir takım onarımlar yapılarak sağlamlaştırma yapılmıştır. Kubbenin yüzeyindeki çinili süslemeler dökülmüş ve bunların tamamlanması yapılmıştır. Ayrıca camide gölgeli nakış tekniğinde yapılan kalemişi süslemeler 2003 yılında yenilenmiştir. Fakat bu yenileme sırasında bu tekniğe dikkat edilmeyip motiflerin içi doğal boyalar yerine sentetik boya kullanılarak düz bir

şekilde boyanmış ve motiflerin özgün rengini kaybetmesine sebep olmuştur. 2008 yılında camiye güvenlik, hırsız alarmı, yangın algılama sistemi yapılmıştır.

Eşrefoğlu Süleyman Bey camiinde yapılan tüm bu uygulamalarda eserin özellikle mimari ve plan bütünlüğü ile süsleme detaylarına özen gösterildiği tespit edilmiştir. Restorasyonlarda gösterilen bu titizlikler sayesinde eserin özgün bir bütün olarak günümüze ulaştığını söylemek mümkündür.

Eşrefoğlu Süleyman Bey türbesinin 1995 yılın da kesme taş kaplamaları yenilenmiş 2005 yılında da kubbesinde ki çiniler onarılmıştır. Türbenin beden duvarların da kirlenmeler, rutubetlenmeler gözükmektedir. Selçuklu türbe geleneğini sürdüren türbenin plan şemasın da yapılan restorasyonlar da herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Caminin batısında yer alan medrese Anadolu Selçuklu medreselerinin devamı niteliğindedir ve işlevini kaybettikten sonra büyük oranda yıkılmıştır. Bu yüzden yapı neredeyse tekrardan inşa edilmiştir. Medrese 2005 yılına kadar hemen hemen temel seviyesine kadar yıkılmış durumda olup üzerleri beton hatıllarla korumaya alınmıştır. Sadece portal ve türbenin olduğu kısım ayakta kalabilmiştir. 2005 yılından sonra restore edilen medresenin bütün malzemesi yeniden imal edilmiştir. Cepheler kesme taş ile kaplanmıştır. Buradaki onarımlarda bazı hatalı uygulamalar tespit edilmiştir. Bunlardan birisi ana eyvanın avluya bakan yüzeylerindeki süsleme kuşağı yan revaklardan birinin altında kalmıştır. Birde yapılan restorasyonda medrese içinde öğrenci hücrelerinden biri wc olarak düzenlenmiştir. Medresenin taç kapısında malzeme kaybı görülür ve bu malzemeler onarım esnasında tamamlanmıştır. Türbe ve öğrenci hücrelerinin içi çimento ile derzlenmiştir.

Medrese de yakın zamanda yapılan restorasyon sonrasında yapıda hala rutubetlenme gözükmektedir. Buda yağmur ve zemin suyunun yapıdan uzaklaştırılması için gerekli önlem ve uygulamaların yapılmadığının göstergesidir. Özellikle zemin suyunun yapı bünyesine işlemesi bu durumu daha da ileri seviyelere götürmüş ve yapıda ikinci bir restorasyon çalışmasına ihtiyaç olduğunu göstermiştir. Ayrıca taş yüzeylerinde kirlenme ve bozulmalarda mevcuttur. Medresede yapılan uygulamada özgün plan şemasında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Medreselerin kapatılmasından dolayı medrese olarak kullanılamayan yapıya günümüzde de vakıflar genel müdürlüğü tarafından herhangi bir işlev verilmemiştir.

Medrese ile aynı kaderi paylaştığını ve aynı evreleri geçirdiğini düşündüğümüz bir diğer külliye yapısı da hamamdır. Hamam da fonksiyonun yitirdikten sonra atıl bir

hale gelmiş ve kadrine terk edilmiştir. Bu yüzden 2006-2007 yılına kadar harap bir durumda olan hamamın bu tarihten itibaren restorasyon uygulamalarına başlanmış ve kapsamlı bir onarımdan geçirilerek özgün işlevine kavuşturulmuştur. Günümüzde hala kullanımda olan hamam bu onarım sayesinde ayakta kalmıştır. Onarımda hamamın beden duvarları yeniden yapılarak sağlamlaştırılmıştır. Ancak moloz taş duvarlarının arası çimento ile derzlenmiştir. Ayrıca taşlarda bozulmalar, kirlenmeler ve bina duvarlarında ayrışmalar gözükmektedir. Bu binada da rutubetlenme çok büyük bir sorundur. Buda binadan suyun atılamadığını düşündürmektedir. Anadolu Selçuklu hamam tipolojisine uygun olarak inşa edilmiş olan hamamın özgün plan şeması korunarak restorasyon uygulaması yapılmıştır ve hala hamam olarak kullanılmaktadır.

Külliyenin bir diğer yapısı olan bedesten ise Osmanlı dönemi bedestenleri ile aynı plan şemasına sahiptir. Üzerindeki tamir kitabesinden de anlaşılacağı üzere Osmanlı döneminde elden geçirilmiştir. Bu tarihe kadar yerinde başka bir ticaret yapısı olabileceği düşünülen bedesten 1950li yıllardan sonra fonksiyonunu kaybetmiştir. Eski fotoğraflardan görüleceği gibi kubbeleri ve beden duvarları yıkılmış olan bedesten 1950'li yıllarda üst örtüsü ve beden duvarları tamamlanarak restore edilmiştir. Yapılan restorasyonda bedestenin üzerini örten kubbelerde tuğla formlu betonarme elemanlar ve çimento harç kullanılmıştır. Ayrıca beden duvarlarında çimento karışımlı harç kullanılmıştır. Eyvan dizilerinin üzeri yerinde dökme mozaik ile kaplanmıştır. Dükkanların zeminine de beton dökülmüştür. Bedestende özellikle duvar yüzeylerinde kirlenme, tuzlanma, yapıdan suyun tahliye edilemeyip akması nedeniyle rutubetlenme ve yapının üzerine çeşitli yollarla taşınan tohumların oluşturduğu bitkilenmeler gözükmektedir. Bedestenin onarımında plan ve mekan bütünlüğüne aykırı uygulama yapılmamıştır. Ayrıca herhangi bir fonksiyon verilmeyen eser kendi kaderine terkedilmiş ve bakımsızlıktan yıpranmış durumdadır.

Caminin kuzeyindeki yarım türbe ise Osmanlı dönemi türbesidir ve yarım kalmıştır. Bu yapıda kapsamlı bir onarım yerine geçici müdahaleler tercih edilmiştir. Moloz taş duvarlarda çimento ile derz uygulaması yapılmıştır. Pencere parmaklıkları yenilenmiş ve metal giriş kapısı boyanmıştır. Türbenin taş yüzeylerin de kirlenme, bitkilenme ve rutubetlenmeler gözükmektedir. Türbenin plan şemasında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

SIRA NO	SORUNLAR	EŞREFOĞLU CAMİ	EŞREFOĞLU TÜRBE	İSMAİL AĞA MEDRESE	EŞREFOĞLU HAMAMI	BEDESTEN	YARIM (OSMANLI) TÜRBE
1	Plan ve Mekan Bütünlüğüne Aykırı Onarım			●			
2	Muhdes Ekler			●		●	
3	Taş Malzemede Bozulmalar		●	●	●	●	●
4	Yüzey Kirlenmesi	●	●	●	●	●	●
5	Rutubetlenme		●	●	●	●	●
6	Bitkilenme			●	●	●	●
7	Tuzlanma		●	●	●	●	●
8	Yosunlanma			●	●	●	●
9	Duvar Yüzeylerinde Çatlama			●	●	●	●
10	Sıva Dökülmesi			●	●	●	
11	Derz Boşalması		●	●	●	●	●
12	Ahşap Malzemede Bozulma	●	●	●	●	●	
13	Metal Malzemede Bozulma	●	●	●		●	●
14	Yanlış Malzeme Kullanımı			●	●	●	●
15	Fonksiyon Verilmemesi			●		●	
16	Taş Süslemede Bozulma	●		●	●		●
17	Kalemişi Süslemede Bozulma	●					
18	Çini Süslemede Bozulma	●	●				

Tablo 1: Sorunlar ve yapılar tablosu

5.2. Sonuç

Eşrefoğlu Süleyman Bey Külliyesinin de yapılar farklı dönemlerde restorasyon çalışması geçirmiştir. Külliye bünyesinde bulunan altı adet yapı üzerinden restorasyon sorunlarının incelendiği bu çalışmada eserler; mimari, plan, yapım tekniği, malzeme ve süsleme açısından incelenmiştir. Çalışmada, her yapıda yapılan restorasyon çalışması anlatılarak restorasyon sonrasında görülen sorunlar belirlendikten sonra sorunlara ait öneriler verilmiştir.

Külliye bünyesinde yapılan bu restorasyonlar bazen ayrıntılı bazen de kısmi onarım olarak yapılmıştır. Ancak yapılan incelemelerde bu uygulamaların külliye bünyesindeki yapılara hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Eşrefoğlu Süleyman bey külliyesinde yapılan restorasyon uygulamalarında yapıların özgün plan şemalarına yönelik olumsuz bir uygulamaya rastlanmamıştır. Yapılar genel itibari ile özgün durumları ile korunmaya çalışılmıştır. Çok belirgin olmasa da bazı uygulama hataları göze çarpmaktadır.

Restorayonlar yapıların yaşamlarını yapısal, fonksiyonel, formal ve benzeri açılardan devam ettirmelerini sağlayan uygulamalardır. Restorasyonlarda özgünlüğü koruma önemlidir.

Külliye bünyesindeki yapılarda görülen tahribatların en önemlisi insanların esere karşı bilinçsizce davranması ve herhangi bir işlev verilememesidir. Bunu önleyebilmek için birinci öncelik vatandaşların tarihi yapıların korunmasına yönelik bilinçlendirilip korumacı olarak yaklaşmalarını sağlamaktır. Dönemin şartlarına göre kullanılmayan eserlerin bakım ve temizliğinin devamı için yapıları yormayacak işlevlerin verilmesi ve düzenli olarak takibinin yapılmasını söylemek yerinde olacaktır. Son olarak restorasyonlar mevcut sorunları ortadan kaldırmalı ve yeni sorunlara yol açmamalıdır.

KAYNAKÇA

Akyurt, Yusuf, 1940, "Beyşehri Kitabeleri ve Eşrefoğlu Camii ve Türbesi", **Türk Tarih, Arkeologya ve Etnografya Dergisi**, S:IV, İstanbul, s.112-113

Akok, M., 1984, "Konya Beyşehir'inde Eşrefoğlu Camii ve Türbesi", **Türk Etnografya Dergisi,** S: XV, Ankara, 1976, s. 7-33

Alperen, Bilal Bülent, 1991, **Beyşehir ve Tarihi**, Büyük Sistem Dershanesi Matbaası, Konya

Bahar, Hasan, 2011, "Beyşehir Çevresinin Erken Tarihi", **Beyşehir Doğa Eğitimi: Bilim ve Doğa İle Başbaşa 12 Gün, (Ed. Ali Meydan),** Maya Akademi Yayınları, Ankara, s. 159-191.

Aslanapa, Oktay, **Türk Sanatı**, C.I, İstanbul, 20-23

Akozan Feridun, 1969, "*Külliye",* **Vakıflar Dergisi**, VIII, Ankara, s. 306

Aslan, M., Güngör, S, 2003, "Beyşehir İlçesi ve Yakın Çevresi Turizm ve Rekreasyon Kullanımına Yönelik Peyzaj Potansiyelinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma", **Süleyman Demirel Üniv. Ziraat Fakültesi Dergisi**, 17 (32),s. 67

Arslan, Mustafa, 2015, *"İbrahim Hakkı Konyalı'nın Akşehir Ve Beyşehir Çevresinde Tespit Ettiği Eskiçağ Malzemeleri Ve Bunların Günümüzdeki Durumları"*, **Şehirlerin Sevdalısı İbrahim Hakkı Konyalı Armağanı**, Konya, s. 217-254.

Anonim, 1986, **Büyük Larousse Ansiklopedisi**, C:III, İstanbul,

Akyurt, Yusuf, 1940, **Beyşehir Kitabeleri Ve Eşref Oğlu Camii Ve Türbesi İmzalı**, İstanbul,

Akyurt, Yusuf, 1940, " Beyşehri Kitabeleri ve Eşrefoğlu Camii ve Türbesi", **Türk Tarih, Arkeologya ve Etnografya Dergisi**, S:IV, İstanbul, s.112-113

Bozyiğit, Recep, 2011, "Beyşehir", **Konya Ansiklopedisi,** C: II, Konya, , s.93-94

Çay, M., Murat, 2004, **Ekokon Gazetesi'ne Göre Konya'da Siyasî, Sosyal, Kültürel ve İktisadî Hayat(1935-1942)**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, s. 156.

Çaycı, Ahmet, 1993, **Eşrefoğlu Beyliği'nin Mimari Eserleri**, Konya, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)

Çaycı, Ahmet, 2001, "Eşrefoğulları Beyliği Tarihi ve Eserleriyle İlgili Vakfiyeler", **Tabula Rasa**, Yıl: 1, Sayı: 3, Eylül-Aralık, ss. 139-153.

Çobanoğlu, Ahmet Vefa; *"Külliye"*, **İslam Ansiklopedisi**, C.26, Ankara, 2002, s. 542

Çoruhlu, Tülin, 1993, İstanbul, "Açık Avlulu Medreseler", **Thema Larousse**,C:6, s.247

Doğanay, Osman, 2010, "Isaurıa Heykeltraşlık Sanatında Herakles'in Keryneia Geyiğini Yakalaması Sahnesi", **Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 6, s. 51-61.

Edhem, Halil, **İnceleme** "Kitabeler Nasıl Kayıt Altına Alınmalıdır?", **Tarih Dergisi**, C: XXIV, İzmir, s. 147-156,

Erdemir, Yaşar, 1985, Ankara "Konya-Beyşehir Bayındır Köyü Camii", **VD**, XIX, s. 193.

Erdemir, Yaşar, 1999, **Beyşehir Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii ve Külliyesi,** Beyşehir,

Erdoğru, M. Akif, 1991, "Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey Camiin Vakıfları", **EÜTİD,** VI, İzmir, s.91.

Eyice, Semavi, 1960, Hakkında s.108 "İznik'te Büyük Hamam ve Osmanlı Devri hamamları Bir Deneme", **Tarih Dergisi**, C:IX, S:15, İstanbul,

Eyüboğlu, B., 1978, **Dünden Bugüne Beyşehir**, Beyşehir, s. 35

Gültekin, R. Eser, 2001, **Ulukışla ve Öküz Mehmet Paşa Külliyesi,** Ankara, s. 25

Günaydın, H. 1999, Tezi, **Beyşehir İlçesinin Beşeri Coğrafyası**,Yüksek Lisans Ankara , Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,s.53

Herzfeld, E.,1946, XII. "Damascus: Studies in Architecture", Ars Islamica, XI-s. 37

Hasol, Doğan, 1993, **Ansiklopedik Mimarlar Sözlüğü**, İstanbul, s. 286

İnalcık Halil, 1993, **Bedesten İktisat ve İş Dünyası**, İstanbul

İlter, F., 1969, Yüzyıl "Erken Devir Anadolu Türk Mimarisinde 12. Ve 13. Artukoğulları Medreselerinin Yeri", Vakıflar Dergisi, sayı VIII, s.197-208,

Karamağaralı, H., 1982, "Sahip Ata Camiinin Restitüsyonu Üzerine Bir Deneme", **Rölöve ve Restorasyon Dergisi**, Sayı: 3, Ankara, s. 49-76

Kızıltan, Ali, 1958, **Anadolu Beyliklerinde Camii ve Mescitler**, İstanbul,

Konyalı, İ.H., 1991, **Abideleri ve Kitabeleriyle Beyşehir Tarihi,** Erzurum,

Kuban, Doğan, 1965, **Anadolu-Türk Mimarisinin Kaynak Ve Sorunları**, İstanbul, s. 139.

Müderrisoğlu, M. Fatih, 1993, ***16. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İnşa Edilen Menzil Külliyeleri,*** (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Enstitüsü, Ankara, s. 144/145).

Muşmal, Hüseyin, 2006, "XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Beyşehir Kenti'nde Bulunan Müesseseler ve Vakıfları", **Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 19, Konya, s. 241-264

Murat, Leyla, 2012, *"Hititlerde Su Kültü"***, Tarih Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 51, C.31 s. 125-158.

Oral, M. Zeki, 1962, "Anadolu'da Sanat Değeri Olan Ahşap Minberler, Kitabeleri ve Tarihçeleri", **VD**, V, Ankara

Ottodorn, K., 1959, "Seldchukische Holzaluen Moscheen in Kleinaisen", **Aus der Welt des İslam Festchriaf für Ernst Kühnel**, Berlin, s. 59-88

Ögel, Semra, 1987, **Anadolu Selçuklularının Taş Tezyinatı**, Ankara,

Önge, Yılmaz, 1995, **Anadolu'da XII-XIII. Yüzyıl Türk Hamamları**, Ankara,

Üçüncü Korucu, B.B., 2014, **Tarihî Süreçte Beyşehir Gölü Adalarında İskân, Nüfus Ve Sosyo-Ekonomik Faaliyetler**, (Basılmamış Y.L.T.), Konya.

R. Tekin, Ö.Bilginer, 1945, **Beyşehir ve Eşrefoğulları,** Eskişehir,

Rıefstahl, R.M., 1931, "Primitave Rugs of the Konya Type in the Mosgue Of Beyşehir", **The Art Bulletin,** XIII, Chicago, s. 113-118

Sarre, F., 1998, **Küçük Asya Seyahati,** İstanbul, s.156

Sarre, F., 1937, **Die Seldschukische Kunst von Konia**, Berlin,

Sarre, F., 1896, **Reise in Kleinasien,** 126-127

Sarı, Cemali, "Doğal ve Kültürel Coğrafya Özellikleri Açısından Beyşehir İlçesi'nde Yerleşme Adlarının Sınıflandırılması" **S.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi,** sayı: 2007, Konya, s. 487-501

Sarı, İbrahim, 2017, **Anadolu Medeniyetleri: Mezopotamya Medeniyetleri**, Antalya.

Sözen, M., 1972, **Anadolu Medreseleri (Selçuklu ve Beylikler Devri),** İstanbul.

Sözen, M.; Tanyeli, U., 1986,**Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, s. 144

Sönmez, Natalie Ülker, 2010,**Mimar Sinan Yapısı Menzil Külliyelerinden İzmir Paşa Külliyesi**, (Sakarya Üni. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 3

Süslü, M., Y., 1934, **Eşrefoğluları Tarihi Beyşehir Kılavuzu**, Konya.

Texier, C., 1862, **Asya Minaure-Description, Geographigue, Historigue et Archeologie Provinces et Des Villes de la Chersonnese d'Asie**, Paris,

Unutmaz, İrfan, Kasım 1987,"Beyşehir'de Ahşap Direkli Eşrefoğlu Süleyman Bey Camisi", **Tarih ve Toplum**, 8/47, s.31-35

Uludağ, O.Ş., 1945, "Üç Anıt", **Konya**, S:84,(Ekim-Kasım 1945), Konya, s.13-18, S:85,s.13-14-16-18

Uzluk, F.N., 1958, **Fatih Devrinde Karaman Eyaleti Vakıfları Fihristi,** Ankara, s.42-43

Ülgen, A.S., 1942, " Kırşehir'de Türk Eserleri" ,**Vakıflar Dergisi II,** Ankara, s.253

Ünal, R.H.,1982, **Osmanlı Öncesi Anadolu Türk Mimarisinde Taçkapılar**, İzmir,

Yavaş, Doğan, 1995, "Eşrefoğlu Camii", **İslam Ansiklopedisi**, C:11, İstanbul, s.479

Yılmaz, A., 2001, **Osmanlı Mimarisinde Külliye Olgusu ve Atik Valide Külliyesi Örneği**,(*Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi)*, İstanbul, s.2

Yavuz, Memduh, 1934, **Eşrefoğulları Tarihi- Beyşehir Klavuzu,** Konya, s. 43

BOA, DH. İD, Nr. 23/1 lef 8.

EKLER

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Tarihi ve No. : 5.1.1994 - 207 Toplantı Yeri : KONYA
Karar Tarihi ve No. : 5.1.1994 - 1864

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesinde, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait Eşrefoğlu Camii,giriş portalinin restorasyonuna ilişkin, Kurulumuzun 7.4.1989-430 sayılı kararı doğrultusunda hazırlanarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 11.11.1993 gün, B.02.1.VGM.0.10.00.01/42.02/93 R.504 sayılı yazısı ve eki rapor okundu, ekleri rölöve restorasyon projeleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda ;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesinde bulunan tescilli Eşrefoğlu Camii ana portaline ait rölöve ve restorasyon projelerinin uygun olduğuna;

a) Restorasyonunun portal sökülmeden yapılmasına,

b) Portal kavsarasının içinde,bozulan mukarnasların,çürütme yöntemiyle, değiştirilmesine,

c) Uygulamanın müelliflerin verdiği 2 nolu rapor doğrultusunda,proje müelliflerinin ve Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanlarının denetiminde yapılabileceğine karar verildi.

B A Ş K A N			BAŞKAN YARDIMCISI	
KARPUZ (Haşim)			ALKAN (Ahmet)	
İMZA			İMZA	
Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
ALKAN (Ahmet)	ÇINAR (Kerim)	ERGÜN (Saadet)	KARPUZ (Haşim)	ZOROĞLU (Levent)
İMZA	İMZA	İMZA	İMZA	İMZA

Üye	Üye	Üye
DİKEN (Şemsinur)		MUTLUOL (Mehmet)
Beyşehir Belediyesi		Konya Vakıflar Bölge Md.
İnş.Müh.		Yük.Mim.Müh.
İMZA		İMZA

AŞLI GİBİDİR
Ayhan ALP
Müdür

Ek-1: Eşrefoğu Süleyman Bey Cami Kurul kararı (KKTVK'dan)

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Tarihi ve No. : 12.12.1996 -283 Toplantı Yeri KONYA
Karar Tarihi ve No. : 12.12.1996 -2774

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mah. 30-33.D pafta, 178 ada, 1 parselde bulunan mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait Eşrefoğlu Camiindeki onarım istemine ilişkin, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 27.11.1996 gün, B.02.1.VGM.1.16.00-01.062.42.00/3471 sayılı yazısı okundu, eki proje ve dökümanlar incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesinde bulunan tescilli Eşrefoğlu Camiinde yapılmak istenen;

1-Ahşap dikme pabuçlarını birbirine bağlayan beton hatılların özellikle çini mihrap orijinal zemin kotu esas alınarak, tasviye edili üzerine ahşap kaplama yapılması,

2-Duvarlarda sonradan yapılmış olan sıva ve boyanın raspa edilerek, aslına uygun sıva yapıldıktan sonra kireçle badana edilmesi,

3-Ana giriş portali orijinal ahşap kapı kanatları ile pencere kanatlarının koruma altına alınarak yerlerine yenisinin konulması gibi onarımların Vakıflar Bölge Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılabileceğine,

4-Cami içerisindeki ahşap konstrüksiyonda yer alan oyma, geçme ve kalem işi süslemelerin, uzmanlarınca projelendirilmesinden sonra Kurulumuzda değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
KARPUZ(Haşim)
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
ÇINAR(Kerim)
İMZA

Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
BAŞ(Ali)	ÇINAROĞLU(Aykut)	TUNÇER(Mehmet)	HABİR(Naci)	ERGÜN(Adnan)
İMZA	(Bulunmadı)	İMZA	Beyşehir Bld. İmar Müd. (Bulunmadı)	Konya Vakıf. Bölge Müd.
				İMZA

Üye Üye Üye

ASLI GİBİDİR

Ek-2: Eşrefoğu Süleyman Bey Cami Kurul kararı (KKTVK'dan)

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Tarihi ve No. : 26/12/1996 -284 Toplantı Yeri :KONYA
Karar Tarihi ve No. : 26/12/1996 - 2788

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mah. 30-33 D pafta, 178 ada, 1 parselde bulunan mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait Eşrefoğlu Camiindeki onarım istemine ilişkin, Konya Koruma Kurulu'nun 12.12.1996 gün ve 2774 sayılı kararı ve Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 16.12.1996 gün ve B.02.1.VGM.1.16.00-01-0624200/3672 sayılı yazısı okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir ilçesi, İçerişehir Mah. 30-33 D pafta, 178 ada, 1 parselde bulunan mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait Eşrefoğlu Camiinde yapılmak istenen;

1-Camii içerisinde yer alan ahşap aksamın kurt öldürücü ilaçlarla ilaçlanması,

2-Ahşap minberin eksik parçalarının orijinaline uygun tamamlanması,

3-Camii üst örtüsünde yer alan bakır örtüde ıslah çalışmalarının yapılması,

4-Camii beden duvarları çevresinde zemin sularına karşı esere uygun tecrit yapılması gibi onarımların uygun bulunduğuna; uygulamaların Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılabileceğine karar verildi.

BAŞKAN
KARPUZ(Haşim)
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
ÇINAR(Kerim)
İMZA

Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
BAŞ(Ali)	ÇINAROĞLU(Aykut)	TUNÇER(Mehmet)	HABİR(Naci)	ERGÜN(Adnan)
İMZA	(Bulunmadı)	İMZA	Beyşehir Bld.	Konya Vakıf.
			İmar Müd.V.	Bölge Müd.
			(Bulunmadı)	İMZA
Üye	Üye	Üye		

ASLI GİBİDİR

Ek-3: Eşrefoğu Süleyman Bey Cami Kurul kararı (KKTVK'dan)

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Tarihi ve No. : 26.08.1999 -345 Toplantı Yeri : KONYA
Karar Tarihi ve No. : 26.08.1999 -3589

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33-d pafta, 178 ada, 1 parselde Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki Eşrefoğlu Camii onarımına ilişkin, 26.12.1996 gün, 2788 sayılı kararımıza ek olarak burada yeni onarımlar istemine ilişkin, Vakıflar Genel Müdürlüğü Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 09.07.1999 gün, B.02.1.VGM.1.16.00.04/062.42.00/2001 sayılı yazısı ve eki rapor okundu, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33-d pafta, 178 ada, 1 parseldeki Eşrefoğlu Camii onarımına ilişkin, 26.12.1996 gün, 2788 sayılı kararımızın aynen geçerli olduğuna, buradaki bozulmuş olan çinilerin de, ilgi yazı eki Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Restorasyon ve Konservasyon Merkez Laboratuvarı Müdürlüğü'nün 13.05.1999 gün, 727-236 sayılı raporu doğrultusunda restore edilmesinin uygun olduğuna karar verildi.

BAŞKAN
BAŞ(Ali)

BAŞKAN YARDIMCISI
ÖZEMİR(A.Sirri)

Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
AYDINÖZ(A.Azzem) (Bulunmadı)	KAPLAN(Hülagü)	MENEKŞE(Meral)	HABİR(Naci) Beyşehir Bld. Bşk.İmar Müd. (Bulunmadı)	GENÇ(İbrahim) Konya Vakıf. Böl.Müd.İnş.Abide Şube Müd.

Üye	Üye	Üye

Ek-4: Eşrefoğu Süleyman Bey Cami Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Yeri :KONYA

Toplantı Tarihi ve No : 28.08.2002 -453
Karar Tarihi ve No : 28.08.2002 -4654

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33-D pafta, 178 ada, 1 parselde Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki Eşrefoğlu Külliyesi onarımına ilişkin, 26.12.1996 gün 2788, 26.08.1999 gün 3589 sayılı kararlara ek olarak yeni onarım istemine ilişkin, Vakıflar Genel Müdürlüğü Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 30.7.2002 gün B.02.1.VGM.1.16.00-04.062.42.08/2392 ve 14.08.2002 gün 2513 sayılı yazıları ile Vakıflar Bölge Müdürlüğü uzman raporları okundu, eki dosya incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33-D pafta, 178 ada, 1 parseldeki Eşrefoğlu Külliyesi onarımına ilişkin, 26.08.1999 gün ve 3589 sayılı kararımızın aynen geçerli olduğuna, bunlara ek olarak istenen;

a)Aydınlık feneri camlarının ekli detaylarda belirtildiği gibi, polikarbon olarak metal taşıyıcısıyla birlikte değiştirilmesi,

b)Yağmur sularına karşı çatı izolasyonu ile oluk ve boruların yapılması,

c)Cami ve türbedeki çürümüş ya da bozulmuş olan ahşap kapı, kepenk ve pencere doğramalarının, ekli detaylarda belirtildiği gibi, yenilenmesinin uygun olduğuna karar verildi.

ASLI GİBİDİR

BAŞKAN BAŞ (Ali) (İMZA)		**BAŞKAN YARDIMCISI** KAPLAN (Hülagü) (İMZA)

Üye BAKIR(İbrahim) (İMZA)	**Üye** ERDEM(Rahmi) (İMZA)	**Üye** TEKİN(Halil) (Bulunmadı)	**Üye** HABİR(Naci) Beyşehir Bld.Bşk. İmar Müd.V. (Bulunmadı)
Üye GENÇ(İbrahim) Konya Vakıf.Böl.Müd. İnş.Abide Şube Müd. (İMZA)	**Üye**	**Üye**	**Üye**

Ek-5: Eşrefoğu Süleyman Bey Cami Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Yeri:KONYA

Toplantı Tarihi ve No :13.10.2003 - 496
Karar Tarihi ve No :13.10.2003 - 5109

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33-D pafta, 178 ada, 1 parselde Vakıflar Genel Müdürlüğü adına kayıtlı Eşrefoğlu Camii'si ve çevresinde yapılmak istenen yangın alarm sistemi ile onarım istemlerine ilişkin, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 18.9.2003 gün,B.02.1.VGM.1.16.00.04.062.42.01/2467 sayılı ve 6.10.2003 gün,B.02.1.VGM. 1.16.00.04.062.42.08/2612 sayılı yazıları ile uzman raporları okundu, eki dosya incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi'nde yer alan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun12.7.1980 gün, A-2280 sayılı kararıyla tescilli Eşrefoğlu Camii'sinde;

a)Ekli planda gösterildiği şekilde yangın alarm sistemi döşenmesi,
b)Dış cephedeki çimento derzlerin sökülerek horasan harçlı derz yapılması,
c)Saçak altı ahşap kaplamalarından çürümüş, kırılmış olanlarının yenilenmesi,
d)Cami kuzeyinden geçen yolun, cami tretuar seviyesine kadar indirilmesi çalışmalarının Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılmasına karar verildi.

BAŞKAN		**BAŞKAN YARDIMCISI**	
BAŞ (Ali)		ERDEM(Rahmi)	
İMZA		İMZA	
Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**
TEKİN(Halil)	DİKEN(Şemsinur)	ERGÜN(Adnan)	
İMZA	Beyşehir Belediye Bşk. Temsilcisi	Konya Vakıflar Bölge Müdürü	
	İMZA	İMZA	
Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**

Ek-6: Eşrefoğu Süleyman Bey Cami Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

KARAR

Toplantı Yeri:KONYA

Toplantı Tarihi ve No :31.12.2003 - 498
Karar Tarihi ve No :31.12.2003 - 5151

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33 D pafta, 178 ada, 1 parselde Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki Eşrefoğlu Camii'si içerisindeki ahşap elemanların yüzeylerindeki tezyinatın tamamlanması istemine ilişkin, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 16.12.2003 gün, B.02.1.VGM.1.16.00.04.062.42.08/3181 sayılı yazısı, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü uzman raporu okundu, ilgili dosya ile rölöve ve restitüsyon projesi incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33 D pafta, 178 ada, 1 parselde Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 gün, A-2280 sayılı kararıyla tescilli Eşrefoğlu Camii'sinde Kurulumuzun 13.10.2003 gün, 5109 sayılı kararıyla izin verilen onarımlara ek olarak cami içerisindeki ahşap elemanlar üzerinde yer alan tezyinatlara ilişkin rölöve projesinin prensipte uygun olduğuna;

Orijinal süslemelerin aynen korunması, silik olan süslemelerin konturlarının yerinde belirlenmesi ve tümüyle yok olmuş bölümlerin, orjinallerine uygun olarak tamamlanmasına dönük bilgi ve belgelerin (fotoğraf, çizim vb.) getirilmesine karar verildi.

BAŞKAN BAŞ (Ali) İMZA			**BAŞKAN YARDIMCISI** ERDEM(Rahmi) İMZA
Üye BAKIR(İbrahim) İMZA	**Üye** DİKEN(Şemsinur) Beyşehir Belediye Bşk. Temsilcisi. İMZA	**Üye** ERGÜN(Adnan) Konya Vakıflar Bölge Müdürü İMZA	**Üye**
Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**

AĞLI GİBİDİR

Müdür

Ek-7: Eşrefoğu Süleyman Bey Cami Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Yeri:KONYA

Toplantı Tarihi ve No : 19.4.2004 -510
Karar Tarihi ve No : 19.4.2004 -5279

Konya İli, Beyşehir İlçesi; İçerişehir Mahallesi, 30-33 D pafta, 178 ada, 1 parselde Vakıflar Genel Müdürlüğü adına kayıtlı Eşrefoğlu Camisi içerisindeki ahşap elemanlar üzerindeki tezyinatların orijinallerine uygun olarak tamamlanmasına dönük bilgi ve belgelerin (fotoğraf, çizim vb.) getirilmesi doğrultusundaki 31.12.2003 gün,5151 sayılı kararımız gereği hazırlanan belgelerin gönderildiğine ilişkin, Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 5.4.2004 gün, B.02.1.VGM.1.16.00.04. 062.42.08/880 ve 15.04.2004 gün, 1093 sayılı yazıları, uzman raporları okundu, rölöve ve restorasyon projeleri ile dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33 D pafta, 178 ada, 1 parselde yer alan Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 gün, A-2280 sayılı kararıyla tescilli Eşrefoğlu Camisi'nde Kurulumuzun 13.10.2003 gün, 5109 sayılı kararıyla izin verilen onarımlara ek olarak istenen cami içerisindeki ahşap elemanlar üzerinde yer alan tezyinatlara ilişkin, 31.12.2003 gün, 5151 sayılı kararımızla prensipte uygun görülüp orijinal süslemelerin aynen korunması, silik olan süslemelerin konturlarının yerinde belirlenmesi ve tümüyle yok olmuş bölümlerin, orijinallerine uygun tamamlanmasına yönelik olarak hazırlanan rölöve projesi ile restorasyon projelerinin onanmasına,

Cami üst örtüsündeki bakır levhaların kurşun levhalarla değiştirilmesi isteminin uygun olduğuna, tüm uygulamaların Vakıflar Bölge Müdürlüğü uzmanları denetiminde yürütülerek uygulama sonrası hazırlanacak belgelerin Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
BAŞ (Ali)
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
ERDEM(Rahmi)
İMZA

Üye
BAKIR(İbrahim)
İMZA

Üye
DİKEN(Şemsinur)
Beyşehir Bld.Bşk.
Temsilcisi
İMZA

Üye
GENÇ(İbrahim)
Konya Vakıflar Blg.Müd.
İnş.ve Abide Şb.Müd.
İMZA

Üye

Üye

Üye

ASLI GİBİDİR
Saime KÖKÇÜ
Mimar M.Ü.V.

Ek-8: Eşrefoğu Süleyman Bey Cami Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

KARAR

Toplantı Tarihi ve No :01.12.2008 -206
Karar Tarihi ve No :01.12.2008 -2789

Toplantı Yeri:KONYA

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33 D pafta, 178 ada, 1 parselde bulunan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 tarih, A-2280 sayılı kararı ile tescil edilen, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait Eşrefoğlu Camisi'ne kamera güvenlik sistemi, hırsız alarm sistemi, yangın algılama ve ihbar sistemi kurulması istemine ilişkin, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 25.11.2008 tarih, B.02.1.VGM.1.16.00.755.99/3591 sayılı yazısı ile Kurulumuzun 3.11.2008 tarih, 2706 sayılı kararı okundu, eki dosya incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33 D pafta, 178 ada, 1 parselde bulunan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 tarih, A-2280 sayılı kararı ile tescil edilen, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait Eşrefoğlu Camisi'ne kamera güvenlik sistemi, hırsız alarm sistemi, yangın algılama ve ihbar sistemi kurulmasının uygun olduğuna, söz konusu sistemlerin uygulanmasına ilişkin önerilen şematik teknik planların onaylanmasına, uygulamanın Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılarak uygulama sonrasına ait rapor ve fotoğrafların Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

Başkan Prof. Dr.Levent ZOROĞLU İMZA	**Başkan Yardımcısı** Prof.Dr.Ali BAŞ İMZA	**Üye** Prof.Dr.Mehmet AYAN İMZA

Üye Yrd.Doç.Dr.Rafet KISTIR İMZA	**Üye** Yrd.Doç.Dr.İlhan KOÇ İMZA	**Üye** Yrd.Doç.Dr.M.Çağlar MEŞHUR İMZA	**Üye** Yrd.Doç.Dr.Ümmügülsüm TER İMZA

Üye Beyşehir Bld.Bşk. Temsilcisi (Bulunmadı)	**Üye** İbrahim GENÇ Konya Vakıf.Böl.Müd. İMZA	**Üye**	**Üye**

Ek-9: Eşrefoğu Süleyman Bey Cami Kurul kararı (KKTVK'dan)

T. C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Tarihi ve No : 19-3.6.1988 Toplantı Yeri : KONYA

Karar Tarihi ve No 186-3.6.1988

Konya İli, Beyşehir İlçesi,İçerişehir Mahallesine ilişkin;

1- Kurulumun 21.8.1987 gün ve 239 sayılı kararı,
2- Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 26.10.1987 gün ve ABİYAP/ABŞD/42-02/1-8/3605(87) sayılı yazısı,
3- Konya Müze Müdürlüğü'nün 9.5.1988 gün ve 42.670-719 sayılı yazısı okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

a- Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesinin ekli haritada sınırları belirtildiği şekilde Tarihi Kentsel Sit alanı olarak belirlenmesine, bu alanlarda yapılacak her türlü yapılaşma için Kurulumuzdan izin alınmasına,

b- Tarihi ve Kentsel Sit alanı içerisinde kalan Eşrefoğlu Külliyesi'nin haritada sınırları belirtilen şekilde koruma alanının uygun olduğuna;Bu alan içerisinde hiç bir şekilde yeni yapılaşmaya izin verilmemesine,

c- Söz konusu Tarihi ve Kentsel Sit alanında kalan ve Gayrımenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 gün ve A-2280 sayılı kararıyla tescil edilen taşınmazların tescillerinin devamına,

d- Tarihi ve Kentsel Sit alanı için Gayrımenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun 12.7.1980 gün ve A-2280 sayılı kararıyla belirlenen;

- Max 2 kat h:6,50 m.
- Kırma kiremit çatı,
- Yöresel pencere boyutlarının aynen kullanımı,
- Mevcut taban alanı kullanım oranı belirlenerek yeni yapılacak inşaatlarda buna uygunluğun aranması,
- Mevcut yol kaplamasının korunmasına,
- Yapılarda da mevcut malzemelerin kullanımının devam ettirilmesi, şartlarının aynen geçerli olduğuna ve bu koşulların sit alanı geçici dönem yapılaşma koşulu olarak belirlenmesine,
- Belediyesince söz konusu sit alanı için en kısa zamanda koruma amaçlı imar planı hazırlanarak Kurulumuza gönderilmesine karar verildi. (Müsbet)

B A Ş K A N
ÖNGE(Yılmaz)

BAŞKAN YARDIMCISI
KARPUZ(Haşim)

Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
Ergün(Saadet)	Karpuz(Haşim) (Bulunmadı)	Önge(Yılmaz)	Türel(Ali)	Yenişehirlioğlu (Filiz) (Bulunmadı)

Üye	Üye	Üye
Ağnış (Haydar) Beyşehir Belediye Başkanı.	Akmaydalı(Hüdavendigâr) Konya Vakıflar Bölge Müdür V.	

ASLI GİBİDİR

Prof. Dr. Yılmaz ÖNGE
Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Başkanı

Ek-10: İsmail Ağa Medresesi Kurul kararı (KKTVK'dan)

KÜLTÜR BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Tarihi ve No. : 08/07/1994 - 220 Toplantı Yeri : KONYA
Karar Tarihi ve No. : 08/07/1994 - 2018

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, Kentsel Sit Alanı ve Eşrefoğlu Külliyesi koruma alanında kalan 180 ada, 4 parsele yapılmak istenilen inşaata ilişkin İbrahim KAVASLAR'ın dilekçesi ile Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Müdürlüğü elemanlarınca hazırlanan rapor okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, Kentsel Sit Alanında bulunan 180 ada, 4 parsel üzerine inşaat isteminin taşınmazın Eşrefoğlu Külliyesi koruma alanında kalması, bu alan içerisinde Kurulumuzun 3.6.1988 gün ve 186 sayılı kararı ile hiç bir şekilde yeni yapılaşmaya izin verilmemesi yönünde kararı bulunduğundan uygun olmadığına,

Parselin Vakıflar Genel Müdürlüğünce kamulaştırılmasının tavsiyesine,

180 ada, (5) parselde izinsiz tamamlandığı tespit edilen tek katlı yapının 21.8.1987 gün ve 239 sayılı Kurulumuz kararı doğrultusunda yıktırılmasına,

180 ada, (6) parselde yapılmakta olan inşaatın onaylı projeye uygun hale getirilmesine,

Eşrefoğlu Külliyesi koruma alanı sınırlarını kapsayan 1/200 ve 1/500 ölçekli çevre düzeni koruma projesinin Belediyesince ivedilikle hazırlattırılarak Kurulumuza onaylanmak üzere getirilmesine karar verildi.

BAŞKAN	BAŞKAN YARDIMCISI
KARPUZ (Haşim) İMZA	ÇINAR (Kerim) İMZA

Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
ÇINAR (Kerim) İMZA	ERGÜN (Saadet) İMZA	KARPUZ (Haşim) İMZA	TUNÇER (Mehmet) İMZA	ZOROĞLU (Levent) (Bulunmadı)

Üye	Üye	Üye
DİKEN (Şemsinur) Beyşehir Bld.Bşk.) İnş.Müh. İMZA	KOCADAĞISTAN (Yaşar) Konya Vakıflar Bölge Müd.Mimarı İMZA	

ASLI GİBİDİR

Ek-11: İsmail Ağa Medresesi Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

KARAR

Toplantı Yeri:KONYA

Toplantı Tarihi ve No : 04.07.2005 -32
Karar Tarihi ve No : 04.07.2005 -421

Konya İli, Beyşehir İlçe merkezinde yer alan Kültür ve Tabiat Varlıklarının yeniden irdelenmesine ilişkin, Kurulumuzun 15.4.2005 gün 267 sayılı yazısı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 26.5.2005 gün, B.16.0.KVM.0.11.00.01.732/42.05.1-70940 sayılı yazısı okundu, eki dosya incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçe merkezinde yer alan Gayirmenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 tarih A-2280 sayılı kararı eki listede posta adresleri ile tescil edilen taşınmazların sokak ismi ve kapı numaralarının değişmesi nedeniyle adreslere göre Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarınca yerinde tespiti yapılamadığından söz konusu karar eki paftada işaretlenen korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarına göre çalışmalar yapılmış olup kadastral numaralara göre yeniden yapılan düzenleme Kurulumuzun 15.4.2005 gün, 267 sayılı kararı ile uygun bulunmuştur.

İçerişehir Tarihi Kentsel Sit Alanı içinde yer alan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.4.1964 gün, 2496 sayılı kararı ile tescil edilen Eşrefoğlu Camii ve tescil kayıtlarına rastlanılmayan ancak; Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nca alınmış Cami ve diğer yapılara (bedesten, medrese, hamam, türbe) ait uygulama kararları bulunan ve Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 tarih ve A-2280 sayılı kararı eki paftada korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak işaretlenen Eşrefoğlu Camii (178 ada, 1 parsel), İsmail Ağa Medresesi ve Türbesi (180 ada, 3 parsel), Bedesten (186 ada, 1 parsel), Hamam (237 ada, 1 parsel), Anonim Türbe'nin (178 ada, 1 parsel) 5226 sayılı yasa ile değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda belirtilen özellikleri taşımaları nedeniyle yeniden tescillerine, Kurulumuzun 3.6.1988 gün ve 186 sayılı kararı ile belirlenen İçerişehir Tarihi Kentsel Sit Alanı ile eki listede yer alan taşınmazların tescillerinin devamına karar verildi.

BAŞKAN BAŞ (Ali) İMZA			**BAŞKAN YARDIMCISI** ERDEM(Rahmi) İMZA
Üye KOÇ(İlhan) İMZA	**Üye** TER (Ümmügülsüm) İMZA	**Üye** ZOROĞLU(Levent) İMZA	**Üye** DİKEN(Şemsinur) Beyşehir Bld.Bşk. İnş.Müh. İMZA
Üye GENÇ(İbrahim) Konya Vakıflar Bölge Müdürü İMZA	**Üye**	**Üye**	**Üye**

ASLI GİBİDİR

Muammer BOYUNCU

Ek-12: İsmail Ağa Medresesi Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

K A R A R

Toplantı Yeri:KONYA

Toplantı Tarihi ve No :4.7.2005 - 32
Karar Tarihi ve No :4.7.2005 - 422

Konya İli, Beyşehir İlçesi, Kentsel Sit Alanında kalan, İçerişehir Mahallesi, 30.33.Da pafta, 180 ada, 3 parselde bulunan, Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki tescilli İsmail Ağa Medresesi'ne ait rölöve, restitüsyon, restorasyon proje, detay ve raporlarının değerlendirilmesi istemine ilişkin, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 1.7.2005 gün, B.02.1.VGM.1.16.00-755.99/1906 sayılı yazısı okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, Kentsel Sit Alanında kalan, İçerişehir Mahallesi, 30.33.Da pafta, 180 ada, 3 parselde bulunan, Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki tescilli İsmail Ağa Medresesi'ne ait kararımız ekindeki rölöve, restitüsyon, restorasyon projeleri, detayları ve raporlarının uygun bulunduğuna;

Uygulamanın Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde gerçekleştirilerek, uygulama sonrası fotoğrafların Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
BAŞ (Ali)
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
ERDEM(Rahmi)
İMZA

Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**
KOÇ(İlhan)	TER (Ümmügülsüm)	ZOROĞLU(Levent)	DİKEN(Şemsinur)
İMZA	İMZA	İMZA	Beyşehir Belediye Bşk. İnş.Müh. İMZA
Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**
~~GENÇ(İbrahim)~~ Konya Vakıflar Bölge Müdürü İMZA			

ASLI GİBİDİR

Muammer KOYUNCU
Müdür

Ek-13: İsmail Ağa Medresesi Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

K A R A R

Toplantı Yeri:KONYA

Toplantı Tarihi ve No : 04.07.2005 -32
Karar Tarihi ve No : 04.07.2005 -421

Konya İli, Beyşehir İlçe merkezinde yer alan Kültür ve Tabiat Varlıklarının yeniden irdelenmesine ilişkin, Kurulumuzun 15.4.2005 gün 267 sayılı yazısı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 26.5.2005 gün, B.16.0.KVM.0.11.00.01.732/42.05.1-70940 sayılı yazısı okundu, eki dosya incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçe merkezinde yer alan Gayirmenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 tarih A-2280 sayılı kararı eki listede posta adresleri ile tescil edilen taşınmazların sokak ismi ve kapı numaralarının değişmesi nedeniyle adreslere göre Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarınca yerinde tespiti yapılamadığından söz konusu karar eki paftada işaretlenen korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarına göre çalışmalar yapılmış olup kadastral numaralara göre yeniden yapılan düzenleme Kurulumuzun 15.4.2005 gün, 267 sayılı kararı ile uygun bulunmuştur.

İçerişehir Tarihi Kentsel Sit Alanı içinde yer alan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.4.1964 gün, 2496 sayılı kararı ile tescil edilen Eşrefoğlu Camii ve tescil kayıtlarına rastlanılmayan ancak; Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nca alınmış Cami ve diğer yapılara (bedesten, medrese, hamam, türbe) ait uygulama kararları bulunan ve Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 tarih ve A-2280 sayılı kararı eki paftada korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak işaretlenen Eşrefoğlu Camii (178 ada, 1 parsel), İsmail Ağa Medresesi ve Türbesi (180 ada, 3 parsel), Bedesten (186 ada, 1 parsel), Hamam (237 ada, 1 parsel), Anonim Türbe'nin (178 ada, 1 parsel) 5226 sayılı yasa ile değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda belirtilen özellikleri taşımaları nedeniyle yeniden tescillerine, Kurulumuzun 3.6.1988 gün ve 186 sayılı kararı ile belirlenen İçerişehir Tarihi Kentsel Sit Alanı ile eki listede yer alan taşınmazların tescillerinin devamına karar verildi.

BAŞKAN
BAŞ (Ali)
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
ERDEM(Rahmi)
İMZA

Üye KOÇ(İlhan) İMZA	**Üye** TER (Ümmügülsüm) İMZA	**Üye** ZOROĞLU(Levent) İMZA	**Üye** DİKEN(Şemsinur) Beyşehir Bld.Bşk. İnş.Müh. İMZA
Üye GENÇ(İbrahim) Konya Vakıflar Bölge Müdürü İMZA	**Üye**	**Üye**	**Üye** ASLI GİBİDİR Mühürlü Mühürsüz

Ek-14: Eşrefoğlu Hamamı Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

K A R A R

Toplantı Yeri:KONYA

Toplantı Tarihi ve No :10.1.2005 - 7
Karar Tarihi ve No :10.1.2005 - 116

Konya İli, Beyşehir İlçesi, 30-33 D pafta, 237 ada, 2 parselde, Vakıflar Genel Müdürlüğü adına kayıtlı tescilli Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı'na ait rölöve çizimi ve restorasyon projesine ilişkin Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 7.9.2004 gün ve B.02.1. VGM.1.16.00.04.062.42.08/2425 sayılı yazısı okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, 30-33 D pafta, 237 ada, 2 parselde, Vakıflar Genel Müdürlüğü adına kayıtlı tescilli Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı'na ait Kurulumuza sunulan rölöve çizimi ve restorasyon projesinin uygun bulunduğuna; uygulamanın Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılması ve uygulama sonrası fotoğraflarının iletilmesi gerektiğine karar verildi.

BAŞKAN
BAŞ (Ali)
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
ERDEM(Rahmi)
İMZA

Üye	Üye	Üye	Üye
KOÇ(İlhan) İMZA	TER (Ümmügülsüm) İMZA	ZOROĞLU(Levent) İMZA	DİKEN(Şemsinur) Beyşehir Bld.Bşk. İnş.Müh. İMZA
Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**
GENÇ (İbrahim) Konya Vakıflar Bölge Müdürü İMZA			

Ek-15: Eşrefoğlu Hamamı Kurul kararı (KKTVK'dan)

T. C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Tarihi ve No : 19-3.6.1988 Toplantı Yeri : KONYA

Karar Tarihi ve No 186-3.6.1988

Konya İli, Beyşehir İlçesi,İçerişehir Mahallesine ilişkin;

1- Kurulumun 21.8.1987 gün ve 239 sayılı kararı,
2- Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 26.10.1987 gün ve ABİYAP/ABŞB/42-02/1-8/3605(87) sayılı yazısı,
3- Konya Müze Müdürlüğü'nün 9.5.1988 gün ve 42.670-719 sayılı yazısı okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

a- Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesinin ekli haritada sınırları belirtildiği şekilde Tarihi Kentsel Sit alanı olarak belirlenmesine, bu alanlarda yapılacak her türlü yapılaşma için Kurulumuzdan izin alınmasına,

b- Tarihi ve Kentsel Sit alanı içerisinde kalan Eşrefoğlu Külliyesi'nin haritada sınırları belirtilen şekilde koruma alanının uygun olduğuna;Bu alan içerisinde hiç bir şekilde yeni yapılaşmaya izin verilmemesine,

c- Söz konusu Tarihi ve Kentsel Sit alanında kalan ve Gayrımenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 gün ve A-2280 sayılı kararıyla tescil edilen taşınmazların tescillerinin devamına,

d- Tarihi ve Kentsel Sit alanı için Gayrımenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun 12.7.1980 gün ve A-2280 sayılı kararıyla belirlenen;

- Max 2 kat h:6,50 m.
- Kırma kiremit çatı,
- Yöresel pencere boyutlarının aynen kullanımı,
- Mevcut taban alanı kullanım oranı belirlenerek yeni yapılacak inşaatlarda buna uygunluğun aranması,
- Mevcut yol kaplanmasının korunmasına,
- Yapılarda da mevcut malzemelerin kullanımının devam ettirilmesi, şartlarının aynen geçerli olduğuna ve bu koşulların sit alanı geçici dönem yapılaşma koşulu olarak belirlenmesine,
- Belediyesince söz konusu sit alanı için en kısa zamanda koruma amaçlı imar planı hazırlanarak Kurulumuza gönderilmesine karar verildi. (Müsbet)

B A Ş K A N
ÖNGE(Yılmaz)

BAŞKAN YARDIMCISI
KARPUZ(Haşim)

Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
Ergün(Saadet)	Karpuz(Haşim) (Bulunmadı)	Önge(Yılmaz)	Türel(Ali)	Yenişehirlioğlu (Filiz) (Bulunmadı)

Üye	Üye	Üye
Ağnış (Haydar) Beyşehir Belediye Başkanı.	Akmaydalı(Hüdavendigâr) Konya Vakıflar Bölge Müdür V.	

ASLI GİBİDİR

Prof. Dr. Yılmaz ÖNGE
Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Başkanı

Ek-16: Bedesten Kurul kararı (KKTVK'dan)

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

K A R A R

Toplantı Tarihi ve No. : 27.09.1995-249 Toplantı Yeri : BEYŞEHİR
Karar Tarihi ve No : 27.09.1995- 2379

Konya ili, Beyşehir ilçesi, merkezinde bulunan tescilli Eşrefoğlu Külliyesi'ne dahil Bedesten'e ilişkin, Vakıflar Genel Müdürlüğünün 24.8.1995 gün ve 42.02/3348/95 sayılı yazıları ile 29.09.1995 gün ve 2674 sayılı yazıları okundu,. eki rapor ve projeler yerinde incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya ili, Beyşehir ilçesi merkezinde bulunan tescilli Eşrefoğlu Külliyesine dahil Bedesten'e, Vakıflar Genel Müdürlüğünce yaptırılması istenen elektirik tesisatına ait hazırlanan elektirik ve nav.t aydınlatma projesinin tashih edildiği şekilde uygun olduğuna,

Dış dükkanlara toprak altından geçecek şekilde hazırlanacak tesisat projesinin onaylanmak üzere Kurulumuza ilgilendirilmesine karar verildi.

BAŞKAN
KARPUZ(Haşim)
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
ÇINAR(Kerim)
İMZA

Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
BAŞ(Ali)	ÇINAR(Kerim)	KARPUZ(Haşim)	TUNÇER(Mehmet)	ZOROĞLU(Levent)
İMZA	İMZA	İMZA	(Bulunmadı)	İMZA

Üye	Üye	Üye
BAYINDIR (Adil)		KOCADAĞISTAN(Yaşar)
Beld.Başk.		Konya Vakıflar Bölge
İMZA		Müd.Yrd.
		İMZA

Ek-17: Bedesten Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
KONYA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

KARAR

Toplantı Yeri :KONYA

Toplantı Tarihi ve No :25.3.2002 - 432
Karar Tarihi ve No :25.3.2002 - 4450

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, Kentsel Sit Alanı içerisinde kalan, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait 30-33 Da pafta, 186 ada, 1 parselde bulunan tescilli Eşrefoğlu Bedesteninde yapılmak istenen onarımlara ilişkin. Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 19.3.2002 gün ve B.02.1.VGM. 1.16.00.04.062.42.08/791 sayılı yazısı okundu, eki dosya incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, Kentsel Sit Alanı içerisinde kalan, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait 30-33 Da pafta, 186 ada, 1 parselde bulunan, tescilli Eşrefoğlu Bedesteninin turistik alışveriş merkezi (halı, kilim, etnoğrafik, folklorik malzeme, hediyelik eşya vb.) olarak kullanılabileceğine, yapılmak istenen onarımların;

- Ana mahal ve giriş mekan kubbelerindeki bakır kaplamaların tamirinin,
- Beden duvarları ile dükkanlarda kabarmış çimento esaslı sıvaların raspa edilerek derz imalatının, ortaya çıkacak yüzeyler derz imalatı için uygun olamıyorsa horasan sıva yapılmasının,
- Ana mahaldeki imitasyon tuğla döşemede bozulanların mevcuduna göre yenilenmesinin,
- Cepheler ile dükkanların beşik tonozlarında tahrip olan taşlarda çürütme, kaplama, dikiş, şerbet ve derz imalatının.
- Dükkanların üst örtüsünde bulunan demir mozaik yüzeylerde geçici olarak su izolasyonu yapılmasının ve kurşun ile kaplanmasının.
- Tüm saçaklara yağmur oluğu ile iniş borusu yapılmasının.
- Dükkanların ve giriş kapılarının mevcut zemin kotu korunarak, tretuar kotunda tüm çevrede tretuar yapılmasının (blokaj+beton+kaplama),
- Görsel kirlilik yaratan bedesten güney-doğu köşesinde bulunan demir direk ve yakınındaki trafo ile Eşrefoğlu Camii kuzey-batı köşesindeki demir elektrik direğinin ilgili kurumdan görüş alınarak taşınacağı alanın (Kentsel Sit Alanı içerisinde kalması halinde) Kurulumuzca onaylanmasından sonra kaldırılmasının,
- Dükkanların üstündeki mevcut muhdes tabelayı taşıyan demir aksamın sökülmesinin uygun olduğuna.
- Elektrik tesisatının yenilenmesinin ise ana mahalde Kurulumuzun 27.9.1995 gün ve 2379 sayılı kararıyla onaylanan proje doğrultusunda yapılabileceğine, ancak dış dükkanlara toprak altından geçecek şekilde hazırlanacak tesisat projesinin onaylanmak üzere iletilmesine,

Uygulamaların Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılmasına, uygulama sonrası rapor ve fotoğrafların Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
BAŞ (Ali)
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
KAPLAN (Hülagü)
İMZA

Üye	Üye	Üye	Üye
BAKIR(İbrahim)	ERDEM(Rahmi)	TEKİN(Halil)	HABİR(Naci)
İMZA	İMZA	İMZA	Beyşehir Bld.Bşk. İmar Müdür V. (Bulunmadı)

Üye	Üye	Üye	Üye
ERGÜN(Adnan)			
Konya Vakıflar Bölge Müdürü			
İMZA			

Ek-18: Bedesten Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

K A R A R

Toplantı Yeri:KONYA

Toplantı Tarihi ve No : 04.07.2005 -32
Karar Tarihi ve No : 04.07.2005 -421

Konya İli, Beyşehir İlçe merkezinde yer alan Kültür ve Tabiat Varlıklarının yeniden irdelenmesine ilişkin, Kurulumuzun 15.4.2005 gün 267 sayılı yazısı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 26.5.2005 gün, B.16.0.KVM.0.11.00.01.732/42.05.1-70940 sayılı yazısı okundu, eki dosya incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçe merkezinde yer alan Gayirmenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 tarih A-2280 sayılı kararı eki listede posta adresleri ile tescil edilen taşınmazların sokak ismi ve kapı numaralarının değişmesi nedeniyle adreslere göre Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarınca yerinde tespiti yapılamadığından söz konusu karar eki paftada işaretlenen korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarına göre çalışmalar yapılmış olup kadastral numaralara göre yeniden yapılan düzenleme Kurulumuzun 15.4.2005 gün, 267 sayılı kararı ile uygun bulunmuştur.

İçerişehir Tarihi Kentsel Sit Alanı içinde yer alan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.4.1964 gün, 2496 sayılı kararı ile tescil edilen Eşrefoğlu Camii ve tescil kayıtlarına rastlanılmayan ancak; Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nca alınmış Cami ve diğer yapılara (bedesten, medrese, hamam, türbe) ait uygulama kararları bulunan ve Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 tarih ve A-2280 sayılı kararı eki paftada korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak işaretlenen Eşrefoğlu Camii (178 ada, 1 parsel), İsmail Ağa Medresesi ve Türbesi (180 ada, 3 parsel), Bedesten (186 ada, 1 parsel), Hamam (237 ada, 1 parsel), Anonim Türbe'nin (178 ada, 1 parsel) 5226 sayılı yasa ile değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda belirtilen özellikleri taşımaları nedeniyle yeniden tescillerine, Kurulumuzun 3.6.1988 gün ve 186 sayılı kararı ile belirlenen İçerişehir Tarihi Kentsel Sit Alanı ile eki listede yer alan taşınmazların tescillerinin devamına karar verildi.

BAŞKAN BAŞ (Ali) İMZA	**BAŞKAN YARDIMCISI** ERDEM(Rahmi) İMZA

Üye KOÇ(İlhan) İMZA	**Üye** TER (Ümmügülsüm) İMZA	**Üye** ZOROĞLU(Levent) İMZA	**Üye** DİKEN(Şemsinur) Beyşehir Bld.Bşk. İnş.Müh. İMZA
Üye GENÇ(İbrahim) Konya Vakıflar Bölge Müdürü İMZA	**Üye**	**Üye**	**Üye**

ASLI GİBİDİR

Ek-19: Bedesten Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

KARAR

Toplantı Tarihi ve No :15.4.2005 - 20
Karar Tarihi ve No :15.4.2005 - 272

Toplantı Yeri:KONYA
Beyşehir

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, Eşrefoğlu Caddesi, İçerişehir Kentsel Sit Alanı içerisinde kalan, 30-33 D-a pafta, 186 ada, 1 parselde bulunan, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait tescilli Eşrefoğlu Bedesteni'nin onarımına ilişkin, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 24.3.2005 gün ve B.02.1.VGM.1.16.00-04.062.42.08/716 sayılı yazısı okundu, eki dosya incelendi, yerinde yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, Eşrefoğlu Caddesi, İçerişehir Kentsel Sit Alanı içerisinde kalan, 30-33 D-a pafta, 186 ada, 1 parselde bulunan tescilli Eşrefoğlu Bedesteni'ne ait hazırlanan saçak ve dükkan camekan detaylarının uygun olduğuna,

Uygulamaların Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılmasına, uygulama sonrası rapor ve fotoğrafların Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
BAŞ (Ali)
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
ERDEM(Rahmi)
İMZA

Üye KOÇ(İlhan) İMZA	**Üye** TER (Ümmügülsüm) İMZA	**Üye** ZOROĞLU(Levent) İMZA	**Üye** DİKEN(Şemsinur) Beyşehir Bld.Bşk.Elm. İMZA
Üye GENÇ(İbrahim) Konya Vakıflar Bölge Müdürü İMZA	**Üye**	**Üye**	**Üye**

Ek-20: Bedesten Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

KARAR

Toplantı Yeri:KONYA

Toplantı Tarihi ve No :24.8.2009 - 235
Karar Tarihi ve No :24.8.2009 - 3255

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33-D-a pafta, 186 ada, 1 parselde kayıtlı, İçerişehir Tarihi-Kentsel Sit Alanında kalan ve Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 gün ve 2280 sayılı kararı ile tescil edilen Eşrefoğlu Süleyman Bey Bedestenine ilişkin hazırlanan rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri ile raporlarının, restitüsyon analiz, restorasyon detay ve hasar tespit-müdahale paftalarının değerlendirilmesi istemini içeren Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 3.6.2009 gün ve B.02.1.VGM.1.16.08/2087 sayılı yazısı, Konya Koruma Kurulu'nun 27.9.1995 gün ve 2379 sayılı , 25.3.2002 gün ve 4450 sayılı kararları, Kurulumuzun 15.4.2005 gün ve 272 sayılı kararı, Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarınca hazırlanan 24.6.2009 gün ve 1682 kayıt nolu rapor okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33-D-a pafta, 186 ada, 1 parselde kayıtlı, İçerişehir Tarihi-Kentsel Sit Alanında kalan ve Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 gün ve 2280 sayılı kararı ile tescil edilen Eşrefoğlu Süleyman Bey Bedestenine ilişkin hazırlanan rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri ile raporlarının, restitüsyon analiz, restorasyon detay ve hasar tespit-müdahale paftalarının onaylanmasına, uygulamanın Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılarak, uygulama sonrasına ait rapor ve fotoğrafların Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

Başkan	**Başkan Yardımcısı**	**Üye**
Prof.Dr.Levent ZOROĞLU	Yrd.Doç.Dr.İlhan KOÇ	Prof.Dr.Mehmet AYAN
İMZA	İMZA	İMZA

Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**
Prof.Dr.Ali BAŞ	Yrd.Doç.Dr.M.Çağlar MEŞHUR	Yrd.Doç.Dr.Çiğdem ÇİFTÇİ	Yrd.Doç.Rafet KISTIR
İMZA	İMZA	İMZA	İMZA

Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**
İzzet TAŞÇI	İbrahim GENÇ		
Beyşehir Bld.Bşk.	Konya Vakıflar Bölge Müdürü		
İMZA	İMZA		

Müdür

Ek-21: Bedesten Kurul kararı (KKTVK'dan)

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

KARAR

Toplantı Yeri: KONYA

Toplantı Tarihi ve No :10.04.2015 - 127
Karar Tarihi ve No :10.04.2015 - 2724

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33-D-a pafta, 186 ada, 1 parselde kayıtlı, İçerişehir Tarihi-Kentsel Sit Alanında kalan ve Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 gün ve 2280 sayılı kararı ile tescil edilen, Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 24.08.2009 gün ve 3255 sayılı kararı ile rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri ile raporları, restitüsyon analiz, restorasyon detay ve hasar tespit-müdahale paftaları onaylanan Eşrefoğlu Süleyman Bey Bedestenine ilişkin hazırlanan restorasyon tadilat projesi ve restorasyon detay paftasının değerlendirilmesi istemini içeren, Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 01.04.2015 gün ve 17818981-755.99/1048 sayılı yazısı ile Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarınca hazırlanan 09.04.2015 gün ve 1339 kayıt nolu rapor okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Konya İli, Beyşehir İlçesi, İçerişehir Mahallesi, 30-33-D-a pafta, 186 ada, 1 parselde kayıtlı, İçerişehir Tarihi-Kentsel Sit Alanında kalan ve Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 12.7.1980 gün ve 2280 sayılı kararı ile tescil edilen, Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 24.08.2009 gün ve 3255 sayılı kararı ile rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri ile raporları, restitüsyon analiz, restorasyon detay ve hasar tespit-müdahale paftaları onaylanan Eşrefoğlu Süleyman Bey Bedestenine ilişkin hazırlanan restorasyon tadilat projesi ve restorasyon detay paftasının onaylanmasına, uygulamanın Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılarak, uygulama sonrasına ait rapor ve fotoğrafların Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

Başkan	Başkan Yardımcısı	Üye
Yrd.Doç.Dr.İlhan KOÇ	Doç.Dr.Mehmet TEKOCAK	Prof.Dr.Ali BORAN
İMZA	İMZA	İMZA

Üye	Üye	Üye	Üye
Serdar CEYLAN	Yrd.Doç.Dr.Neslihan SERDAROĞLU SAĞ	Yrd.Doç.Dr.Fadim YAVUZ	Hayriye TAŞBAŞ
(Bulunmadı)	İMZA	İMZA	İMZA

Üye	Üye	Üye
Nurullah OSMANLI	Beyşehir Belediye Bşk.	İbrahim GENÇ
Büyükşehir Bld.Bşk.	Temsilcisi	Konya Vakıflar Bölge
Temsilcisi	(Bulunmadı)	Müdürü
İMZA		İMZA

ASLI GİBİDİR
Muammer KOYUNCU
Koruma Bölge Kurulu Müdürü

Ek-22: Bedesten Kurul kararı (KKTVK'dan)

ÇİZİM LİSTESİ

Çizim 1: Eşrefoğlu Cami planı

Çizim 2: Eşrefoğlu Cami doğu cephe ve ön cepheden görünüş çizimi

Çizim 3: Eşrefoğlu Cami güney cepheden görünüş çizimi

Çizim 4: Eşrefoğlu Camii batı cepheden görünüş çizimi

Çizim 5: Eşrefoğlu Camii A-A kesiti

Çizim 6: Eşrefoğlu Camii B-B kesiti

Çizim 7: Türbenin ziyaretgah bölümü planı

Çizim 8: Türbenin kuzey cepheden görünüşü

Çizim 9: Medresenin planı

Çizim 10: Medresenin doğu cephe görünüş çizimi

Çizim 11: İsmail Ağa Medresesi güney cephe görünüş çizimi

Çizim 12: İsmail Ağa Medresesi batı cephe görünüş çizimi

Çizim 13: İsmail Ağa Medresesi kuzey cephe görünüş çizimi

Çizim 14: İsmail Ağa Medresesi A-A Kesiti

Çizim 15: İsmail Ağa Medresesi B-B Kesiti

Çizim 16: Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı planı

Çizim 17: Doğu cephe görünüş

Çizim 18-19: Eşrefoğlu Hamamı Kuzey ve Güney Cephe Görünüş çizimleri

Çizim 20-21: Eşrefoğlu Hamamı A-A ve B-B kesiti

Çizim 22: Eşrefoğlu Bedesten Planı

Çizim 23: Bedesten doğu cephe görünüş çizimi

Çizim 24: Bedesten güney cephe görünüş çizimi

Çizim 25: Bedesten batı cephe görünüş çizimi

Çizim 26: Bedesten Kuzey Cephe Görünüşü

Çizim 27: Bedesten A-A Kesiti

Çizim 28: Bedesten B-B Kesiti

Çizim 29: Yarım Türbe planı

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Eşrefoğlu Külliyesi Konumu (Konya Büyükşehir Belediyesi Kent Bilgi Sistemi)

Resim 2: Külliye bünyesindeki yapıların konumu

Resim 3: Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii ön cephesinin genel görünüş (2017)

Resim 4: Caminin kuzey cephesinden eski bir görünüş (VGM Arşivinden)

Resim 5: Caminin kuzey cephesinden mevcut görünüş (2017)

Resim 6: Orta sahından eski bir fotoğraf (VGM Arşivinden)

Resim 7: Caminin orta sahınından görünüm (2012-2017)

Resim 8: Maksure kubbesi (2012-2017)

Resim 9: Çini mihrabın görünüşü (2012-2017)

Resim 10: Kar kuyusu üzerindeki açıklık (2017)

Resim 11: Harimin ortasında yer alan kar kuyusu (2017)

Resim 12: Bey mahfelinden görünüm (2015)

Resim 13: Bey mahfelinin içinden görünüm (2015)

Resim 14: Mihrap yanlarındaki ahşap korkuluklar (2015)

Resim 15: Son cemaat mahallinden görünüm (2017)

Resim 16: Son cemaat mahallindeki ahşap mihrap (2017)

Resim 17: Kadınlar mahfilinden görünüm (2015)

Resim 18: Caminin kuzey-doğu cephesinden görünüm *(2017)*

Resim 19-20: Portalin eski (VGM Arşivinden) ve yeni (2017) halinden genel görünüş

Resim 21: Portal yanındaki minare kaidesinden görünüş *(2017)*

Resim 22: Doğu cephenin onarımını gösteren fotoğraf 1960'lı yıllar (VGM Arşivinden)

Resim 23: Doğu cephesinden eski bir görünüm (VGM Arşivinden)

Resim 24: Doğu cepheden görünüm (2017)

Resim 25: Güney cepheden görünüm (2017)

Resim 26: Güneydoğu cepheden genel görünüş (VGM Arşivinden)

Resim 27: Güney cepheden mevcut görünüm(2017)

Resim 28: Güney ve batı cepheden görünüm (VGM Arşivinden)

Resim 29: Güney cepheden görünüm (2017)

Resim 30: Mukarnaslı ahşap başlık (2015)

Resim 31: Bey mahfili kemeri (2015)

Resim 32: Mihrap önü kubbesinden görünüm (2017)

Resim 33: Tavandan bir detay (2017)

Resim 34: Minberin yandan görünümü (2017)

Resim 35: Minberin önden görünümü (2017)

Resim 36: Mihrap mukarnaslarından görünüm (2017)
Resim 37: Mihrap nişi (2017)
Resim 38: Harime girilen kemerli geçiş (2017)
Resim 39: Harime girilen kemerli geçişten eski bir fotoğraf (VGM Arşivinden)
Resim 40-41: Taç kapı yan mihrabiyesinin eski ve yeni (2017) fotoğrafları
Resim 42: Eşrefoğlu caminin güney cephesinden eski fotoğraf (VGM Arşivinden)
Resim 43: Eşrefoğlu caminin güney cephesinden eski fotoğraf (VGM Arşivinden)
Resim 44: Eşrefoğlu camiinin önceki onarımdan sonraki durumu (VGM Arşivinden)
Resim 45: Eşrefoğlu cami güneydoğu duvarı (2017)
Resim 46: Eşrefoğlu cami güney duvarı (2017)
Resim 47: Üst Örtünün eski bir fotoğrafı (VGM Arşivinden)
Resim 48: Üst örtünün mevcut durumu (2017)
Resim 49: Köklü bir onarım geçiren caminin onarım sırasında çekilmiş bir fotoğraf (VGM'den)
Resim 50: Caminin güneydoğu köşeden genel görünüşü (2017)
Resim 51: Caminin batı yönünde onarım sırasındaki çalışmalardan fotoğraf (VGM Arşivinden)
Resim 52: Caminin batı cephesinin mevcut durumu (2017)
Resim 53: Güney cephesinin sol köşesinden eski fotoğraf (VGM Arşivinden)
Resim 54: Güney cephesinin sol köşesinden mevcut görünüm (2017)
Resim 55: Caminin batı cephesinden görünüş (VGM Arşivinden)
Resim 56: Caminin çevresinde onarım amaçlı yapılan kazı çalışmalarından görünüm (VGM Arşivinden)
Resim 57: Kuzey-batı cepheden ve minareden eski görünüş (VGM Arşivinden)
Resim 58: Kuzey-batı cepheden ve minareden mevcut görünüş (2017)
Resim 59-60: Minarenin onarım çalışmalarından eski fotoğraflar (VGM Arşivinden)
Resim 61**:** Türbenin doğu cephesinden eski görünüşü (VGM Arşivinden)
Resim 62: Türbenin güneydoğusundan genel görünümü (2017)
Resim 63: Camiden türbeye açılan pencere ve türbenin içi (2017)
Resim 64: Türbenin ziyaretgah giriş kapısından görünüş (2017)
Resim 65: Camiden türbenin ziyaretgah bölümüne bakış (2015)
Resim 66: Türbenin kubbesinden restorasyon öncesi eski bir görünüm
Resim 67: Türbenin kubbesinden 2005 onarımı sorası bir görünüm (2017)
Resim 68: Türbenin doğu cephesi (2017)
Resim 69: Mezar odası giriş kapısı ve yukarı çıkış merdivenleri (2017)
Resim 70: Taş malzeme kullanımı (2017)
Resim 71: Metal ve ahşap Malzeme kullanımı (2017)
Resim 72: Çini malzeme kullanımı (2017)

Resim 73: Dış cephede yer alan süsleme detayı *(2017)*

Resim 74: Dış cephede yer alan süsleme detayı *(2017)*

Resim 75: İç kısımda çini süsleme örneği *(2017)*

Resim 76: Medresenin mevcut durumundan genel görünüş (2017)

Resim 77: Medresenin taç kapısında yer alan kitabesi *(2015)*

Resim 78: İsmail Ağa Medresesi doğu cephesi genel görünümü *(2017)*

Resim 79: İsmail Ağa Medresesi güney cephesi genel görünümü *(2017)*

Resim 80: İsmail Ağa Medresesi batı cephesi genel görünümü *(2017)*

Resim 81: İsmail Ağa Medresesi kuzey cephe görünüşü (2017)

Resim 82: Medresenin duvarları tamamlanmadan önce (VGM Arşivinden)

Resim 83: Kullanılan taş malzemenin görünümü *(2017)*

Resim 84: Restorasyon öncesi iç mekanlar (1999)

Resim 85: Restorasyon öncesi dış cephe(1999)

Resim 86-87: İsmail Ağa medresesi süsleme detayları

Resim 88: İsmail Ağa Medresesi taç kapı süslemesi

Resim 89: İsmail Ağa Medresesi restorasyon öncesi durumu (VGM Arşivinden)

Resim 90: İsmail Ağa Medresesi 2008 restorasyon öncesi durumu *(2004)*

Resim 91: İsmail Ağa Medresesi restorasyon sonrası mevcut durum *(2017)*

Resim 92: İsmail Ağa Medresesi doğu cephesinin restorasyon öncesi durumu (VGM Arşivi)

Resim 93: Medresenin doğu cephesinin 2008 restorasyonu öncesi durumu (VGM Arşivi)

Resim 94: İsmail Ağa Medresesi restorasyon sonrası mevcut durum *(2017)*

Resim 95: Medresenin kuzey cephesinden eski görünümü (VGM Arşivi)

Resim 96: Medresenin kuzey cephesinden mevcut görünümü (2017)

Resim 97: Medresenin güneydoğu köşesinden 2008 restorasyonu öncesi genel görünümü (VGM Arşivi)

Resim 98: Medresenin güneydoğu köşesinden mevcut görünümü (2017)

Resim 99: Medresenin 2008 restorasyonu öncesi revak ve sütunlardan görünümü (2004)

Resim 100: Medresenin restorasyon sonrası revak ve sütunlardan görünümü (2017)

Resim 101: Medresenin 2008 restorasyonu öncesi ana eyvandan görünümü (2004)

Resim 102: Medresenin restorasyon sonrası ana eyvandan görünümü (2017)

Resim 103: Medresenin 2008 restorasyonu öncesi türbe bölümünden görünümü (2004)

Resim 104: Medresenin restorasyon sonrası türbe bölümü içerisinden genel görünümü (2017)
Resim 105: İsmail ağa Medresesi üzeri beşik tonoz örtülü öğrenci hücresi (2017)
Resim 106: Ana eyvan güneyindeki türbenin kubbesi (2017)
Resim 107: Hamamın kuzeybatısından genel görünüşü *(2017)*
Resim 108: Hamamın güneydoğusundan genel görünüşü (Restorasyon sonrası) *(2012)*
Resim 109: Hamamın güneydoğusundan genel görünüşü (mevcut durumu) *(2017)*
Resim 110: Hamamın soyunmalık bölümünden ılıklık kubbesi restorasyon öncesi görünümü (2004-2005)
Resim 111: Soyunmalık bölümünün dıştan görünümü *(2017)*
Resim 112: Soyunmalık bölümünün içten görünümü *(2017)*
Resim 113: Hamamın batısından görünüş *(2017)*
Resim 114: Hamamın doğusu ve kuzeyinde eski bir resmi (VGM Arşivinden) *(2005)*
Resim 115: Doğu cephe mevcut durumu *(2017)*
Resim 116: Kuzey cephe genel görünüşü *(2017)*
Resim 117: Güney cephe genel görünüşü *(2014)*
Resim 118: Batı ve güney cephe genel görünüşü *(2013)*
Resim 119: Hamamın güney duvarından görünüm *(2017)*
Resim 120/Çizim 18: Sıcaklık bölümünde bir kuşak şeklinde duvarı dolaşan motifler (Önge, 1995)
Resim 121: Bedestenin onarılmadan önceki durumu 1934 (İ.H. Konyalı'nın Arşivinden)
Resim 122: Bedestenin onarılmadan önceki durumu 1934 (İ.H. Konyalı'nın Arşivinden)
Resim 123: Bedestenin onarılmadan önceki durumu 1934 (İ.H. Konyalı'nın Arşivinden)
Resim 124: Bedestenin onarılmadan önceki durumu 1934 (İ.H. Konyalı'nın Arşivinden)
Resim 125: Bedestenin havadan genel görünümü *(2015)*
Resim 126: Bedestenin genel görünümü *(2015)*
Resim 127: Dükkânlardan görünüm *(2015)*
Resim 128: Bedesten doğu cephe görünüşü (2017)
Resim 129: Bedesten güney cephe görünüşü (2017)
Resim 130: Batı cepheden görünüm *(2017)*

Resim 131: Kuzey cepheden görünüm *(2017)*

Resim 132: Kubbeyi taşıyan ayaklar *(2015)*

Resim 133: Kubbeyi taşıyan kemerler *(2015)*

Resim 134: Kemerlerden görünüm *(2015)*

Resim 135: Bedesten içinden görünüm *(2015)*

Resim 136: Doğu cephede meydana gelen ayrışma *(2017)*

Resim 137: Cephede meydana gelen derz boşalması *(2017)*

Resim 138: Duvar yüzeylerindeki bozulmalar *(2015)*

Resim 139: Duvar yüzeylerindeki sıva ve boyalarda görülen deformasyon örneği *(2015)*

Resim 140: Payelerdeki tuzlanmalar*(2015)*

Resim 141: Kemer tırnaklarındaki bozulmalar *(2015)*

Resim 142-143: dış ve iç zeminde meydana gelen bozulmalar

Resim 144: Osmanlı türbesinin mevcut durumunu *(2017)*

Resim 145: Türbenin genel görünümü *(2017)*

Resim 146-147: Türbenin içinden görünüm *(2017)*

Resim 148: Türbenin doğu cephesinden görünüm *(2017)*

Resim 149: Türbenin kuzey cephesinden görünüm *(2017)*

Resim 150: Yarım Türbe iç kısmından malzeme detayı

Resim 151: Türbe giriş kapsı üzerindeki süslemeler (2017)

Resim 152: Türbe giriş kapsı üzerindeki süsleme detayı (2017)

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı **:** Arzu BİÇER

Uyruğu **:** TC

Doğum Yeri ve Tarihi **:** Konya 24.10.1981

Telefon **:**05074628488

Faks **:**03323211021

e-mail **:**mimarzubicer@gmail.com

EĞİTİM

Lise	: Konya Merkez İmamhatip Lisesi	1999
Üniversite	: Selçuk Üniversitesi	2005
Yüksek Lisans	: Selçuk Üniversitesi	2018

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	**Kurum**	**Görevi**
2008-2018	Mostar Mimarlık Restorasyon	Mimar
2018-Devam	Rumi Mimarlık	Şirket Müdürü/Mimar

UZMANLIK ALANI

Mimarlık, Restorasyon

YABANCI DİLLER

İngilizce

YAYINLAR

"Konya Devlet Demir Yolları İstasyon Lojmanları'nın Rölöve, Restitüsyone Restorasyon Projelerinin Değerlendirilmesi, **Mimaran**, S. 11, Konya, Temmuz 2015, s. 70-79